

Ulkoasiainministeriön tilinpäätös

2009

SISÄLTÖ

1.TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1 JOHDON KATSAUS	3
1.2 VAIKUTTAVUUS	7
1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus	7
1.2.1.1 Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä.....	7
1.2.1.2 Turvallisuutta luova kansainvälinen yhteisö.....	11
1.2.1.3 Oikeudenmukainen maailma	15
1.2.1.4 Menestyvä Suomi.....	21
1.2.1.5 Avoin ja palveleva ulkoministeriö	24
1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	26
1.3.1 Toiminnan tuottavuus.....	26
1.3.1.1 Avoin ja palveleva ulkoministeriö	26
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	26
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	27
1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	30
1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	31
1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN.....	31
1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	33
1.6.1 Rahoituksen rakenne	33
1.6.2 Talousarvion toteutuminen.....	34
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	35
1.6.4 Tase	36
1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	36
1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUIEN ARVIOINTIEN TULOKSET	37
1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTYKSISTÄ.....	38
2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	49
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	58
4. TASE.....	59
5. LIITETIEDOT	61
6. ALLEKIRJOITUKSET	62

1.TOIMINTAKERTOMUS

Ulkoministeriön toimintaa vuonna 2009 on kuvattu myös hallituksen toimenpidekertomuksessa sekä kehitysyhteistyön osalta eduskunnalle annettavassa erillisessä kehityspolitiikkaa ja –yhteistyötä koskevassa kertomuksessa.

1.1 JOHDON KATSAUS

Vaikuttava toiminta ulko- ja turvallisuuspolitiikassa

Hallitusohjelman mukaisesti Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, vahvaan vaikuttamiseen Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ja tehokkaaseen monenkeskiseen yhteistyöhön sekä uskottavaan maanpuolustukseen.

Ulkoministeriö huolehtii edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamisesta ajamalla aktiivisesti ja aloitteellisesti Suomen etuja EU:n piirissä, kahdenvälisten suhteiden kautta sekä vaikuttamalla YK:ssa ja muissa monenkeskisissä järjestöissä.

Kansainvälisen toimintaympäristön muutos jatkui vuonna 2009. Talouskriisi lisäsi merkittävästi tarvetta kansainväliselle yhteistyölle ja politiikkakoordinaatiolle. Tämän yhtenä ilmenemismuotona oli G20-ryhmän esiinnousu. Talouskriisi myös nopeutti kansainvälisen järjestelmän muutosta korostaen Kiinan ja muiden nousevien talouksien aseman vahvistumista. Kriisi vastaavasti heikensi köyhimpien maiden tilannetta.

Euroopan unionissa keskeisin tapahtuma oli Lissabonin sopimuksen voimaantulo joulukuussa 2009. Tämä avasi tien EU:n ulkoista toimintakykyä vahvistaville muutoksille, joista keskeisimpiä ovat ulkopoliitikan korkean edustajan ja Eurooppa-neuvoston pysyvän puheenjohtajan tehtävien perustaminen sekä Euroopan ulkosuhdehallinnon käynnistäminen. Lissabonin sopimus mahdollistaa entistä vahvemman EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mikä myös vahvistaa Suomen asemaa.

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko valmistui helmikuussa 2009. Eduskunnan palautekeskustelu käytiin kesäkuussa ja selonteon linjaukset saivat eduskunnan laajan tuen. Selonteko perustuu laajan turvallisuuden käsitteeseen. Siinä tarkastellaan kansainvälisen toimintaympäristön muutosten vaikutuksia Suomeen. Selonteossa todetaan, että on olemassa jatkossakin vahvoja perusteita harkita Suomen Nato-jäsenyyttä.

Kansainvälinen kriisinhallinta on erottamaton ja keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Suomi antoi vahvan panoksen kansainväliseen siviili- ja sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumalla EU:n, YK:n, Naton ja Etyjin johtamiin siviili- ja sotilasoperaatioihin sekä kriisinhallinnan kehitystyöhön. Naton rauhankumppanuustoiminnassa keskeistä on ollut osallistuminen Nato-johtoisin operaatioihin Afganistanissa ja Kosovossa. Suomi on korostanut kokonaisvaltaisen kriisinhallinnan kehittämistä ja sitä koskeva strategia valmistui marraskuussa 2009. Sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteistyön keinojen tiivis yhteensovittaminen on keskeistä kriisinhallinnan onnistumiselle.

Pohjoismaisissa ulkoministerikokouksissa käsiteltiin erityisesti ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Pohjoismaisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön kehittämistä koskeva Stoltenbergin raportti valmistui alkuvuodesta, minkä jälkeen sen toimeenpanoa käsiteltiin ulkoministerikokouksissa.

Itämeri-politiikassa keskeinen askel oli EU:n Itämeri-strategian hyväksyminen lokakuussa 2009. Strategia vahvistaa EU:n politiikkaa Itämeren alueella. Hyväksymisen jälkeen painopisteeksi asetettiin strategian tehokas toimeenpano. Suomi korosti myös pohjoisen ulottuvuuden (PU) hyödyntämistä ja aktiivista kehittämistä paitsi Itämeri-strategian ulkoisena ulottuvuutena, myös tärkeänä ja hyvin toimivana alueellisen politiikan instrumenttina.

Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamista EU:n Venäjä-politiikassa sekä ylläpiti tiiviitä kahdenvälisiä suhteita Venäjään. Hallituksen Venäjä-toimintaohjelma valmistui huhtikuussa 2009 sisältäen niin EU-politiikan, kahdenväliset suhteet kuin Venäjä-osaamisenkin kehittämisen. Suomi tuki EU:n ja Venäjän uudesta perussopimuksesta käytäviä neuvotteluita. Ulkoasiainministeriö käynnisti myös Itä-Eurooppa, Etelä-Kaukasian ja Keski-Aasian – politiikkalinjauksen valmistelun. Linjaus hyväksyttiin ja julkaistiin tammikuussa 2010.

Arktisten alueiden kansainvälinen painoarvo on nousemassa. Ilmastonmuutos helpottaa alueen merkittävien luonnonvarojen hyödyntämistä ja liikennöintiä, mutta toisaalta luo uhkatekijöitä alueen herkälle ympäristölle. Arktisen alueen kehityksen haasteisiin vastaamiseksi hallitus päätti aloittaa Suomen arktisen linjauksen valmistelun syksyllä 2009. Ulkoasiainministeriö oli aloitteellinen linjaustyön käynnistämisessä ja on keskeisesti mukana valmistelussa.

Transatlanttisten suhteiden edistämistä jatkettiin sekä kahdenvälisesti että EU:n kautta. Suomen ja Yhdysvaltain kahdenvälisissä suhteissa korkean poliittisen tason vierailuvaihto jatkui vilkkaana. Kahdenvälisten suhteiden tiivistämistä jatkettiin kehittämällä yhteistyötä eri sektoreilla, muun muassa kaupan ja talouden, ympäristön ja energian sekä kriisinhallinnan alalla.

Ulkoasiainministeriö toimi aktiivisesti edistääkseen Suomen turvallisuusneuvostokampanjaa. Suomi pyrkii turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2013 - 2014. TN-ehdokkuutta edistettiin erityisesti kahdenvälisissä tapaamisissa poliittisella ja virkamiestasolla.

Toiminnan ja aloitteiden vuosi ulkomaankauppa- ja kehityspolitiikassa ja lähialueyhteistyössä

Kansainvälinen talouskriisi leimasi ministeriön toimintaa kertomusvuonna. Kriisin vaikutuksia kansainväliseen poliittiseen talouteen ja suomalaisyritysten toimintaedellytyksiin analysoitiin systemaattisesti mm. ulkomaanedustustojemme kohdistetun raportoinnin pohjalta. Suomi pyrki myös aktiivisesti vaikuttamaan G20-huippukokousten EU-valmisteluun. Erityistä huomiota sai työ kansainvälisessä taloudessa lisääntyneitä protektionistisia paineita vastaan.

Talouskriisin johdosta ministeriö panosti suomalaisyritysten viennin ja kansainvälistymisen edistämiseen (VKE) kartoittamalla mm. cleantech- ja koulutusviennin markkinoita, puuttamalla aktiivisesti kaupanesteisiin, tehostamalla yhteistyötä muiden VKE-toimijoiden kanssa ja tekemällä lähes ennätysmäärän ministerivetoisia ja muita VKE-matkoja.

Kauppapolitiikassa keskeinen tavoite oli jatkaa kaupan vapauttamista. Merkittävin saavutus oli lokakuussa valmistunut EU:n ja Etelä-Korean välinen vapaakauppasopimus. EU jatkoi neuvotteluja tuloksellisesti myös Ukrainan ja tiettyjen Andien yhteisön maiden kanssa. Lisäksi neuvottelut käynnistettiin Kanadan kanssa.

Dohan kierroksen monenkeskiset kauppaneuvottelut jatkuivat, mutta läpimurtoa ei saatu aikaan. Tavoitteeksi on nyt asetettu vuoden 2010 loppu. Suomen ja EU:n neuvottelutavoitteena on kaikki keskeiset neuvottelualueet sisältävä kunnianhimoinen lopputulos, joka turvaa kaupalliset etumme ja helpottaa kehitysmaiden integroitumista maailmantalouteen.

EU:n ja Venäjän väliset vapaakauppasopimusneuvottelut odottivat edelleen Venäjän WTO-jäsenyyden toteutumista. Tilannetta hankaloitti entisestään Venäjän, Kazakstanin ja Valko-Venäjän suunnitelma hakea jäsenyyttä tulliliiton.

Venäjän asettamia raakapuun vientitulleja pidettiin esillä EU:n puitteissa ja kahdenvälisesti korkean tason tapaamisissa, talouskomission puheenjohtajien keskusteluissa ja loppuvuoden metsähuippukokouksessa Pietarissa. Lopullista ratkaisua ei kuitenkaan löydetty. Vuoden lopussa Venäjä ilmoitti lykkäävänsä tullien suunniteltuja uusia korotuksia edelleen vuodelle.

Venäjä oli vuonna 2009 Suomen kolmanneksi tärkein vientimaa. Suomen ja Venäjän välinen kauppavaihto kärsi kuitenkin voimakkaasti kansainvälisestä taluskriisistä. Suomen vienti Venäjälle laski tammi-lokakuussa 49 % ja tuonti Venäjältä väheni 36 %. Suomen ja Venäjän välisen taluskomission kokous onnistuttiin järjestämään maaliskuussa Moskovassa kolmen vuoden tauon jälkeen.

Saimaan kanavan Venäjälle kuuluvan osan vuokraamista koskeva valtiosopimusluonnos saatiin parafoitua 18.12.2009. Ulkoministeriö myötävaikutti neuvotteluihin ja johti oikeudellisten asioiden työryhmää.

Ulkoministeriö myötävaikutti merkittävästi EU:n puitteissa toteutettavien Suomen ja Venäjän välisten raja-alueyhteistyösopimusten valmisteluun (ENPI CBC). Ohjelmien rahoitussopimukset allekirjoitettiin marraskuussa. Lähialueyhteistyössä lisättiin taloudellisen yhteistyön hanketoimintaa, ja aluetason toimijoiden mahdollisuuksia toteuttaa hankkeita parannettiin. Lähialuevarojen avulla edistettiin myös yhteistyötä Pohjoisen ulottuvuuden kumppanuuksissa Suomen lähialueilla.

Suomen liittymisestä OECD:hen tuli kuluneeksi 40 vuotta. Pääsihteeri Gurría vieraili maassamme ja järjestön sihteeristön kanssa pidettiin korkean tason aivoriihi hallituspolitiikan optioista ja niiden vaikutuksista. Suomi on hyötynyt vuosien varrella huomattavasti OECD:n laadukkaasta policy-tutkimuksesta. OECD:n työn suuntaaminen intressiemme mukaisesti on Suomen kannalta erittäin tärkeää.

Kehityspolitiikassa ja -yhteistyössä Suomi jatkoi aktiivista vaikuttamista kansainvälisillä foorumeilla. Tammikuussa 2009 EU:n kehitysministerien epävirallisessa kokouksessa Suomi esitteli aloitteen EU:n ja Yhdysvaltojen väliseksi transatlanttiseksi kestäväksi kehityksen kumppanuudeksi. EU ja Yhdysvallat ovat maailman suurimmat kehitysavun antajat, ja tiivistetyn yhteistyön avulla voidaan tehokkaammin vähentää köyhyyttä ja edistää kestävästä kehityksestä. Yhteistyön tiivistäminen kehityskysymyksissä sisällytettiin kesäkuussa Eurooppa-neuvoston päätelmiin ja marraskuussa EU-USA -huippukokouksen julkilausumaan ja sen erilliseen kehityksestä koskevaan liitteeseen. Sitten yhteistyön tiivistäminen on edistetty huippukokousjulistuksessa määritellyillä sektoreilla, jotka ovat vuosittain tavoitteiden saavuttaminen, ruokaturva ja ilmastonmuutos.

Ilmastoneuvottelut olivat suuri ponnistus myös ulkoministeriölle, joka osallistui neuvotteluihin erityisesti kehityskysymysten, kehitykselle annettavan ilmastorahoituksen, naisten panoksen vahvistamisen sekä puhtaan kehityksen mekanismien osalta. Ilmastoneuvotteluissa Suomi vaikutti myös aktiivisesti EU:n linjaan teollis- ja tekijänoikeuksien turvaamiseksi teknologian siirtokysymyksissä. Kööpenhaminassa ei onnistuttu solmimaan uutta sitovaa kansainvälistä ilmastositoutusta. Ns. Kööpenhaminan sitoumukseen kirjattiin kuitenkin esim. lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitustarpeet sekä rahoituksen ja ilmastotoimien raportointi, johon myös nousevat taloudet sitoutuivat.

Globaaleihin talous-, ruoka- ja ilmastokriiseihin vastaaminen on vaikuttanut laajasti kehityspolitiikkaan. Suomi osallistui aktiivisesti kriisien vaikutuksista ja niihin vastaamisesta käytyyn keskusteluun erityisesti EU:n, YK:n ja OECD:n puitteissa. Osana kriiseihin vastaamista Suomi suuntasi kehitysyhteistyövaroja kehityspoliittisen ohjelman mukaisesti mm. maaseudun ja maatalouden kehittämiseen sekä metsäsektorille. Suomi oli mukana lisäämässä kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten resursseja ja vaikutti niiden suuntaamiseksi vaikeuksiin joutuneiden talouksien auttamiseen.

Kauppa ja kehitys -teemaan liittyvää monenkeskistä ja kahdenvälistä tukea lisättiin. Suomen painopisteenä on ollut erityisesti yksityissektorin toimintaedellytysten vahvistaminen. Aktiivisen tuontipolitiikan avulla helpotettiin samalla kehitysmaatuotteiden markkinoillepääsyä.

Vuonna 2009 panostettiin kehityspoliittisen ohjelman (2007) aktiiviseen toimeenpanoon. Toimeenpanoa tukemaan ministeriö laati useita uusia temaattisia linjauksia kuten ympäristö- ja metsälinjaukset sekä vesialan strategian. Näiden lisäksi käynnistettiin Laajemman Euroopan aloitteen puiteohjelma, joka kattaa Itä-Euroopan, Etelä-Kaukasian ja Keski-Aasian. Puiteohjelman tarkoituksena

on edistää laaja-alaisesti alueen vakautta ja hyvinvointia. Aloite lisää huomattavasti Suomen läsnäoloa ja vuorovaikutusta kohdemaissa sekä Suomen panostusta alueen kehitysongelmien ratkaisupyrkimyksissä. Heinäkuussa julkistettu, volyymiltaan yli 70 miljoonan euron toimeenpanosuunnitelma kattaa vuodet 2009–2013. Toiminnan tärkeimmät painopisteet ovat turvallisuus, kauppa ja kehitys, tietoyhteiskuntakehitys, energia- ja ympäristöyhteistyö sekä yhteiskunnallinen kestävyys.

Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön painopiste on perinteisesti ollut Afrikassa ja jatkossakin tavoitteena on kohdistaa kehitysyhteistyömäärärahojen kasvusta vähintään 50 % Afrikkaan. Suomi oli yksi niistä harvoista EU-maista, joiden kehitysyhteistyömäärärahat kasvoivat vuonna 2009. Määrärahojen käyttöä ohjasi ensisijaisesti laadun varmistaminen. Vuoden aikana tuettiin kehitysyhteistyön tuloksellisuuden vahvistamista erityisesti maatasolla. Tämän lisäksi Suomi panosti kehityspolitiikan ja -yhteistyön johdonmukaisuuden edistämiseen kansainvälisillä foorumeilla ja kotimaassa.

Kohti Kööpenhaminaa talouskriisin varjossa

Talouskriisistä huolimatta Islanti kykeni viemään vuoden 2009 Pohjoismaisen puheenjohtajuutensa läpi menestyksekkäästi. Islannin asiantuntijaosallistumisen varmistamiseksi ja erityisesti muissa Pohjoismaissa opiskelevien islantilaisten opiskelijoiden opiskelujen jatkamisen turvaamiseksi Pohjoismaiden ministerineuvosto päätti erillisestä tuesta Islannille vuodelle 2009 ja 2010.

Pohjoismaiden ministerineuvoston työssä 2009 globalisaatioon liittyvät painotukset olivat prioriteettina näkyvästi esillä. Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) vuonna 2007 ideoima ja tukema Nordic Climate Solutions –konferenssi pidettiin 8.–9.9.2009 Kööpenhaminassa esilämmittelynä Kööpenhaminan ilmastokonferenssille (COP15), jossa pohjoismainen yhteistyö, yrityskehitys mukaan lukien (Cleantech-klusterit) oli näkyvästi esillä. Suurin yksittäinen kokouspaikan ulkopuolella toteutettu tapahtuma oli yritysmaailman messut Bright Green. Tärkeän panoksen toivat myös Pohjoismaiden ympäristöasiantuntijoiden yli kahden vuoden ponnistelut erilaisten esikokousten ja asiantuntijaseminaarien muodossa.

Pohjoismainen energia-, ympäristö- ja ilmastoalan huippututkimuksen ohjelmaehdotus käynnistettiin. Siinä keskitytään pohjoisten olojen ilmastotutkimukseen: ilmasto- ja ympäristöpolitiikka pohjoismaisesta ja globaalista näkökulmasta; energia-alan innovaatiot ja järjestelmäratkaisut sekä tulevaisuuden puhtaat polttoaineet. Vuonna 2009 hyväksyttiin myös uusia hankkeita, jotka osaltaan tukevat Pohjoismaiden kilpailukyvyyn ja pohjoismaisen yhteiskuntamallin asemaa kansainvälistyvässä maailmassa. Nämä keskittyvät mm terveyteen ja hyvinvointiin, energiaan ja liikenteeseen, luovien teollisuuksien edistämiseen, puhtaan kehityksen mekanismiin (CDM/Clean Development Mechanism) sekä yhteistoteutusmekanismiin JI (Joint Implementation).

Erityisesti kansalaisia lähellä oleva työsarka on rajaesteiden poistaminen. Punkaharjun 2007 julistuksen nojalla perustettu rajaestefoorumi on yksilöinyt kolmisenkymmentä rajaestettä Pohjoismaiden välillä, jotka haittaavat liikkumista ja työskentelyä toisessa Pohjoismaassa. Näistä saatiin kertomusvuonna ratkaistua kymmenkunta, joista Suomea koski mm. Tornionjokilaaksossa Haaparannan ja Tornion väliset rahankuljetukset sekä Haaparannan ja Tornion yhteiseen kaukolämpöön liittyvät ongelmat. Tanskan ja Ruotsin välillä ratkaistiin mm. työsuhdeauton käyttöön liittyviä ongelmia asuttaessa yhdessä ja työskenneltäessä toisessa maassa. Suurimmat ja samalla vaikeimmat esteet liittyvät edelleen sosiaalietuuksiin johtuen eri Pohjoismaiden toisistaan poikkeavista käytännöistä. Myös lainsäädäntötyössä yhteistyön lisäämistä suositeltiin, jotta varsinkin EU-direktiivien täytäntöönpanossa ei luotaisi uusia esteitä.

Pohjoismaisen yhteistyön yhtenä haasteena on skandinaavisten kielten riittävä ymmärtäminen. Asia on ollut esillä eri foorumeilla ja mm. nuorison kieltenymmärrykseen on kiinnitetty huomiota. Islanti käynnisti puheenjohtajuuskaudellaan kielikampanjan, jonka kohderyhmänä ovat erityisesti lapset ja nuoret. Kampanjan yhtenä päämääränä on saada muiden skandinaavisten kielten opetus sisällytetyä kansallisiin opetusohjelmiin. Suomelle ohjelma on tervetullut, koska erityisesti ruotsin kielen

ymmärtämisen lisääminen nuorison piirissä koetaan tärkeäksi pohjoismaisen yhteistyön kannalta. Kielten asemaa yhdistävänä ja Pohjoismaita lähentävänä tekijänä ei tulisi unohtaa.

Yhteistyö alueneuvostojen kanssa on jatkunut edellisvuosien tapaan niin Baltian kuin Venäjänkin suuntaan. Islannin puheenjohtajuuskaudella yhteistyö Luoteis-Atlantin alueen kanssa tiivistyi sekä Arktisen neuvoston kautta että suorina yhteyksinä Kanadaan ja Yhdysvaltoihin erityisesti arktiseen yhteistyöhön liittyen. Pohjoismaiden ministerineuvosto on Vilnassa sijaitsevan valkovenäläisen pakolaisyliopiston EHU:n päätukija Euroopan komission jälkeen. EU:n Itämeristrategia avaa myös uusia yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella hankkeissa, joissa ministerineuvostolla, komission toivomuksesta merkittävänä aluejärjestönä, voi olla selkeä toteuttajarooli.

1.2 VAIKUTTAVUUS

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

1.2.1.1 Vaikutusvaltainen Suomi kansainvälisessä yhteisössä

Ulkoministeriö huolehtii siitä, että Suomi kykenee mahdollisimman tehokkaasti vaikuttamaan kansainvälisissä suhteissa tehtäviin ratkaisuihin, jotka heijastuvat Suomen ja suomalaisten turvallisuuteen ja hyvinvointiin.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- Suomen eduista huolehditaan kahdenvälisten suhteiden kautta
- Suomen etuja ajetaan tehokkaasti EU:ssa ja EU:n toimintakykyä tehostetaan
- Suomen tavoitteita ajetaan tehokkaasti Yhdistyneissä kansakunnissa (YK) ja muissa monenkeskisissä järjestöissä sekä instituutioissa
- toiminnan ja tavoitteiden johdonmukaisuus varmistetaan kansallisesti ja kansainvälisesti

Tulostavoitteet 2009

Tulostavoitteet 2009	Toteuma 2009
<p>Vaikutetaan Euroopan unionin jäsenenä erityisesti sen yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa; Suomi on sille keskeisten asioiden valmistelussa aktiivisimpien EU-maiden joukossa ja huolehtii siitä, että sen kanta näkyy lopullisissa päätöksissä. Varmistetaan Suomen ulkosuhdepolitiikan johdonmukaisuus.</p> <p>Tehostetaan vaikuttamista EU-instituutioissa ml. yhteisöjen tuomioistuimet ja EU-maiden pääkaupungeissa; UH:ssa EU-asioita hoitavien yhteistyö ja koordinaatio on tiivistynyt, ml. EU-maissa olevat edustustomme. Aktiivinen yhteydenpito EU-instituutioihin kaikilla tasoilla. Ministeriön säännöllinen yhteydenpito EU-maiden edustustoihin.</p> <p>Suomelle läheisen Ruotsin EU-puheenjohtajuus-kauden tarjoamien vaikutusmahdollisuuksien hyödyntäminen ja puheenjohtajan tukeminen.</p>	<p>Tavoite toteutui. Osallistuttiin aktiivisesti yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseen. Euroopan alueen edustustojen aktiivisuutta ja vaikuttamista etenkin EU-asioissa tuettiin ja vahvistettiin priorisointia tehostamalla sekä hyödyntäen mm. EU-selontekoa.</p> <p>Suomen kantoja edistettiin aktiivisesti EU-tuomioistuimissa. Laadittiin Suomi kehityspoliittisena vaikuttajana EU:ssa – linjaus ja vaikutettiin tehokkaasti EU:n kehityspoliitiikkaan.</p> <p>Ruotsin kaudella keskeisiin hankkeisiin, mm. Itämeri-strategia, vaikutettiin aktiivisesti jo ennen puheenjohtajuuskautta. Ruotsia tuettiin puheenjohtajana aktiivisesti ja erityisesti Suomelle keskeisten asioiden kuten Lissabonin sopimuksen täytäntöönpanon, Euroopan ulkosuhdehallinnon, EU-laajentumisen sekä Itämeri-strategian osalta.</p>
<p>Lissabonin sopimuksen toimeenpano, kehitetään EU:n ulkoista toimintaa, erityisesti osallistumalla ulkosuhdehallinnon käynnistämiseen; Suomen tavoitteet on otettu huomioon ulkosuhdehallinnossa ja merkittävä määrä suomalaisia virkamiehiä on ulkosuhdehallinnon tehtävissä.</p>	<p>Tavoite toteutui osittain. Sopimuksen voimaantulon valmisteluun osallistuttiin rakentavasti erityisesti Euroopan ulkosuhdehallinnon osalta.</p>
<p>Suomen kahdenvälisiä suhteita vahvistetaan keskeisiin maihin hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti;</p>	<p>Ulkosuhdehallinnon käynnistäminen siirtyi vuodelle 2010. 2009: Tavoite toteutui hyvin. Vilkas ja korkean tason vierailuvaihto vahvisti Suomen suhteita keskeisiin EU- ja muihin maihin.</p>

<p>tähän pyritään mm. tavoitteellisen, tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen vierailuvaihdon avulla, joista kerätään palaute niiden tuloksellisuudesta;</p> <p>vierailuvaihto Yhdysvaltain uuteen hallintoon valtionhallinnon eri tasoilla on käynnistynyt;</p> <p>hallituksen Venäjä-toimintaohjelma valmistuu ministeriön johdolla;</p> <p>yhteydenpito Kiinan ja Intian kanssa jatkuu.</p>	<p>Vierailuvaihdon ansiosta mm. Yhdysvaltojen uuteen hallintoon saatiin luoduksi hyvät yhteydet ja suhteet tärkeimpiin Aasian ja Latinalaisen Amerikan maihin sekä Afrikkaan ja Lähi-itään tiivistyivät entisestään.</p> <p>Hallituksen Venäjä-toimintaohjelma valmistui huhtikuussa ja sen toimeenpanoa tukeva pääministerin johtama Venäjä-foorumi kokoontui marraskuussa.</p> <p>Toteutettiin kiinalaisen kauppavaltuuskunnan vierailu, jonka yhteydessä allekirjoitettiin kauppasopimuksia yhteensä 1,5 miljardin euron arvosta.</p>
<p>Tiivistetään pohjoismaisen ja Itämeren alueen yhteistyötä; syvennetään pohjoismaiden turvallisuuspoliittista yhteistyötä huomioiden myös ns. Stoltenbergin raportin suositukset soveltuvien osin; viedään Suomen tavoitteet EU:n Itämeri-strategiaan ja UH:n tavoitteet Suomen Itämeriselontekoon.</p>	<p>Tavoite toteutui. Itämeri-strategian toimeenpano aloitettiin sen tultua hyväksytyksi lokakuun Eurooppa-neuvostossa.</p> <p>Pohjoismaista yhteistyötä tiivistettiin ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Suomi toimi pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön puheenjohtajana.</p>
<p>Suomi turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi 2013; näkyvä edistyminen TN-kampanjoinnissa (tukilupaukset) ja kampanjan valtavirtaistaminen.</p> <p>YK-strategian eri osien tavoitteiden saavuttaminen on keskeisimpiä tavoitteita.</p>	<p>Tavoite toteutui. Ministeriöön perustettiin ulkoasiainministerin erityisedustajan johtama kampanjaryhmä. Suomen TN-kampanjaa virtaviivaistettiin ja jalkautettiin toimialaministeriöiden kansainvälisten suhteiden hoidossa sekä Suomen ulkomaanedustuksen tavoitteissa. Suomen ehdokkuutta YK:n turvaneuvostoon pidettiin aktiivisesti esillä mm. valtionjohdon bilateraalityöskentelyissä YK:n 64. yleiskokouksessa New Yorkissa.</p> <p>YK-strategian tavoitteita edistettiin aktiivisesti konfliktinehkäisyssä ja kriisinhallinnassa, globaaleissa kehityskysymyksissä, ihmisoikeuksissa sekä YK:n uudistamisessa. Eri hallinnonalojen tiiviin työryhmätyöskentelyn ohella vahvistettiin ministeriön sisäistä koordinaatiota ja yhteistyötä.</p> <p>YK:n 64. yleiskokouksessa edistettiin YK-strategian mukaisesti vuosittain asetettujen tavoitteiden saavuttamista, kestävä kehityksen vahvistamista, ympäristö- ja ilmastokysymyksiä, naisten aseman edistämistä konflikteissa, rauhanrakentamistoimintaa, hyvän hallinnon ja oikeusvaltiokäytännön tukemista sekä rauhanturvatoiminnan vahvistamista. Suomen painopisteet YK:n yleiskokouksessa huomioitiin myös EU:n prioriteeteissa.</p>

Yhtenäinen ja toimintakykyinen Euroopan unioni

Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti Lissabonin sopimuksen voimaansaattamista koskeviin toimiin EU-tasolla toteuttaen myös kansalliset voimaansaattamistoimet. Lissabonin sopimus tuli voimaan 1. päivä joulukuuta 2009.

Lissabonin sopimuksen täytäntöönpanon valmistelussa edistettiin EU:n vahvemman globaalien roolin edellyttämien järjestelyjen toiminnallistamista. EU:n laajentumispolitiikassa tuettiin mm. Islannin jäsenyyssopimusta ja edistettiin Länsi-Balkanin maiden ja Turkin EU-lähentymistä. Yksi painopisteistä oli EU:n itäisen kumppanuuden toimeenpanon käynnistämistä, jossa yhteydessä osallistuttiin kumppanuuden neljän ajankohtaisen foorumin työskentelyyn. Ulkoministeriö perusti eri ministeriöiden välisen Itäisen kumppanuuden koordinaatioryhmän, joka kokoontuu kahdesti vuodessa tai tarvittaessa useammin.

EU-tuomioistuinasiat ja rikkomusasiat

Vuoden 2009 aikana ulkoministeriö osallistui kymmenien tuomioistuinasioden käsittelyyn EU-tuomioistuimessa pyrkien näin edistämään Suomen kantoja ja kehittämään EU-oikeutta. Asiat koskivat

muun muassa urheiluedonlyöntiä, potilaiden vapaata liikkuvuutta, asiakirjajulkisuutta sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä toimivallanjakoa ulkosuhteissa.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin antoivat kertomusvuonna tuomionsa noin 35 asiassa, jonka käsittelyyn Suomi osallistui. Näistä seitsemän oli Suomea koskevia kanteita. Näistä tärkeimmät koskivat puolustustarvikkeiden tullitonta tuontia, autoverotusta sekä yhdyskuntajätevesien käsittelyä.

Suomi vastasi vuonna 2009 noin 20 Euroopan komission Suomea vastaan vireillä olevassa rikkomusmenettelyssä Suomelle antamaan viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon. Lisäksi Suomi esitti huomautuksensa yhteen komission valtioneuvon muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevaan päätökseen.

Transatlanttisten suhteiden kehittäminen

Ministeriö tuki transatlanttisen vuoropuhelun ja yhteistyön edelleen laajentamista ja tehostamista, mm. konkreettisilla yhteistyöhankkeilla ja parantamalla yhteistyön institutionaalisten rakenteiden toimivuutta. Suomi esitteli transatlanttista kestävä kehityksen kumppanuutta koskevan aloitteen, jonka tavoitteena on tiivistää EU:n ja Yhdysvaltojen välistä kehityspoliittista dialogia sekä edistää kestävä kehitystä. Erinomaisen vastaanoton niin EU:n piirissä kuin Yhdysvalloissa saanut aloite kattaa sekä politiikkatason dialogin että kenttätason yhteistyön. Ulkoministeriö edisti aloitetta aktiivisesti ministeritasolla ja muissa yhteyksissä. Suomen esittelemästä aloitteesta muodostui nopeasti EU:n aloite, joka huomioitiin kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmissä ja sisällytettiin marraskuussa pidetyn EU-USA -huippukokouksen julkilausumaan ja sen erilliseen kehitystä koskevaan liitteeseen.

Suhteet Venäjään

Ulkoministeriön tavoitteena oli tehostaa Venäjä-yhteistyötä sekä EU-Venäjä -yhteistyön puitteissa että kahdenvälisesti. Ulkoministeriö toimi yhteistyössä muun valtionhallinnon ja muiden sidosryhmien kanssa aktiivisesti Euroopan unionin Venäjä-politiikan kehittämiseksi. Ministeriö piti esillä mm. viisumihelpotussopimusten soveltamista ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämistä. Neuvottelut uudesta perussopimuksesta etenivät seitsemänteen kierrokseen. Tukholman EU-Venäjä -huippukokouksessa allekirjoitettiin mm. EU:n ja Venäjän raja-alueyhteistyön rahoitusta koskeva sopimukset (ENPI CBC). Kokouksessa lanseerattiin myös ajatus EU:n ja Venäjän välisestä modernisaatiokumppanuudesta.

Hallituksen Venäjä-toimintaohjelma hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä huhtikuussa 2009. Toimintaohjelmassa luotiin hallitusohjelman pohjalta sisällölliset suuntaviivat hallituksen Venäjä-suhteiden hoidolle eri sektoreilla ja konkretisoitiin hallitusohjelman tavoitteita. Toimintaohjelman toimeenpanoa tukemaan perustettiin pääministerin johtama Venäjä-foorumi, joka kokoontui ensimmäisen kerran marraskuussa 2009 teemana talous ja osaaminen.

Suomen ja Venäjän kahdenvälinen yhteistyö jatkui tiiviinä. Vuoden aikana järjestettiin lukuisia tilaisuuksia, joissa käsiteltiin merkivuoden 1809 merkitystä Suomelle. Suomen ja Venäjän välisen talouskomission kokous järjestettiin maaliskuussa Moskovassa kolmen vuoden tauon jälkeen. Venäjän asettamat raakapuun vientitullit olivat esillä säännöllisesti EU:n puitteissa ja kahdenvälisesti korkean tason tapaamisissa, talouskomission puheenjohtajien keskusteluissa ja loppuvuoden metsähuippukokouksessa Pietarissa. Lopullista, molempia osapuolia tyydyttävää ratkaisua ei löydetty. Venäjä ilmoitti vuoden lopussa lykkäävänsä uusien tullien suunniteltuja korotuksia edelleen vuodelle.

Itämeren alueen aseman ja painoarvon vahvistaminen

Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti Euroopan unionin Itämeri-strategian valmisteluun ja sen tultua hyväksytyksi Eurooppa-neuvostossa aloitti strategian toimeenpanon.

Pohjoismaista yhteistyötä tiivistettiin myös ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, puolustussektorilla ja kriisinhallinnassa. Syyskaudella käynnistettiin Suomen vuoden 2011 Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuusohjelman valmistelut yhdessä muiden hallinnonalojen kanssa.

Norjan entisen ulkoministerin Stoltenbergin selvitys koskien pohjoismaista ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä esitteli sekä olemassa olevia että uusia mahdollisuuksia yhteistyön kehittämiseksi. Suomen valmisteluvastuulla olivat vuonna 2009 satelliittijärjestelmät, tietoturvaloukkaukset ja pohjoismainen puolustusalan yhteistyö.

Pohjoisen ulottuvuuden ja lähialueyhteistyön edistäminen

Pohjoisen ulottuvuuden politiikalla Suomi pyrkii edistämään kansalaisten jokapäiväisen elämän kannalta tärkeitä rajat ylittäviä kysymyksiä, kuten ympäristön tilaa, terveydenhuoltoa ja liikenne- ja kuljetusyhteyksien parantamista sekä lisäämään taloudellista hyvinvointia pohjoisen ulottuvuuden alueella. Vuoden 2009 aikana perustettiin pohjoisen ulottuvuuden logistiikkakumppanuus ja kulttuurikumppanuus. Lisäksi sovittiin lukuisista uusista aloitteista.

Ulkoministeriö jatkoi lähialueyhteistyön uudistamistyötä lisäämällä taloudellista yhteistyötä edistävää hanketoimintaa, johon kohdistettiin noin kolmasosa vuodelle 2009 osoitetuista määrärahoista. Lähialuevaroista osoitettiin 2 miljoonaa euroa taloudellista yhteistyötä edistäviin hankkeisiin, joilla täydennetään vuoden 2010 alussa käynnistyneitä ENPI CBC -ohjelmia. Ohjelmien rahoitussopimukset allekirjoitettiin marraskuussa 2009.

Ulkoministeriön johdolla uudistettiin Suomen lähialueyhteistyön hallinnolliset menettelytavat, joissa painotetaan yhteistyön tasavertaisuutta ja venäläisen osapuolen kasvavaa taloudellista panostusta hankkeisiin. Lähialueyhteistyön vaikutusten arvioimiseksi ulkoministeriö käynnisti vuoden 2009 lopulla lähialueyhteistyön kokonaisvaltaisen evaluaation.

1.2.1.2 Turvallisuutta luova kansainvälinen yhteisö

Ulkoministeriö toimii sen hyväksi, että kansainvälinen yhteisö kykenee ehkäisemään konflikteja ja hallitsemaan kriisejä. Ulkoministeriö vahvistaa kansainvälisten instituutioiden toimintakykyä ja niiden yhteistoimintaa alueellisesti ja maailmanlaajuisesti. Se ehkäisee ja torjuu uusia turvallisuusuhkia yhteistyötä edistämällä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- EU:n ulkoista toimintakykyä vahvistetaan
- laajaa turvallisuutta edistetään
- konfliktinestoa ja kriisinhallintaa edistetään
- yhteistyötä edistetään eri toimijoiden välillä

Tulostavoitteet 2009

Toimeenpannaan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjaukset; osallistutaan turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja edistetään keskustelua eduskunnassa, kansalaisyhteiskunnan kanssa ja nuorten parissa; laaditaan ja toimeenpannaan kriisinhallinnan kokonaisvaltainen strategia.
Edistetään laaja-alaista turvallisuutta, kuten kehitys- ja turvallisuus -yhteyksien vahvistamista, terrorisminvastaisen kansainvälisen yhteistyön kehittämistä ja ympäristöuhkien torjumista sekä kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten rankaisemattomuuden vähentämistä; ministeriö tuottaa kehitys- ja turvallisuus -toiminnallistamisohjelman, pitää korkeaa profiilia joukkotuhoukseiden leviämisen estämisessä, pienasekysymyksessä ja ATT-hankkeessa, pakoteregimien kehittämisessä ja kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa;

Toteuma 2009

Tavoite toteutui. Eduskunnan kesäkuussa 2009 hyväksymään selontekoon liittyvät selvitystyöt käynnistettiin. Selontekoon liittyen järjestettiin kymmenkunta EU:n ja Suomen turvallisuuspolitiikkaa esittelevää esitelmätilaisuutta ympäri Suomea. Eduskunnassa järjestettiin ajankohtaiskeskustelu Afganistanin tilanteesta. Suomen kokonaisvaltainen kriisinhallintastrategia laadittiin ulkoministeriön johdolla eri ministeriöiden yhteistyönä.
Tavoitteet saavutettiin. Ulkoministeriö laati Kehitys ja turvallisuus Suomen kehityspolitiikassa -suuntaviivat vahvistamaan kriisinhallinnan, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun johdonmukaisuutta. Kansainvälinen terrorisminvastainen yhteistyö jatkui tiiviinä etenkin YK:n ja EU:n piirissä. Toimittiin kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten rankaisemattomuuden vähentämiseksi jatkamalla yhteistyötä kansainvälisten rikostuomioistuinten kanssa. Toimittiin aktiivisesti kansainväliseen asekauppasopimukseen (ATT) tähtäävässä YK:n

<p>aktiivisuus ympäristöturvallisuuden edistämisessä.</p>	<p>prosessissa. Suomen aktiivinen vaikuttaminen terrorisminvastaisia pakotteita koskevaan kansainväliseen keskusteluun loi pohjaa vuonna 2009 toteutuneille uudistuksille yksilön oikeusturvan parantamiseksi. UNEP:n toiminnassa Suomi tuki ympäristödiplomatiaa ja konfliktien jälkeistä toimintaa sekä edisti sen ympäristöturvallisuusasiantuntemuksen hyödyntämistä YK-järjestelmässä.</p>
<p>Vahvistetaan EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa sekä edistetään EU:n ja Naton välistä yhteistyötä; aktiivinen ote erityisesti EU-Nato-yhteistyön tiivistämisessä ja EU:n voimavaratyön edistämisessä (ml. EDA ja CRT).</p>	<p>Tavoite saavutettiin. Suomi edisti osaltaan EU:n ulkoisen toimintakyvyn kehittämistä ja ETPP:n vahvistamista ja pohjoismaisia aloitteita EU-Nato -yhteistyön tiivistämiseksi.</p>
<p>Yhteistyö Naton kanssa, kehitetään rauhankumppanuutta ja osallistutaan aktiivisesti NRF:n täydentävään toimintaan.</p> <p>Edistetään Nato-operaatioihin osallistuvien kumppani- ja yhteistyömaiden asemaa ja osallistutaan rauhankumppaneille avoimeen Nato-yhteistyöhön ja kehitetään sen kautta omia kriisihallintakykyjä.</p> <p>Ministeriö seuraa tiiviisti Naton laajentumista ja sen toiminnan ja tehtävien kehitystä omataksaan hyvät tiedot Naton laajentumisesta ja sen tehtävien kehityksestä.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin. Yhteistyötä Naton kanssa kehitettiin ja tiivistettiin kumppaneille avoimilla osa-alueilla, ml. siviilivalmiussuunnittelu. Kumppanimaiden asema ja tiedonsaanti operaatioissa parani.</p> <p>Seurattiin NRF-konseptin uudistamista Natossa. Sovittiin yhteistyön käynnistämiseksi Naton tietoverkkojen turvaamiseen erikoistuneen osaamiskeskuksen kanssa. Allekirjoitettiin yhteisymmärryspöytäkirja Naton kanssa yhteistyöstä johtamisjärjestelmien kehittämiseksi.</p> <p>Naton yleistä kehitystä seurattiin aktiivisesti, ml. strategisen konseptin uudistaminen, johon pyritään vaikuttamaan. Sovittiin, että Suomi järjestää yhteistyössä Ruotsin kanssa prosessiin liittyvän seminaarin vuonna 2010.</p>
<p>Kehitetään kriisinhallintaosallistumista sekä sotilaallisen että siviilitoiminnan osalta painopisteinä Kosovo, Afganistan, Lähi-itä ja Afrikka; vahvistetaan Suomen operaatio-osallistumista; tavoitteellinen rooli kriisinhallinnan kokonaisvaltaisen lähestymistavan kehittämistyössä; kasvatetaan siviilikriisinhallintaan osallistuvien asiantuntijoiden määrää.</p>	<p>Tavoite saavutettiin. Afganistanissa suomalaisten siviilikriisinhallinnan asiantuntijoiden määrä kasvoi ja sotilaallista panostusta lisättiin väliaikaisesti turvaamaan vakautta presidentinvaalien aikana. Suomalaisia siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita oli joulukuussa 2009 operaatioissa ja sihteeristöissä yhteensä 154, mikä merkitsi asiantuntijoiden määrän kasvua vuonna 2009. YK:ssa toimittiin järjestön kriisinhallinta- ja rauhanturvatoiminnan kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi.</p>
<p>Estetään konflikteja ja tuetaan rauhanrakentamista konfliktierkissä yhteiskunnissa hyödyntäen alueellisia toimijoita ja huomioiden naisten asema; YK:n ja EU:n konfliktinesto- ja rauhanrakennustoimintaa tuetaan; YK:n päätöslauselma 1325:n osalta kansallisen toimintaohjelman tehokas toimeenpano.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin. YK:n rauhanrakentamistoiminnan kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti. YK:n päätöslauselman 1325 "Naiset, rauha, turvallisuus" kansallisen toimintaohjelman seurantar ryhmä aloitti toimintansa ulkoministeriön johdolla.</p>
<p>Kehitetään hallitusti vapaan liikkuvuuden aluetta ja torjutaan siihen liittyviä uhkia, kuten ihmiskauppaa ja laitonta maahanmuuttoa; torjutaan laitonta maahanmuuttoa lähtömaissa ja edistetään kohdennettua työperistä maahanmuuttoa; vahvistetaan EU:n maahanmuuttodialogia yhteistyössä sisäasiainministeriön kanssa ihmisoikeusnäkökulma huomioiden.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin osittain. Ministeriö osallistui aktiivisesti kansallisen laittoman maahantulon toimenpideohjelman valmisteluun. Osallistuttiin EU:n viisumisäännyksen uudistamiseen liikkumisvapauden turvaamiseksi ja samalla siihen liittyvien kielteisten ilmiöiden ehkäisemiseksi.</p>
<p>Tavoitteena on aikaansaada uusi maailmanlaajuinen vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskeva ilmastopoliittinen järjestelmä. Pyritään aikaansaamaan Kööpenhaminan ilmastokonferenssissa ratkaisuja erityisesti ilmastomuutoksen hillintään, sopeutumiseen, rahoitukseen ja hiilimarkkinoiden kehittämiseen.</p>	<p>Tavoitetta luoda sitova kansainvälinen sopimus ei saavutettu. Ns. Kööpenhaminan sitoumukseen kirjattiin kuitenkin ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja ilmatorahoitukseen liittyviä tavoitteita. Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti kansainvälisten ilmastoneuvotteluiden kehitys- ja ilmatorahoituskysymyksiin. EU onnistui sopimaan merkittävästä lisäpanostuksesta. Suomen painottamalle gender-näkökulmalle onnistuttiin saamaan hyvin huomiota.</p>

Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteko annettiin eduskunnalle helmikuussa 2009 ja sitä koskeva palautekeskustelu käytiin eduskunnassa kesäkuussa 2009 ulkoasiainvaliokunnan antaman mietinnön pohjalta. Äänestyksissä selonteon linjaukset saivat eduskunnan laajan tuen. Selontekoon liittyvät selvitystyöt ovat käynnissä ja ensimmäisten odotetaan valmistuvan kevätkaudella 2010.

Laaja-alaisen turvallisuuden lisääminen

Vuoden 2009 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa korostetaan laaja-alaista turvallisuutta: keskinäisriippuvaisessa maailmassa useat turvallisuushaasteet ja –uhat ovat valtioiden rajat ylittäviä ja vaikutuksiltaan laajoja; niiden hallinta vaatii perinteisen turvallisuuspolitiikan keinojen ja sotilaallisen puolustuksen lisäksi muita toimenpiteitä.

Suomi antoi aktiivisen panoksen EU:n ensimmäisen rauhanvälitystoiminnan konseptin laatimiseen. Ulkoministeriö toimi aktiivisesti YK:n rauhanrakentamiskomission (PBF) työn vakiinnuttamiseksi New Yorkissa ja tuki taloudellisesti rauhanrakentamisen tukitoimistoa ja rauhanrakennusrahastoa (PBF). Rauhanrakennusrahaston neuvoa-antavan ryhmän puheenjohtajuuden kautta ulkoministeriö on myös vaikuttanut rahaston toiminnan kehittämiseen. Ulkoministeriö edisti kokonaisvaltaista näkökulmaa konfliktien estossa, hallinnassa ja jälkihoidossa.

Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti kansainvälisen terrorisminvastaisen sääntelyn kehittämiseen ja painotti ihmisoikeuksien ja terrorismin vastaisen toiminnan välisiä kosketuspintoja. Ulkoministeriö osallistui myös kansallisen terrorismin torjunnan strategian laadintaan. Suomi osallistui aktiivisesti ja aloitteellisesti EU:n ja YK:n piirissä käytyyn keskusteluun terrorisminvastaisia pakotteita koskevan järjestelmän uudistamisesta. Suomi mm. rahoitti tutkimusprojektia pakotteisiin liittyvien oikeusturvanäkökohtien vahvistamiseksi. Kaikkein vakavimpien kansainvälisten rikosten rankaisemattomuuden vähentäminen säilyi ulkoasiainhallinnon YK-strategian mukaisesti yhtenä Suomen YK-politiikan painopisteenä ja sen merkitys on korostunut laajemminkin kansainvälisen oikeuden tehtäväkentässä. Suomi osallistui myös Kansainvälisessä tuomioistuimessa (ICJ) vireillä olevaan prosessiin, joka koskee YK:n yleiskokouksen pyytämää neuvoa-antavaa lausuntoa siitä, oliko Kosovon itsenäisyysjulistus kansainvälisen oikeuden mukainen. Prosessi käynnistyi alun perin Serbian aloitteesta.

Joukkotuhoaseiden leviämisen estämisessä ulkoministeriö keskittyi erityisesti vuonna 2010 järjestettävän ydinsulkusopimuksen valmisteluihin ja kansainväliseen yhteistyöhön. Suomen ja Yhdysvaltojen ulkoministeriöt aloittivat yhteistyön, jonka tarkoituksena on lisätä esim. Keski-Aasian maiden valmiuksia estää ydinmateriaalin ja radioaktiivisen materiaalin salakuljetusta. Norjan ulkoministeriön kanssa solmittiin sopimus yhteistyöstä Itämerellä sijaitsevien venäläismajakoiden radioaktiivisten virtalähteiden korvaamiseksi aurinkopaneeleilla.

Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Väyrynen teki aloitteen kestävästä kehitystä koskevan vuoropuhelun aloittamiseksi Afrikan unionin kanssa. Ulkoministeriö käynnisti AU:n rauhanvälitystoiminnan kehittämistä tukevan hankkeen. Ministeriö järjesti aiheesta maaliskuussa 2009 Afrikan unionin päämajakaupungissa Addis Abebassa korkean tason seminaarin, jonka suomalaiset pääpuhujat olivat presidentti Martti Ahtisaari ja ulkoministeri Alexander Stubb. Pekka Haavisto nimitettiin ulkoministerin erityisedustajaksi Afrikan sarven alueelle.

EU:n kansainvälisen aseman ja ulkoisen toiminnan vahvistaminen

Ulkoministeriö osallistui EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kehittämiseen ja toteutukseen, ml. turvallisuus- ja puolustuspolitiikka. Suomi osallistui molempiin EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin ja yhdeksään yhdestätoista siviilikriisinhallintaoperaatiosta. Suomi edisti yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa EU-Nato -yhteistyön tiivistämistä.

Suomi tuki Euroopan puolustusviraston työtä EU:n sotilaallisten voimavarojen kehittämisessä. Ulkoministeriö ja puolustusministeriö järjestivät yhteistyössä Euroopan puolustusvirastoa käsittelevän asiantuntijaseminaarin Helsingissä marraskuussa 2009.

Suomi toimi jäsenenä Etyjin troikassa v. 2009.

Kriisinhallinnan edistäminen kokonaisvaltaisena lähestymistapana

Suomen kriisinhallintatoiminnan painopisteitä vuonna 2009 olivat Afganistan ja Kosovo. Ulkoministeriön johdolla valmisteltiin kattava Afganistan-toimintaohjelma, joka linjaa kehitysyhteistyötä sekä siviili- ja sotilaallista kriisinhallintaa. Sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistui vuoden 2009 lopulla noin 470 sotilasta ja siviilikriisinhallintatehtäviin 154 asiantuntijaa.

Sotilaallinen kriisinhallinta					
Operaatiot			Htv/yhteensä		
2009	2008	2007	2009	2008	2007
9	11	11	667	700*	850*

Siviilikriisinhallinta					
Operaatiot ja sihteeristöt			Htv/yhteensä		
2009	2008	2007	2009	2008	2007
35	26	20	135	81	59

* vuosina 2007 ja 2008 lisäksi 160 ja 220 sotilasta EUBG valmiusvuorossa.

Suomen kokonaisvaltainen kriisinhallintastrategia valmistui marraskuussa 2009 ja sen toimeenpano aloitetaan vuonna 2010. Päämääränä on eri toimintojen johdonmukaisuus sekä vaikuttavuuden lisääminen koordinoimalla paremmin sotilaallista ja siviilikriisinhallintaa sekä kehitysyhteistyötä ja humanitaarista apua kestävien tulosten aikaansaamiseksi.

Ilmastopimusjärjestelmä

Kööpenhaminan ilmastokokouksessa ei onnistuttu luomaan uutta sitovaa kansainvälistä sopimusta. Ns. Kööpenhaminan sitoumukseen (Copenhagen Accord) kirjattiin kuitenkin yhteinen tavoite rajoittaa lämpötilan nousu kahteen asteeseen, merkittävä lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitus sekä ilmastotoimien ja rahoituksen mitattavuuteen, todennettavuuteen ja raportointiin liittyvät sitoumukset. EU onnistui keskuudessaan sopimaan merkittävästä lisäpanostuksesta ilmatorahtoitukseen, mutta ei onnistunut saavuttamaan johtavaa roolia neuvotteluissa. Ulkoministeriö onnistui hyvin pitämään prosessissa esillä Suomen prioriteetteja, kuten gender-kysymyksiä ja kehityspoliittisten periaatteiden noudattamista. Suomi profiloitui tasa-arvokysymysten esillä pitäjänä ja sukupuolinäkökulma tunnustettiin mm. EU:n kehitysministerien ja ympäristöministerien päätelmissä. Ulkoministeriö vaikutti aktiivisesti siihen että tuleva ilmatorahtoisuus olisi lisäistä muuhun kehitysyhteistyöhön nähden, ja että ilmatorahtoisuudessa noudatetaan kehityspoliittisia periaatteita. Ministeriö aloitti valmistautumisen ilmastoulottuvuuden vahvistamiseen kaikessa kehitysyhteistyössä.

1.2.1.3 Oikeudenmukainen maailma

Ulkoministeriö tukee demokratian, hyvän hallinnon, ihmisoikeuksien, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen, toimivan markkinatalouden ja kestävän kehityksen toteutumista. Lisääntyvän keskinäisen riippuvuuden maailmassa ulkoministeriö edistää inhimillistä turvallisuutta ja vähentää köyhyyttä.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- kansainvälistä oikeutta ja globaalihallintaa vahvistetaan
- kehitysyhteistyön laatua parannetaan ja kestävää kehitystä suosivia kumppanuuksia vahvistetaan
- oikeusvaltiota, demokratiaa ja ihmisoikeuksia edistetään

Tulostavoitteet 2009

Toteuma 2009

Ihmisoikeusselonteon laatiminen ja sen toimeenpanon käynnistäminen.	Tavoite toteutui. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen ihmisoikeuspolitiikasta hyväksyttiin syyskuussa 2009. Ryhdyttiin selonteon täytäntöönpanoon. Selonteossa korostetaan erityisesti naisten, lasten, alkuperäiskansojen, vammaisten henkilöiden sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien toteutumista.
Ihmisoikeuksia, hyvää hallintoa ja oikeusvaltioperiaatetta edistetään, kehitetään johdonmukaisesti ja toteutetaan kokonaisvaltaisesti EU:ssa.	Tavoite saavutettiin. EU:n puitteissa painotettiin erityisesti unionin ihmisoikeuspolitiikan toimeenpanon tehostamista sekä demokratian edistämistä unionin ulkosuhteissa. Vaikutettiin tehokkaasti ihmisoikeusasioihin, jotka koskevat kansainvälisiä lainkäyttö- ja tutkintaelimiä, erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta.
Tehostetaan YK:n toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi; YK-strategian aktiivinen toimeenpano; tavoitteena on YK:n reformiprosessin edistyminen Suomen prioriteettialoilla.	Tavoitteet saavutettiin. Suomi toimi YK:n kokonaisvaltaisen uudistamisen toteuttamiseksi eri sektoreilla.
Poistetaan tehokkaasti köyhyyttä noudattamalla luonnontaloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestävän kehityksen periaatteita vuosittain tavoitteiden mukaisesti; köyhyys vähentynyt kansainvälisillä mittareilla arvioituna; kestävän kehityksen periaatteet huomioitu kaikessa Suomen kehitysyhteistyössä; kehitysyhteistyömäärärahojen taso vuonna 2009 on 0,47 % BKT:sta; määrärahojen maksatusaste yli 85 %.	Tavoite saavutettiin osittain. Sekä kansainvälisissä kokouksissa. Kahdenvälisissä tapaamisissa että kehitysyhteistyöhankkeissa edistettiin aktiivisesti kokonaisvaltaista lähestymistapaa köyhyyden vähentämiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi, painottaen luonnontaloudellista kestävyttä, toimijoiden ja toiminnan johdonmukaisuutta sekä tuloksellisuutta. Kehitysyhteistyömäärärahojen taso vuonna 2009 oli 0,53 % BKT:sta; määrärahojen maksatusaste oli 75%. Vuoden 2007 siirtyvien erien osalta maksatusaste oli käyttöajan päättyessä 99,9 %.
Edistetään maailmanlaajuisesti kestävää ympäristö-, ilmasto-maatalous- ja aluepolitiikkaa sekä metsätaloutta, suomalaista osaamista hyödyntäen; merkitys vahvistunut	Tavoite saavutettiin melko hyvin. Uudet ympäristö-, metsä- ja vesilinjaukset valmistuivat. Suomen tuki kehitysyhteistyövaroista kasvoi tietoyhteiskunta-, ympäristö-,

kansainvälisessä keskustelussa ja toiminnassa; suomalainen osaaminen tunnustettu ja hyödynnetty.	metsä- ja ilmastohankkeille ja kestävästä kehitystä edistäville kansainvälisiä järjestöille ja rahastoille.
Talouskriisin tuomiin haasteisiin vastaaminen ja niiden lievittäminen sekä lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisujen edistäminen kestävästi; Suomi on edistänyt lyhyen ja pidemmän aikavälin kestäviä ratkaisumalleja kauppajärjestelmän säilyttämiseksi avoimena, erityisesti EU:n kautta ja kauppapoliittisin toimin. Osallistuminen ja vaikuttaminen kansainvälisen kehitysrahoitusarkkitehtuurin uudistamista ja kehityskysymyksiä käsitteleviin prosesseihin (mm. G20-prosessi, EU, YK); Suomi on vaikuttanut aktiivisesti Dohan korkean tason kehitysrahoituskokouksen loppuasiakirjan toimeenpanon seurantaan; Suomen tavoitteet heijastuvat kansainvälisen kehitysrahoitusarkkitehtuurin uudistamista ja kehityskysymyksiä käsittelevissä prosesseissa.	Tavoite toteutui. Suomi oli mukana lisäämässä kv. rahoituslaitosten resursseja ja vaikutti niiden suuntaamiseksi vaikeuksiin ajautuneiden talouksien auttamiseen. Kehitysmaiden velkatilanteen helpottamista jatkettiin. Tavoite toteutui melko hyvin. Suomi on ollut mukana vaikuttamassa EU:n kannanmuodostuksiin ennen G20-kokouksia. Suomi on vaikuttanut johdonmukaisesti kansainvälisen kehitysrahoitusarkkitehtuurin uudistamista koskeviin pyrkimyksiin myös kv. rahoituslaitoksissa, OECD:ssä sekä eri YK-foorumeilla. Kv. kehitysrahoitusjärjestelmän tehostamiseen Suomi on antanut aktiivisen panoksen osallistumalla Maailmanpankin reformiprosessiin. Suomi oli aktiivisesti mukana Dohan kehitysrahoituskokouksen seurantaan liittyvissä prosesseissa sekä ECOSOC:ssa (ml. DCF) sekä muilla foorumeilla.
Lievitetään kansainvälistä ruokakriisiä ja edistetään pitkän aikavälin ratkaisuja kestävästi; ruokakriisi on helpottunut kansainvälisten mittareiden mukaisesti; Suomi on edistänyt pidemmän aikavälin kestäviä ratkaisumalleja.	Tavoite toteutui. Suomi suuntasi enenevästi kehitysyhteistyövaroja ruokakriisiin vastaamiseksi. Suomi on osallistunut aktiivisesti FAO:n ruokaturvahuippukokoukseen, jossa sovittiin uusista kansainvälisistä toimenpiteistä. Uuden maaseutukehityksen linjauksen valmistelu aloitettiin.
Edistetään kehitysmaiden integroimista osaksi kansainvälistä kauppajärjestelmää toimeenpanemalla Kauppaa tukeva kehitysyhteistyö - Suomen toimintasuunnitelma 2008-2011 -linjaus sekä tuontipoliittikalinjaus; AFT toiminnallistetaan maakohtaisiin projekteihin.	Tavoitteet saavutettiin. Kauppaa tukevan kehitysyhteistyön toimintasuunnitelman toiminnallistaminen jatkui. Laajemman Euroopan aloitteen osana alkoi laaja AFT-ohjelma aloitteen kohdemaissa yhdessä UNDP:n kanssa.
Yhteistyön ja työnjaon edistäminen YK-järjestöjen, Bretton Woods -laitosten sekä WTO:n kesken; Suomi toiminut rakentavasti ja edistänyt EU:n kannanmuodostusta laitosten yhteistyön ja työnjaon kehittämiseksi.	Tavoite toteutui melko hyvin. Suomi on vaikuttanut EU:n kannanmuodostukseen koskien YK-järjestöjen, kv. kehitysrahoituslaitosten ja WTO:n yhteistyötä ja työnjakoa. Suomi on toiminut myös johdonmukaisesti YK-järjestöjen ja kv. kehitysrahoituslaitosten hallintoelimissä korostaen paremman koordinaation, vuoropuhelun ja työnjaon tarvetta järjestöjen välillä. YK:n finanssikriisikokouksessa sovittiin YK:n roolin selkeyttämistä koskevista jatkotoimenpiteistä.
Kehitysyhteistyön tuloksellinen ja vaikuttava edistäminen EU-, monenkeskisessä ja kahdenvälisessä yhteistyössä; edistetään Pariisin julistuksen ja Accran toimintaohjelman tavoitteiden toimeenpanoa, tavoitteet heijastuvat EU-, monenkeskisessä ja kahdenvälisessä yhteistyössä.	Tavoitteet toteutuivat. Suomi edisti kehitysyhteistyössään Pariisin julistuksen ja Accran tavoitteiden mukaisesti kumppanimaiden omistajuutta, avunantajien ja kumppaneiden toiminnan yhdenmukaistamista ja harmonisointia sekä tulosohjautuneisuutta.
Humanitaarisen avun riittävä, oikea-aikainen, joustava ja tehokas perille saaminen; Suomi on kanavoinut apuaan oikea-aikaisesti ja tehokkaasti perille. Suomen tuki on suhteellisesti vertailukelpoinen.	Tavoite toteutui. Suomen antama humanitaarinen apu oli vertailukelpoista (Suomi 10-15 suurimman rahoittajamaan ryhmässä), joustavaa, tarvepohjaisesti kohdennettua ja toimitettiin tehokkaasti perille YK-järjestelmän, Kirkon ulkomaanavun, Suomen Punaisen Ristin ja Kansainvälisen Punaisen Ristin liikkeen kautta.

EU:n ihmisoikeuspolitiikan johdonmukaisuuden lisääminen

EU:ssa Suomen toiminnan painopiste oli unionin ihmisoikeuspolitiikan toimeenpanon tehostamisessa Suomi mm. korosti, että ihmisoikeuksien tulee olla ulko- ja turvallisuuspolitiikan ytimessä, eikä erillinen osa sitä. Tätä edistettiin mm. nostamalla ihmisoikeudet esiin eri maiden kanssa käytävissä keskusteluissa ja painottamalla ihmisoikeuksia EU:n kriisinhallinnassa. Ulkoministeriö osallistui aktiivisesti lähes koko vuoden käytyyn keskusteluun demokratian edistämisestä unionin ulkosuhteissa sekä demokratiapäätelmien laadintaan.

YK-järjestelmän reformien ja kansainvälisten avunantajien yhteistyön edistäminen

Vuonna 2009 edistettiin YK:n henkilöstöhallintoa, sihteeristöä ja tarkastustoimintaa koskevissa uudistuksissa. Suomi ajoi voimakkaasti uuden tasa-arvoyksikön perustamista, josta yleiskokouksen päätös syntyi syyskuussa.

Yleiskokouksen epäviralliset keskustelut turvallisuusneuvoston reformista käynnistyivät alkuvuodesta 2009 pitkän tauon jälkeen. Keskustelun eri vaiheisiin osallistuttiin aktiivisesti sekä pohjoismaisessa ryhmässä että kansallisesti.

YK-järjestelmän sisäistä koherenssihanketta (System-wide Coherence, SWC) tuettiin, jotta koordinaatio ja toiminnan johdonmukaisuus paransi YK:n kehityssektorin, humanitaarisen ja ympäristöalan toimijoiden välillä niin maa-, alue- kuin päämajatasolla. Niin ikään tuettiin kenttätoimintojen koordinoitua ja nk. Yksi YK -aloitetta (One UN Initiative), joka pyrkii eri järjestöjen työskentelyyn yhden ohjelman, johtajan, budjetin ja toimitilojen puitteissa. Pilottimaista saatujen alustavien tietojen perusteella YK:n toiminta ja yhteistyö paikallisviranomaisien kanssa näyttivätkin tehostuneen. Osana YK-reformia vahvistettiin kansainvälistä ympäristöhallintoa, tavoitteena YK:n ympäristöjärjestön (UNEP) perustaminen ympäristörahoitusrahasto UNEP:n pohjalta.

Suomi on aktiivisesti mukana korkean tason kehitysyhteistyöfoorumissa (DCF) valmisteluissa ja luvannut järjestää yhden sen valmistelusympösymposiumeista. YK-järjestöjen lisäksi mm. kehitysrahoituslaitoksissa on edistetty eri avunantajien kehitysagendojen lähentymistä ja täydentävyyttä (konvergenssia). Maailmanpankin hallintouudistuksessa Suomi toimi aktiivisesti kehitysmaiden vaikutusvallan parantamiseksi korostaen kuitenkin samalla rahoitusvastuun ja vaikutusvallan yhteyttä.

Kehityspoliittisen ohjelman toimeenpano

Kaikessa Suomen maa- ja aluekohtaisessa kehitysyhteistyössä panostukset suunnattiin kehityspoliittisen ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Ohjelman toiminnallistaminen jatkui tehokkaasti ja sen päälinjauksia integroitiin entistä vahvemmin operatiiviseen toimintaan, myös maa- ja aluekohtaisessa kehitysyhteistyössä. Ohjelmaa täydentämään ja sen toimeenpanoa ohjaamaan laadittiin ulkoministeriössä useita uusia alueellisia linjauksia, kuten kehityspoliittinen puiteohjelma Länsi-Balkania varten, Laajemman Euroopan aloite ja Afrikka Suomen kehityspoliitikassa -puiteohjelma, joka ohjaa valtioneuvoston kehityspoliittisen ohjelman toiminnallistamista Afrikassa ja luo viitekehyksen Suomen ja Afrikan välisen kumppanuuden vahvistamiseksi. Linjauksista valmistuivat ympäristö- ja metsälinjaukset, vesialan strategia sekä kehitys ja turvallisuus -suuntaviivat. Kehitysyhteistyön operatiivisista työkaluista uudistettiin yleisen budjettituen ja sektorituen linjaus sekä käynnistettiin korkea-asteen oppilaitosten kapasiteetin vahvistamisen tukiohjelma (ns. korkeakoulu-IKI). Tämän lisäksi kehitettiin yksityissektorin instrumenttien roolia kehitysyhteistyön toimeenpanossa.

Yksityiskohtaisemmin toimintaa ja rahoituksen kohdentumista on kuvattu eduskunnalle annettavassa kehityspoliittikkaa ja -yhteistyötä koskevassa kertomuksessa.

Vaikuttaminen EU:n kehityspoliitiikkaan

Ulkoministeriö laati Suomen kehityspoliittisen EU-vaikuttamislinjauksen, jossa määriteltiin hallitusohjelman ja kehityspoliittisen ohjelman mukaisen tavoitteellisen ja priorisoidun EU-vaikuttamisen keinot ja painopisteet. Aloitteellisen ja ennakoivan politiikkasäiltöjen muovaamiseen tähtäävän toiminnan keskeisiksi lähtökohdiksi ja tavoitteiksi todettiin kehityspoliittinen johdonmukaisuus sekä kehitysyhteistyön toimeenpanon tuloksellisuus. EU:n kehityspoliitikassa vaikutettiin aktiivisesti eri tasoilla ja yhteyksissä Suomen näkökantojen ja prioriteettien edistämiseksi. Erityisen aloitteellisia oltiin EU:n ja Yhdysvaltojen välisen kehityspoliittisen vuoropuhelun edistämässä.

YK:n vuosituhatvoroitteiden saavuttaminen, etenkin köyhyden ja nälän poistaminen

Köyhyden vähentäminen ohjasi ministeriön maasuunnittelua ja käytännön ohjelmien valintaa ja toteutusta erityisesti pitkäaikaisten kumppanimaiden osalta. Suomen kehityspoliittikan ja kehitysyhteistyön painopiste on perinteisesti ollut Afrikassa, jota köyhyys erityisesti koskettaa. Afrikkaan suunnattiin yli puolet kehitysmäärärahoista ja linjausten mukaisesti myös vähintään puolet

lisärahoituksesta. Opetus- ja terveyssektoreita tuettiin myös kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyömäärärahoista.

Kestävän ympäristö- ja ilmastopoliitikan edistäminen

Vuonna 2009 valmistui Kehityspoliittinen ympäristölinjaus, joka ohjaa Suomen kehitysyhteistyötä ympäristöalalla sekä kestävän kehityksen painotusten toteutusta. Ympäristöalan toimijoiden voimavaroja päätettiin vahvistaa erityisesti pitkäaikaisen yhteistyön maissa ja alueilla. Vuonna 2009 ulkoministeriö julkisti myös Kehityspoliittisen metsälinjauksen, jossa keskeisiksi yhteistyön teemoiksi nostettiin tuki kansallisille metsäohjelmille, metsäsektorin roolin vahvistaminen ilmastomuutoksen torjunnassa ja siihen sopeutumisessa, sekä metsien roolin huomioiminen kansallisessa maaseutu-, maankäyttö- ja maatalouspolitiikassa. Niin ikään laadittiin Suomen vesialan kansainvälisen strategia, jonka tavoitteena on hyödyntää maamme kokemuksia vesiensuojelun hyvistä käytännöistä kansainvälisessä yhteistyössä ja parantaa suomalaisten vesialan toimijoiden valmiuksia. Strategian toteuttamista edistämään perustettiin Suomen vesifoorumi ry (Finnish Water Forum). Ulkoministeriö tuki myös kansallisen luonnonvarastrategian toimeenpanoa vastuualueelleen kuuluvissa kysymyksissä.

Muiden ympäristöhankkeiden ohella Suomi kasvatti vuonna 2009 tukeaan ilmastomuutoksen hillitsemiselle ja siihen sopeutumiselle sekä kehitysmaiden toimintavalmiuksien kasvattamiselle. Ilmastorahoitusta annettiin arviolta 30 milj. € Ulkoministeriön tuki kanavoitui eri rahastoille (mm. GEF ja erityisilmastorahastot), monenkeskisille järjestöille (esim. FAO:n ”Kestävä metsänkäyttö muuttuvassa ilmastossa”) ja kahdenväliseen yhteistyöhön (mm. Keski-Amerikan energia- ja ympäristökumppanuushanke, Nepalil metsävarojen arviointihanke). Ulkoministeriö rahoitti myös mm. Ilmatieteen laitoksen kumppanuushankkeita meteorologiapalveluiden kehittämiseksi. Meteorologiaosaamisen lisäksi erityisesti metsäalalla hyödynnettiin suomalaista osaamista.

Kansainvälisen ruokakriisin lievittäminen

Monenkeskisessä yhteistyössä jatkettiin perusrahoitusta maaseutusektorin YK-järjestöille, FAO:lle (Elintarvike- ja maatalousjärjestö), IFAD:ille (Kansainvälinen maatalouden kehittämisrahasto) ja WFP:lle (Maailman elintarvikeohjelma), jotka tekevät toisiaan täydentävää työtä maailman ruokaturvan parantamiseksi. Osana ulkoministeriön ruokaturvan ja ilmastomuutoksen pitkän aikavälin ohjelmia Suomen tukea Kansainväliselle maataloustutkimusjärjestelmälle (CGIAR) kasvatettiin erityisesti ruokaturvan parantamiseksi. Myös EU:n ruokarahaston toimeenpanokomitean toimintaan osallistuttiin aktiivisesti. Suomi osallistui maailman ruokaturvahuippukokoukseen (World Summit on Food Security) marraskuussa Roomassa.

Kansainvälisen ruokaturvakeskustelun ja kehityspoliittisen ohjelman painotukset näkyivät kahdenvälisessä yhteistyössä erityisesti Sambiassa, Mosambikissa ja Nicaraguassa, joissa toteutetaan Suomen tuella pitkäaikaisia maaseudun kehittämishankkeita. Lisäksi Tansaniaan ja Keniaan suunniteltiin maaseudun kehittämishankkeita. Vietnamin yli kymmenen vuotta jatkuneet maaseudun kehittämishankkeet päätettiin ja tuki ohjattiin kansalliseen köyhyyden vähentämisen sektoriohjelmaan. Sektoritukea annettiin Mosambikin ja Nicaraguan hallituksille kansallisten maatalousohjelmien toteutukseen. Vuoden 2009 aikana kiinnitettiin erityistä huomiota maaseutukehityssektorin hankkeiden arviointiin ja niiden perusteella toiminnan uudelleen ohjaamiseen ja parantamiseen.

Ulkoministeriö aloitti myös uuden maaseutukehityksen linjauksen laatimisen, jossa tullaan huomioimaan muuttunut tilanne ruokaturvan, maatalouden ja ilmastomuutoksen osalta.

Kehitysmaiden integroiminen osaksi kansainvälistä kauppajärjestelmää

Ulkoministeriö jatkoi tukea liikekumppanuusohjelmalle sekä korkotuki-instrumentin käyttöä. Samalla kauppa ja kehitys -teemaan liittyvää monenkeskistä ja kahdenvälistä tukea on lisätty. Suomen painopisteinä ovat olleet erityisesti yksityissektorin toimintaedellytysten vahvistaminen, kestävän taloudellisen kehityksen tukeminen, tietoyhteiskunnan ja innovaatiojärjestelmien kehittäminen sekä

naisten aseman parantaminen kansainvälisessä kaupassa. Vuoden 2009 aikana vaikutettiin eri kauppajärjestelmiä koskeviin sääntelyuudistus- ja neuvotteluprosesseihin, joista keskeisimpiä olivat EU:n etuusalkuperäsääntöuudistus, tuontisuojainstrumenttien uudistus, yleisen tullietuusjärjestelmän (Generalized System of Preferences, GSP) uudistus sekä EU:n aloittamat vapaakauppaneuvottelut ja talouskumppanuussopimus-neuvottelut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden kanssa. Kaupallistaloudellista yhteistyötä vahvistettiin niin Aasian, Latinalaisen Amerikan kuin Afrikankin valtioiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kehityspoliittisen ohjelman mukaisesti ulkoministeriö on vuoden 2009 aikana selvittänyt yksityissektorin instrumenttien roolia ja yksityissektorin mahdollisuuksia kehityskumppanina. Erityistarkastelussa ovat olleet erityisriskirahasto ja sekarahoitus, joista on tehty konsulttiselvitys.

Suomen kehitysyhteistyön tuloksellisuus

Kehitysavun tuloksellisuutta koskevassa kansainvälisessä ja kotimaisessa kehittämistyössä osallistuttiin kansallisten prioriteettiteemojemme (paikallisten järjestelmien käyttö, avunantajien välinen työnjako, kehitysrahoituksen ennakoitavuus) toimeenpanon vahvistamiseen erityisesti maatasolla. Erityistä huomiota kiinnitettiin kehityspoliittiseen johdonmukaisuuteen ja täydentävyyteen eri apumuotojen ja -kanavien välillä.

Suomi vaikutti aktiivisesti EU:n kehitysyhteistyön tuloksellisuutta koskevan toimintaohjelman valmisteluun ja EU:n kehityspoliittista johdonmukaisuutta koskevan lähestymistavan tehostamiseen. Johdonmukaisuus on yksi Suomen kehityspoliittikan toimeenpanoa ohjaavista periaatteista, ja Suomi jatkoi rahoitustaan OECD:n pääsihteerin alaisuudessa toimivalle suomalaiselle politiikkajohdonmukaisuudesta vastaavalle koordinaattorille. Kotimaan hallinnossa ulkoministeriö paransi ministeriöiden välistä keskustelua ja tiedonvaihtoa sekä edisti yhteisiä tavoitteita ministeriöiden johdonmukaisuusverkoston kautta.

Monenkeskisen yhteistyön tuloksellisuutta edistettiin osallistumalla kansainvälistä järjestöarkkitehtuuria ja järjestöjen yhteistoimintaa arvioiviin ja kehittäviin ns. samanmielisten maiden yhteisiin prosesseihin (Nordic+, Utstein+ ja MOPAN). Nordic+ -yhteistyössä osallistuttiin myös kansalaisjärjestötoiminnan koordinaatiota ja tuloksellisuutta tehostavaan hankkeeseen.

Keskusteluun virallisen kehitysavun periaatteista ja määritelmistä sekä muiden kehitysmaihin suuntautuvien rahavirtojen kehitysvaikutuksista osallistuttiin aktiivisesti.

Kehitysyhteistyön määrärahat

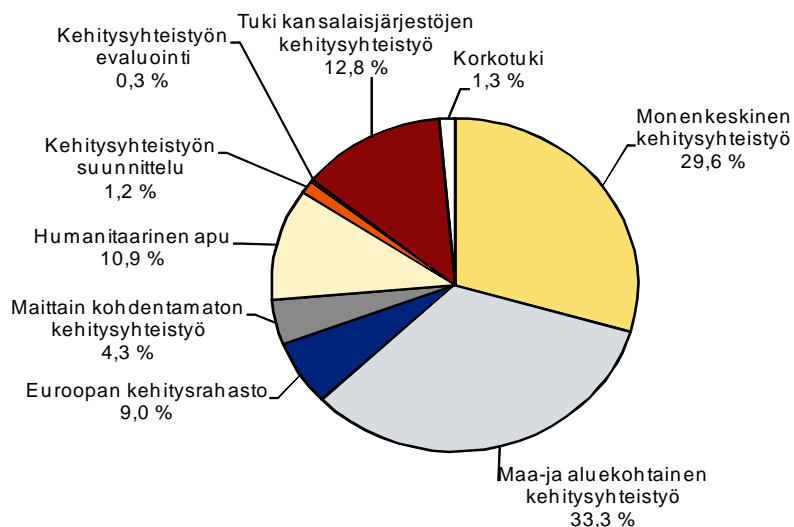
Vuonna 2009 julkisen kehitysyhteistyön määrärahat (Official Development Assistance, ODA) olivat yhteensä noin 916 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,53 % arvioidusta BKTL:sta. Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahat kasvoivat noin 63 miljoonaa euroa ja nousivat 731 miljoonaan euroon. Suomi on sitoutunut Eurooppa-neuvoston vuonna 2005 tekemään päätökseen saavuttaa 0,51 % minimitavoite vanhoille jäsenmaille vuoteen 2010 mennessä ja 0,7 % vuoteen 2015 mennessä. Vuoden 2010 budjetin mukaan Suomi saavuttaa ensi vuonna 0,55 % tason. Vaikka talouden taantuma onkin helpottanut BKTL-prosenttiosuuden saavuttamista, on huomattavaa että Suomi on yksi harvoja EU-maita joka onnistui korottamaan kehitysyhteistyömäärärahojaan.

Varsinaisen kehitysyhteistyön maksatusaste vuonna 2009 oli 75 %. Kehitysyhteistyövarojen käyttöä ohjasi ensisijaisesti laadun varmistaminen ja vasta sen jälkeen korkeaan maksatusasteeseen pyrkiminen. Kehitysyhteistyömäärärahat ovat ns. siirtomäärärahoja ja käytössä kolmen vuoden ajan myöntämisen jälkeen. Vuoden 2007 määrärahan kolmen vuoden käyttöperiodi päättyi vuoden 2009 lopussa, jolloin lopullinen määrärahan käyttöaste oli 99,9 %. Maksatusasteen haasteena ovat toimintaympäristöjen nopeat poliittiset ja yhteiskunnalliset muutokset sekä epävakaus. Myös kehitysmaiden instituutioiden kapasiteetin heikkous näkyy maksatusasteessa. Vuonna 2009 maksatusasteeseen vaikutti myös alueellisen yhteistyön käynnistämiseen liittyvät kysymykset. Valtuuksien käyttöaste vuonna 2009 nousi 93 %:iin.

Kehitysyhteistyön määrärahat käyttösuunnitelmakohdittain 2008-2010, miljoonaa euroa

	TAE 2008	TAE 2009	TAE 2010
1. Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)			
24.30.66.1 Monenkeskinen kehitysyhteistyö	180,3	200,0	205,4
24.30.66.2 Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	240,8	260,0	261,8
24.30.66.3 Euroopan kehitysrahasto	54,0	54,0	49,6
24.30.66.4 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	28,4	41,4	43,0
24.30.66.5 Humanitaarinen apu	63,2	67,0	69,7
24.30.66.6 Suunnittelu, tuki ja tiedotus	8,3	8,9	4,7
24.30.66.7 Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1,0	2,0	2,0
24.30.66.8 Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle	81,0	83,7	83,7
24.30.66.9 Korkotuki	11,0	14,0	15,0
24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö yhteensä	667,9	731,0	734,9
2. Muu kehitysyhteistyö			
Muu kansainvälinen kehitysyhteistyö luvussa 24.30			
24.30.88 Finnfundin osakepääoman korottaminen	15,0	15,0	15,0
Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muilla momenteilla (pl. 24.30.88)	50,8	55,6	71,6
Sisäasiainministeriön hallinnonala	0,2	0,2	39,0
Puolustusministeriön hallinnonala		3,3	2,6
Valtiovarainministeriön hallinnonala	92,5	92,6	98,3
Opetusministeriön hallinnonala	1,3	3,4	0,4
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1,2	1,2	1,1
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	0,2	0,2	
Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	1,0		
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	1,2	3,9	1,3
Työministeriön hallinnonala	12,0		
Ympäristöministeriön hallinnonala	2,1	0,3	0,3
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		9,0	1,3
Muu kehitysyhteistyö yhteensä	162,5	184,7	230,7
Kehitysyhteistyö yhteensä (1.+2.)	830,4	915,6	965,6
Prosenttiosuus bruttokansantulosta	0,44 %	0,53 %	0,55 %

Varsinaisen kehitysyhteistyön maksatusten osuudet käyttösuunnitelmakohdittain vuonna 2009 (yhteensä 671,3 MEUR)

Maa- ja aluekohtaiset (24.30.66.2) maksatukset, suurimmat yhteistyömaat					
2007		2008		2009	
TANSANIA	20,3	TANSANIA	24,6	TANSANIA	31,58
	6		7		
MOSAMBIK	19,8	MOSAMBIK	23,1	MOSAMBIK	26,59
	8		5		
VIETNAM	16,6	VIETNAM	15,5	SAMBIA	15,72
	7		8		
NICARAGUA	14,5	NICARAGUA	10,4	VIETNAM	14,94
	0		4		
SAMBIA	13,4	SAMBIA	9,84	ETIOPIA	11,49
	9		9,43	NEPAL	10,16
AFGANISTAN	8,24	AFGANISTAN	9,43	AFGANISTAN	10,06
	8,24		9,43		
NEPAL	6,69	NEPAL	8,62	NICARAGUA	8,91
	6,69		8,62		
KENIA	6,16	SERBIA JA MONTENEGRO ^{*)}	8,55	ETELÄ-AFRIKKA	7,93
	6,16		8,55		
SUDAN	5,30	ETELÄ-AFRIKKA	7,51	PALESTIINA	6,86
	5,30		7,51		
ETELÄ-AFRIKKA	5,04	ETIOPIA	5,94	KENIA	5,79
	5,04		5,94		
SERBIA JA MONTENEGRO ^{*)}	4,29	PALESTIINA	4,40	LAOS	4,32
	4,29		4,40		
ETIOPIA	3,97	KENIA	3,77	SUDAN	3,35
	3,97		3,77		
INDONESIA	3,68	NAMIBIA	3,38	KAMBODZA	3,29
	3,68		3,38		
NAMIBIA	3,36	LAOS	1,60	NAMIBIA	2,01
	3,36		1,60		
PAKISTAN	3,18	KAMBODZA	1,29		
	3,18		1,29		

Suomen pitkäaikaiset kehitysyhteistyömaat (vuoden 2009 tilanne)

*) Serbia ja Montenegro on vaihdellut aikajakson aikana, vuoteen 2008 asti sisältää myös Kosovon alueen, vuodesta 2009 Kosovo määriteltä erikseen

Humanitaarinen apu

Humanitaariseen apuun käytettiin kertomusvuonna n. 73 miljoonaa euroa ja humanitaariseen miinatoimintaan yhteensä 5 miljoonaa euroa. Apu kohdennettiin tarvearviointien pohjalta ja mahdollisimman oikea-aikaisesti YK-järjestelmän, Punaisen Ristin liikkeen ja suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta konfliktien ja luonnononnettomuuksien uhreille Afrikassa, Aasiassa, Lähi-idässä ja Latalalaisessa Amerikassa. Ruokakriisi ja kansainvälisen talouden taantuma nostivat avun tarvitsijoiden määrää. Ulkoministeriö panosti työssään myös EU:n sisäisen yhteistyön ja koherenssin tiivistämiseen, YK:n humanitaarisen reformin tukemiseen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamiseen, katastrofien ennaltaehkäisyyn sekä ns. hyvän humanitaarisen avunannon periaatteiden toimeenpanoon.

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö

Ulkoministeriön kansalaisjärjestöille kehitysyhteistyöhön kohdistama tuki oli vuodelle 2009 yhteensä 83,7 miljoonaa euroa. Noin 200 suomalaista kansalaisjärjestöä toimi vuoden 2009 aikana kehitysyhteistyötuen piirissä. Ulkoministeriön tukemia hankkeita oli 88 eri maassa. Euroissa mitattuna noin puolet tuesta kohdistui Afrikkaan ja noin neljännes Aasiaan. Vuonna 2009 suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön yleisempiä toimialoja olivat opetus, terveys, maatalous, kansalaisyhteiskunta ja julkinen hallinto. Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö täydensi monipuolisesti ja laaja-alaisesti Suomen kehityspolitiikan kokonaisuutta.

1.2.1.4 Menestyvä Suomi

Ulkoministeriö vahvistaa avointa ja sääntöperusteista maailmantaloutta Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn edistämiseksi. Ulkoministeriö parantaa suomalaisten yritysten markkinoillepääsyn ja toiminnan edellytyksiä sekä edistää Suomeen suuntautuvia investointeja.

Ulkoministeriö vauhdittaa suomalaisen kulttuurin, luovuuden ja osaamisen tunnetuksi tulemistä ja menestymistä ulkomailla. Edustustot avaavat ovia, madaltavat kansainvälisiä kynnyksiä ja luovat verkostoja.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- kansainvälistä kauppajärjestelmää vahvistetaan ja kansainvälistä taloudellista yhteistyötä edistetään
- Suomen ulkoista taloudellista toimintaympäristöä parannetaan
- vientiä ja kansainvälistymistä edistetään sekä innovaatio-organisaatioiden ja kulttuuriyhteisöjen verkottumista tuetaan
- Suomen vahvuuksia hyödynnetään ja tunnettuutta lisätään

Tulostavoitteet 2009

Toteuma 2009

<p>WTO:n kauppaneuvottelukierroksen päättäminen Suomen intressien mukaisesti. Monenkeskistä kauppajärjestelmää täydennetään alueellisin ja kahdenvälisin järjestelyin painopisteenä Suomen talouden kannalta keskeiset markkinat.</p> <p>Viedään eteenpäin EU:n alueellisia ja kahdenvälisiä vapaakauppaneuvotteluja (Korea, Intia, ASEAN, Ukraina) Suomen kauppapoliittisten tavoitteiden ja EU:n ja YUTP:n mukaisesti.</p>	<p>Tavoitteet toteutuivat osittain. WTO:n Dohan kauppaneuvottelukierrosta ei onnistuttu päättämään, mutta vastaavasti useissa EU:n kahdenvälisissä vapaakauppaneuvotteluissa nähtiin edistystä, minkä lisäksi neuvottelut avattiin Kanadan kanssa.</p> <p>EU:n ja Etelä-Korean välinen vapaakauppasopimus valmistui ja se astunee voimaan vuoden 2010 alkupuoliskolla. Myös neuvottelut Andien yhteisön maiden kanssa etenivät hyvin.</p>
<p>Vahvistetaan EU:n ja Venäjän taloussuhteita, ml. Venäjän integroituminen kansainväliseen kauppajärjestelmään erityisesti Venäjän WTO-jäsenyyden muodossa. Edistetään EU-Venäjä -vapaakauppaneuvotteluja Suomen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Kehitetään lähialueyhteistyötä; lähialueyhteistyössä ulkoministeriö suuntaa hanketoimintaa aiempaa enemmän taloudellisen yhteistyön edistämiseen, se lisää myös kahden- ja monenvälisiä vaikuttamista Itä-Euroopassa, Etelä-Kaukasiassa ja Keski-Aasiassa myös kasvavan kahdenvälisen kehitysyhteistyön ohjelman kautta.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin osittain. Venäjän WTO-jäsenyyttä koskevat neuvottelut keskeytyivät kesällä, mutta edellytykset niiden jatkumiselle paranivat vuoden lopulla. EU-Venäjä vapaakauppasopimusneuvottelut odottavat Venäjän WTO-jäsenyyden toteutumista.</p> <p>Lähialueyhteistyössä taloudellisen yhteistyön hanketoimintaa lisättiin ja myös aluetason toimijoiden mahdollisuuksia toteuttaa hankkeita parannettiin.</p>
<p>Vaikutetaan yritysten ulkoiseen toimintaympäristöön purkamalla vienti- ja tuontikaupan esteitä myös EU:n uutta markkinoillepääsystrategiaa hyödyntäen.</p> <p>VKE-palveluja kehitetään ulkoasiainhallinnon VKE-strategian pohjalta ja niiden tunnetuksi tekemiseen panostetaan. Ulkomailla hyödynnetään julkisuusdiplomatiaa ja yleistä Suomi-promootiota mm. edustustojen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien yhteistyön tiivistämisellä.</p>	<p>Asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin. Työ suomalaisyritysten ilmoittamien kaupanesteiden ratkaisemiseksi jatkui suunnitellusti. Työssä hyödynnettiin sekä kansallista vaikuttamista että Euroopan komission tarjoamia yhteistyömahdollisuuksia ml. markkinoillepääsystrategiassa mainitut keinot.</p> <p>VKE-työtä tehostettiin kehittämällä yhteistyötä ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) alaisten toimijoiden välillä.</p>
<p>Suomen maabrändiä kehitetään.</p> <p>Julkisuusdiplomatianpanostukset kohdennetaan poliittisten, taloudellisten ja muiden strategisten tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Mahdollisten 1-2 uuden julkisuusdiplomatian kohdemaan valinta.</p> <p>Maaohjelmamallia sovelletaan muissa edustustoissa.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Julkisuusdiplomatiaa vahvistettiin erityisesti 10 nykyisessä suuressa kohdemaassa ja uudeksi kohdemaaksi valittiin Puola.</p>

WTO: n Dohan-kauppaneuvottelujen päättäminen

Ulkoministeriön keskeisin kauppapoliittinen tavoite oli luoda edellytyksiä WTO:n Dohan kauppaneuvottelukierroksen päättämiseksi vuonna 2009. Globaalin talouskriisin ja tiettyjen WTO-jäsenmaiden sisäpoliittisen tilanteen johdosta tavoite jäi kuitenkin saavuttamatta. WTO-jäsenistön

asettamana tavoitteena on nyt kierroksen päättäminen vuoden 2010 kuluessa. Sekä Suomi että EU pyrkivät edelleen kaikki keskeiset neuvottelualueet (maatalous, teollisuustuotteet, palvelut, säännöt, kaupan helpottaminen ja kehityskysymykset) huomioon ottavaan kunnianhimoiseen lopputulokseen, joka turvaa keskeiset kaupallistaloudelliset etumme ja helpottaa kehitysmaiden integroitumista maailmantalouteen.

Suomi pyrki johdonmukaisesti tuomaan sekä EU:ssa että EU:n kautta WTO:ssa esiin ilmasto/ympäristöpolitiikan ja kauppapolitiikan yhtymäkohtia, ja samalla luomaan edellytyksiä ympäristötuotteiden kaupan laajalle vapauttamiselle. Suomi toimitti EU-komissiolle ehdotuksensa puhtaista energiateknologioista WTO-neuvotteluja varten. Työ tuotteiden määrittelemiseksi jatkuu vuonna 2010.

Venäjän WTO-jäsenyyden edistäminen

Venäjän WTO-jäsenyyttä koskevat neuvottelut etenivät vielä alkuvuodesta lupaavasti, mutta keskeytyivät Venäjän, Kazakstanin ja Valko-Venäjän ilmoitettua kesällä suunnitelmastaan anoa jäsenyyttä tulliliittona. Loppuvuodesta Venäjä ilmoitti jälleen olevansa valmis jatkamaan jäsenyysneuvottelujaan, mutta tulliliittoa koskevat kysymykset ovat johtaneet neuvottelujen viivästymiseen. Suomen kannan mukaisesti komissio kartoitti jo keinoja Venäjän sitomiseksi mahdollisimman hyvin yhteisiin kauppaa ja investointeja koskeviin sääntöihin jo ennen sen WTO-jäsenyyden toteutumista.

Yritysten ulkoiseen toimintaympäristöön vaikuttaminen

Vapaakauppaneuvotteluja jatkettiin tuloksellisesti Ukrainan ja tiettyjen Andien yhteisön maiden kanssa, minkä lisäksi neuvottelut käynnistettiin Kanadan kanssa. Toisaalta neuvottelut Intian kanssa eivät edistyneet toivotulla tavalla, ja samasta syystä neuvottelutaktiikkaa vaihdettiin Kaakkois-Aasian Yhteisön (ASEAN) osalta.

Suomalaisyritysten vienti- ja tuontikaupan esteiden poistamiseen kiinnitettiin vuonna 2009 erityistä huomiota yritysten toimintaedellytyksiä jyrkästi heikentäneen kansainvälisen talouskriisin johdosta. Moniin kaupanesteitä koskeviin ongelmiin löytyi suomalaisittain suotuisa ratkaisu ja useat merkittävimmistä jäljellä olevista ongelmista onnistuttiin sisällyttämään osaksi EU:n kauppapoliittista asialistaa. Työssä hyödynnettiin vuoden 2008-2009 vaihteessa toteutetun laajan kaupanesteselvityksen tuloksia.

Viennin ja kansainvälistymisen edistäminen

Ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyön tuloksena määriteltiin mm. Finpron ilmaiset julkis palvelut sekä lisättiin ulkoministeriön osallistumista kansallisen innovaatiostrategian mukaiseen ennakointityöhön. Tarkasteluvuonna järjestettiin myös huomattava määrä ministerivetoisia VKE-matkoja ja kartoitettiin cleantech- sekä koulutusviennin markkinoita kolmansissa asemamaissa.

Julkisuusdiplomatian hyväksikäytön tehostaminen

Suomen maabrändin kehittämiseksi nimitetty Jorma Ollilan johtama korkean tason valtuuskunta työskenteli aktiivisesti ja kävi laajaa kansalaiskeskustelua maabrändistä. Valtuuskunnan raportti valmistuu 2010.

Julkisuusdiplomatiaa vahvistettiin erityisesti 10 kohdemaassa, Brasiliassa, Egyptissä, Intiassa, Kiinassa, Ranskassa, Saksassa, Turkissa, Venäjällä, Ukrainassa ja Yhdysvalloissa. Niissä toimeenpantiin viestintää, kulttuuria ja muuta promootiota koordinoitusti hyödyntävät julkisuusdiplomatian maaohjelmat. Uudeksi kohdemaaksi valittiin Puola. Myös muut edustustot hyödynsivät julkisuusdiplomatian työkaluja omassa toiminnassaan aiempaa tehokkaammin Suomen poliittisten, taloudellisten ja muiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Julkisuusdiplomatian kansallista koordinaatiota kehitettiin Finland Promotion Boardissa osana maabrändityötä.

Kansallisen kulttuurivientiohjelman toteuttamista jatkettiin aktiivisesti ministeriöiden yhteistyöllä ja ulkoministeriön edustustoverkon avulla. Edustustojen ja kulttuuri- ja tiedeinstituuttien yhteistyön tiivistämistä jatkettiin laatimalla yhteistyöasiakirjat, joissa määritetään yhteiset kulttuuriviennin tavoitteet ja pelisäännöt.

1.2.1.5 Avoin ja palveleva ulkoministeriö

Ulkoministeriö tiivistää yhteistyötään kansalaisyhteiskunnan ja taloudellisten toimijoiden kanssa lisäämällä avoimuutta ja kehittämällä uudenlaisia kumppanuuksia. Ulkoministeriö tuottaa ja jakaa yhteiskunnan ja sidosryhmiensä kannalta merkityksellistä ja hyödyllistä tietoa.

Ulkoministeriö tarjoaa Suomen viranomaispalveluja maailmalla. Ulkoministeriö helpottaa suomalaisten asiointia sekä turvallista liikkumista ja elämistä ulkomailla. Ulkoministeriö auttaa nopeasti, tehokkaasti ja asiantuntevasti hätään joutuneita suomalaisia.

Käytännön toiminnassa tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että:

- asiakaspalvelun laatua kehitetään
- kansalais- ja muuta julkista viestintää kehitetään
- edustustoverkon kehittäminen

Kansalaispalvelujen ja konsulttoiminnan kehittäminen

Tulostavoite 2009

Toteuma 2009

Ministeriö jatkaa kesällä 2008 aloitettua konsulipalveluita koskevan kansalaispalautteen systemaattista keräämistä ja kehittää palvelutoimintaa asiakaspalautteen pohjalta, olemassa olevien voimavarojen puitteissa, asiakkaiden tarpeita paremmin vastaaviksi.	Tavoitteet saavutettiin suhteellisen hyvin. Kansalaispalautetta on kerätty pääosin UM:n verkkosivujen kautta. Palautteen perusteella ministeriö on jatkanut konsulipalveluiden kehittämistä, muun muassa asiakaspalvelun koulutusta on lisätty.
Kehitetään sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää ministeriön strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi.	Tavoitteet saavutettiin melko hyvin. Sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää tehostettiin järjestämällä kansalaiskeskustelu- ym. tilaisuuksia.
Toteutetaan ulkoministeriön uusi viestintäsuunnitelma koko hallinnossa ja lisätään viestintätaitojen koulutusta; Modernien viestintäkeinojen käyttöönotto, aktiivinen tiedottaminen ja medianäkyvyys, sidosryhmä- ja kansalaispalaute, reaaliaikainen uutis- ja mediaseuranta. Verkkosivujen päivitystiheys ja tiedon ajankohtaisuus.	Viranomaisviestinnän tehostamiseksi uudistettiin vuonna 2009 ministeriön viestintäsuunnitelma. Uutta viestintäsuunnitelmaa jalkautettiin vuoden aikana. Sen tavoitteena on antaa kaikille virkamiehille käytännön ohjeita erilaisiin viestintätilanteisiin sekä tehostaa viranomaisviestintää entisestään.
Kehitysviestinnän kehittäminen.	Vuonna 2009 laadittiin kehitysviestinnän strateginen toimintasuunnitelma, jolla pyritään vaikuttavuuden ja vuorovaikutuksen lisäämiseen sekä määriteltiin kohderyhmät. Vuoden kampanjan teemana oli: "Mitä ihminen tarvitsee". Uutena toimintamuotona päätettiin aloittaa vaikuttajaohjelma-konseptin mukainen kehityskysymysten ohjelma toimittajille ja yritysviestijöille. Kauppapoliittisessa viestinnässä järjestettiin muun muassa erittäin onnistunut Cleantech-seminaari yhteistyössä kauppapoliittisen osaston kanssa joulukuussa.
Maakunnalliset keskustelutilaisuudet ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja EU-kysymyksistä.	Hallitusohjelman mukaisesti aktivoitiin EU-kysymyksiä koskevaa kansalaiskeskustelua järjestämällä erityisesti Euroopan parlamentin vaaleihin liittyviä keskustelu- ja tiedotustilaisuuksia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
Kiinnostuksen lisääminen Euroopan parlamentin vaaleja kohtaan.	Lisäksi järjestettiin EU:n energia- ja ilmastopolitiikkaan, Itämeri-strategiaan sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä tilaisuuksia. Tapahtumilla haluttiin lisätä vuoropuhelua kansalaisten kanssa EU-asioista. Asiakaspalvelua, luennointia, julkaisu- ja tuotantoa ja muuta toimintaa jatkettiin entisten vuosien tapaan.

	<p>Vuoden suurin viestintäponnistus oli osallistuminen Porissa heinäkuussa SuomiAreena-tapahtumaan. Ulkoministeriö oli SuomiAreenan pääyhteistyökumppani. Ministeriö esiintyi tapahtumassa laajasti ja monipuolisesti. Porissa oli kaksi kansalaisteltoa sekä korkean tason ministeri- ja muita keskustelutilaisuuksia. Esittäytyminen Porissa onnistui erinomaisesti.</p>
--	--

Kriisivalmius

Ulkoministeriön kriisivalmiuksien kehittämistä jatkettiin aktiivisesti vuoden 2009 aikana. Suurlähetystöjen valmiussuunnittelua yhtenäistettiin ja tehostettiin uudella ohjeistuksella. Ulkoministeriö nosti valmiuttaan A(H1N1)v- influenssapandemian varalta, ja edustustojen pandemiaan varautumissuunnitelmiin kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. EU-konsuli- ja kriisiyhteistyö tiivistyi ja siirtyi entistä enemmän EU:n sisäiseen intranettiin. Lissabonin sopimuksen voimaantulo ja EU:n ulkosuhdehallinnon perustaminen voivat pidemmällä tähtäimellä merkitä parannusta suomalaisten konsulipalveluihin.

Matkustusturvallisuuteen liittyvistä palveluista on tullut ulkoministeriön internet-sivujen luetuin osio. Ulkoministeriö tiivisti yhteistyötä kansallisella tasolla turvalliseen matkailuun laajasti liittyvien organisaatioiden kanssa. Kumppanuuksia muun muassa Suomen matkatoimistoalan liiton, vakuutusyhtiöiden, poliisin sekä Suomi-seuran kanssa syvennettiin ja uusia yhteistyökumppanuuksia pyrittiin luomaan.

Konsulitehtävien kehitys edustustoissa 2007 - 2009

	2007	2008	2009
	kpl	kpl	kpl
Kuolemantapaukset	295	328	373
Pidätetyt ja vangitut	150	165	161
Rikoksen uhrin:	1691	1712	1535
- ryöstö- ja varkaustapaukset	1522	1483	1171
- fyysisen väkivallan uhriksi joutuneet	77	115	59
- muut rikosasiat	92	114	305
Rikoksentehtäjän luovuttaminen	18	4	6
Tuomittujen siirtäminen	8	10	4
Syytteen siirtämisasiat	1	2	0
Sairastapaukset	442	496	357
Olosuhdetiedustelut	339	314	159
Elatusapuasiat (vapaaehtoinen)	322	264	268
Isyyden selvittäminen/tunnustaminen	301	351	307
Lasten suojelutarpeen selvittäminen	32	42	60
Lapsikaappaukset	24	16	17
Kansalaisuusasiat	3601	9755	653
Virka-apupyynnöt	648	917	586
Tiedoksiannot Migrin pyynnöstä	11382	14412	7291
Muut tiedoksiannot	98	179	156
Sukuselvitykset, virkatodistukset ja osoitetiedustelut	1100	793	1087
Jäämistöasiat	166	37	29
Notaariasiat	9116	12403	10684
Väestörekisteri-ilmoitukset	5679	11678	9582

Merenkulkuun liittyvät tehtävät	38	25	1
Takaisinmaksusitoumukset	64	45	62
Varojen välitys talletusta vastaan	112	66	58
Taloudellinen pikkuapu	70	97	61
Yritysten avustaminen	88	74	19
Asevelvollisuusasiat	676	412	274
EU- tai PM-kansalaisten avustaminen	184	117	198

1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

1.3.1.1 Avoin ja palveleva ulkoministeriö

Tulostavoite 2009

Toteuma 2009

<p>Kehitetään edustustoverkon toimintaa ja toimeenpannaan Suomen edustautumista maailmalla koskevan selvityksen suosituksia.</p> <p>Suunnittelun ja seurannan toimintopohjaisuuden käyttöönotto.</p> <p>Sähköisten toimintatapojen käyttöönotto jatkuvan työn tuottavuuden mahdollistamiseksi; valtion yhteisten sähköisten toimintamallien ja välineiden, erityisesti Kieku-järjestelmän käyttöönottoinjakset tehty vuoden loppuun mennessä.</p> <p>Valtion tuottavuusohjelman mukaisten tavoitteiden täyttäminen.</p>	<p>Tavoitteet saavutettiin osittain. Selvitys Suomen edustautumisesta maailmalla valmistui. Selvityksen pohjalta käynnistettiin jatkotyö ulkoministeriön alaisen edustustoverkon kehittämiseksi sekä ministeriöiden välisen yhteistyön kehittämiseksi edustustoihin liittyvissä kysymyksissä.</p> <p>Suomi vahvisti läsnäoloaan Keski-Aasiassa avaamalla suurlähetystön Kazakstaniin Astanaan.</p> <p>Pristinan yhteystoimisto korotettiin suurlähetystöksi.</p> <p>Tavoitteen toteutuminen siirtyy vuodelle 2010.</p> <p>Kieku-järjestelmien käyttöönotto siirtyy ulkoministeriön osalta vuoteen 2012. Käyttöönottoinjakset viimeistellään vuoden 2010 aikana.</p> <p>Tuottavuusohjelmassa painopiste on ollut edustustojen hallinnon keventämisessä. Myös työhyvinvointiin on panostettu muutosten läpiviemiseksi. Voimavarojen kohdentaminen jatkui kuluvana vuonna tuottavuusohjelman mukaisesti.</p>
<p>Ministeriö kehittää johtamisjärjestelmänsä sekä johtamisen laatua mm. parantamalla tiedonvälitystä ja lisäämällä avoimuutta.</p>	<p>Johtamisen avoimuutta on parannettu kehittämällä tiedottamista johtoryhmän kokousten tuloksista.</p>
<p>Kehitetään ulkoasiainhallinnon tiedonhallinnan palveluja suunnitelmallisesti.</p> <p>Laajennetaan liikkuvan työn edellyttämien järjestelmien käyttöönottoa 50 % nykyisestä</p>	<p>Tiedonhallinnan osalta kehitettiin asianhallintajärjestelmä vientivalvonnan tarpeisiin ja toteutettiin sähköisen asiointin pilottiratkaisu tähän liittyen. Samalla konseptilla käynnistettiin kehitysyhteistyön hankehallintajärjestelmän määrittelytyö.</p> <p>Ulkoasiainhallinnon liikkuvan työn mahdollistavien laitteiden (kannettavat tietokoneet, älypuhelimet) määrä yli kaksinkertaistui tarkastelukauden aikana.</p>
<p>Kiinteistöhallinnon hoidossa keskitytään ulkoministeriön ns. omistajatehtävien hoitamiseen ja selvitetään mahdollisuutta lisätä ostopalveluita entisestään.</p>	<p>Hankkeissa on käytetty ulkopuolisia palveluntarjoajia ja Senaatti-kiinteistöjen kanssa on aloitettu neuvottelut kumppanuussopimuksen hyödyntämiseksi.</p>

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Vuoden 2009 aikana ministeriön strategian pohjalta laadittujen tulostavoitteiden kytkeä hallinnonalalle määriteltyihin tehtäviin ja toimintoihin pilotoitiin vuosiin 2010-2014 liittyvällä suunnittelukierroksella. Marraskuussa ministeriö asetti lisäksi erillisen projektin toimintolaskennan käyttöönottamiseksi ulkoasiainhallinnossa. Ministeriön tavoitteena on siirtyä vuoden 2010 aikana toimintopohjaiseen toiminnan ja resurssien suunnitteluun ja raportointiin.

Vuoden 2009 laskelmat laadittiin samojen laskentaperusteiden mukaisesti kuin vuoden 2008 laskelmat ottaen kuitenkin huomioon organisaatiossa ja laskentapuitteissa tapahtuneet muutokset. Vuoden 2009 alusta ulkoministeriön ja sen ulkomaan edustustojen laskentapuitteet (tehtävät ja toiminnot) yhtenäistettiin; tehtäviä ja toimintoja luokiteltiin osittain uudelleen, sisältötehtävät muuttuivat erityisesti edustustojen osalta ja tukitehtävien osalta tehtäväluokkia yhdistettiin. Vuoden 2009 laskelmiin sisällytettiin edellisvuoden tapaan kaikki toiminnan kulut (vuoden 2007 laskelmissa ainoastaan toimintamenoista maksetut kulut) sekä pääomakustannukset. Vuoden 2009 tehtäväkohtaiset kustannukset eivät näin ollen ole täysin vertailukelpoisia vuoden 2008 lukuihin. Toiminnan kustannusrakenteen sekä henkilötyövuosien osalta lukuja voidaan sen sijaan pitää vertailukelpoisina.

Vuoden 2009 osalta laadittujen kustannuslaskelmien mukaan ulkoasiainhallinnossa sisältötehtäviin käytettiin yhteensä 1 172,3 htv:n (43,1 %) työpanos ja johtamiseen, hallintoon- ja muihin tukitehtäviin 1 547,2 htv:n (56,9 %) työpanos. Kustannuksista sisältötehtävien osuus oli 49,5 % (138,5 milj. euroa) ja johtamisen, hallinnon- ja muiden tukitehtävien osuus oli 50,5 % (141,2 milj. euroa).

	2009	2008	2007
Sisältötehtävät	1 172,3 (43,1 %)	1 105,6 (40,4 %)	1 059,1 (38,7 %)
Johtaminen, hallinto, muut tukitehtävät	1 547,2 (56,9 %)	1 628,3 (59,6 %)	1 676,5 (61,3 %)
Yhteensä	2 719,6	2 733,9	2 735,6

Ulkoministeriössä henkilötyövuosien määrä on yhteensä laskenut 13 henkilötyövuotta, joka on kokonaisuudessaan kohdistunut tukitehtäville. Ulkomaan edustustojen osalta henkilötyövuosien määrä vastaavasti vähentyi edellisvuodesta 2 henkilötyövuodella. Lähetettyjen määrä edustustoissa laski noin 20 henkilötyövuotta, mutta samalla asemaasta palkatun henkilöstön määrä lisääntyi. Lisäys kohdistui pääasiassa kansalaispalveluihin (viisumitehtävät) sekä kehityspolitiikkaan ja kehitysyhteistyöhön.

Yksityiskohtaiset ulkoministeriön, ulkomaan edustustojen sekä ulkoasiainhallinnon laskentakohdekohtaiset henkilötyövuodet euromäärät ja %-osuudet käyvät alla olevista laskelmista.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Julkisoikeudelliset suoritteet

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotanto ulkoasiainhallinnossa perustuu ulkomaalais- ja passilainsäädäntöön sekä konsulipalvelulakiin. Pääasialliset suoritteet ovat viisumit, oleskeluluvat ja passit. Maksujen perusteet on määritelty valtion maksuperustelaisissa säädetyllä tavalla ulkoministeriön maksuasetuksella. Viisumihakemusten käsittelymaksun suuruudesta päättää Euroopan unionin neuvosto. Oleskelulupien käsittelystä perittävät hinnat sisältyvät sisäasiainministeriön maahanmuuttoviraston maksullisista suoritteista annettuun asetukseen.

Maksullisen toiminnan tuottojen määrä kääntyi laskuun ja vuonna 2009 tuottokertymä oli 30,0 miljoonaa euroa. Laskua vuodesta 2008 on 1,5 miljoonaa euroa (-4,8 %). Talousarviossa asetettua maksullisen toiminnan tuottotavoitetta 34,7 miljoonaa euroa ei saavutettu, vaan se alittui 4,7 miljoonalla eurolla (13,5 %). Tuotoista julkisoikeudellisten suoritteiden osuus oli 29,9 miljoonaa euroa ja siitä viisumien osuus oli 92 % (27,6 miljoonaa euroa).

Oheinen kustannusvastaavuuslaskelma perustuu 15 tuloja tuottavan edustuston tuottojen ja kustannusten seurantaan. Seuranta kattoi 92 % julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoista. Kustannusvastaavuuslaskelma on laadittu ko. seurannan pohjalta täysimääräisesti (pl. vuoden 2007

kustannusvastaavuuslaskelma, johon on sisällytetty ainoastaan seurannan mukaiset tuotot ja kustannukset). Laskelma perustuu seuraavien edustustojen kustannusseurantaan: Ankara, Bangkok, Kanton, Kiova, Lima, Lontoo, Moskova, Murmansk, New Delhi, New York, Peking, Petroskoi, Pietari, Shanghai ja Tukholma.

Laskelma osoittaa 6,2 miljoonan euron ylijäämää. Kustannusvastaavuusprosentti, joka kertoo tuottojen osuuden kokonaiskustannuksista, oli 126 laskien hiukan vuoden 2008 tasosta (131). Suoritekohtaisesti kustannusvastaavuusprosentti oli viisumeilla 136, passeilla 45 ja oleskeluluvilla 33. Oleskelulupien kustannusvastaavuusprosentin oikeellisuuteen vaikuttaa seurannan kattavuuden lisäksi se, että osa tuotoista on kirjaantunut eri vuodelle kuin Maahanmuuttoviraston laskutukset.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuottamisesta aiheutuvat kustannukset katettiin viisumeista kertyvällä ylijäämällä. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotoilla on katettu suoritteisiin kohdennetut kustannukset. Kustannusvastaavuus jäi talousarvion tavoitteesta, joka oli 145 %.

Tuottojen kertymä suoritelajeittain:

Julkisoikeudelliset suoritteet	Muutos-% 2009/2008	Toteutuma 2009 (€)	Toteutuma 2008 (€)	Toteutuma 2007 (€)
Viisumit	- 5 %	27 571 767	28 879 991	25 774 227
Oleskeluluvat	- 11 %	627 279	702 575	640 576
Passit	- 6 %	1 292 563	1 374 947	1 337 288
Muut julkisoikeudelliset suoritteet	+ 8 %	416 552	384 134	334 701
Yhteensä	- 5 %	29 908 160	31 341 647	28 086 792

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

julkisoikeudellisten suoritteiden osalta

	2009	2008	2007
Tuotot :			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	29 908 160	31 341 647	25 840 170
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
Tuotot yhteensä	29 908 160	31 341 647	25 840 170
Kustannukset :			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	787 065	1 021 345	570 451
henkilöstökustannukset	8 896 741	9 330 411	5 813 291
vuokrat	6 036	1 753	21 266
palvelujen ostot	574 203	300 637	190 328
muut erilliskustannukset	837 302	914 585	837 474
Erilliskustannukset yhteensä	11 101 347	11 568 731	7 432 810
Käyttöjäämä	18 806 813	19 772 916	18 407 360
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskus- tannuksista			
tukitoimintojen kustannukset	5 106 007	5 538 655	7 717 584
poistot	840 456	874 039	786 059
korot	1 552 221	1 520 094	
muut yhteiskustannukset	5 133 565	4 430 980	864 531
Osuus yhteensä	12 632 249	12 363 768	9 368 174
Kokonaiskustannukset yhteensä	23 733 596	23 932 499	16 800 984
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	6 174 564	7 409 148	9 039 186

Tunnusluvut :

Kustannusvastaavuus-%	126 %	131 %	154 %
Käyttäjäämä-%	63 %	63 %	71 %
Ylijäämä-%	21 %	24 %	35 %

Liiketaloudelliset suoritteet

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusseuranta laajennettiin ja se toteutettiin vuonna 2009 kahdessatoista edustustossa. Edellisvuosien tapaan Tokio, Washington, Moskova, Tukholma, Kööpenhamina ja Peking, sekä uusina Ankara, Budapest, Lontoo, Pariisi, Riad ja Varsova. Seuranta kattaa noin 69 % kaikista vuokratuloista. Pääosa tuotoista kertyy kahdelta vuokralaiselta Finproilta ja puolustushallinnolta. Tekesiltä kertyy kolmanneksi eniten vuokratuloja.

Kustannusvastaavuuslaskenta osoitti 220 039 euron alijäämää ja kustannusvastaavuusprosentti oli 78. Muutaman vuonna 2009 kustannusseurantaan lisätyn edustuston vuokraustoiminnan kannattavuus on erittäin heikkoa. Näiden edustustojen osalta vuokratason tarkistaminen on välttämätöntä.

Omistustilojen vuokrasuhteiden osalta peruslähtökohtana on kustannukset kattava toiminta. Vuokrasuhteissa ei ole tavoiteltu liiketaloudellisesti kannattavaa toimintaa, vaan lähtökohtana ovat olleet toiminnalliset ja hallinnolliset olosuhteet sekä etu, joka saavutetaan toimittaessa samoissa tiloissa vuokralaisten kanssa.

Vuokratilat pyritään mitoittamaan vain oman henkilökunnan tilantarpeen mukaan ja rajoittamaan alivuokralaistoiminta mahdollisimman pieneksi.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma

liiketaloudellisten suoritteiden osalta

	2009	2008	2007
Tuotot :			
Maksullisen toiminnan tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	637 033	472 485	587 151
Maksullisen toiminnan muut tuotot	121 833	99 580	97 081
Tuotot yhteensä	758 866	572 065	684 232
Kustannukset :			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	561 440	378 511	323 148
henkilöstökustannukset	1 211 729	650 054	535 920
vuokrat	693 249	404 462	447 797
palvelujen ostot	795 914	813 897	388 916
muut erilliskustannukset	0	31 848	42 000
Erilliskustannukset yhteensä	3 262 332	2 278 772	1 737 781
vuokralaisten %-osuus kustannuksista	437 095	255 274	284 604
Käyttäjäämä	321 771	316 791	399 628
Osuus edustuston yhteiskustannuksista:			
Tukitoimintojen kustannukset			
poistot	236 951	76 654	101 758
korot	297 731	199 749	118 612
muut yhteiskustannukset	7 128	3 744	3 312
Osuus yhteensä			230 545

Kokonaiskustannukset yhteensä	978 905	535 421	515 149
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-220 039	36 644	175 946
Tunnusluvut :			
Kustannusvastaavuus-%	78 %	107 %	135 %
Käyttäjäämä-%	42 %	55 %	58 %
Ylijäämä-%	-29 %	6 %	26 %

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Valtiokonttori tarkasti vuoden 2008 alussa yhteistoiminnan käsitettä lisäämällä tilikarttaa koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin tililajin 396 Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset. Tämän pohjalta ulkoministeriö ohjeisti edustustoja ja ministeriön yksiköitä yhteistoiminnasta. Ohjeessa käsiteltiin kolmea eri ulkopuolista rahoitustyyppiä (yhteisrahoitteinen toiminta, sponsorointi ja yhteistoiminta). Ohjeen mukaisesti ulkoministeriön hallinnonalalla edellä mainituista rahoitusmuodoista on käytössä vain yhteistoiminta, eikä ministeriö siten laatinut vuodelta 2008 kustannusvastaavuuslaskelmia.

Ministeriön yhteisrahoitteisen toiminnan (397*) tuotot olivat yhteensä 1 122 097 euroa. Tästä 593 121 euroa on jälkikäteen EU:n ulkorajarahaston vuoden 2007 vuosiohjelmasta saatua osarahoitusta vuonna 2007 toteutettuihin hankkeisiin, jota ei ole nettoutettu ministeriön toimintamenoihin. Lisäksi tuottoihin sisältyy yksi 256 euron virhekirjaus.

Kustannusvastaavuuslaskelma on tehty ministeriön vuoden 2009 aikana toteuttamasta neljästä EU:n ulkorajarahastosta osarahoitusta saaneesta hankkeesta. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot näistä hankkeista vuonna 2009 olivat 528 719 euroa. Hankkeiden lopulliset EU-rahoitusosuudet saadaan vasta, kun sisäasiainministeriö on hyväksynyt kunkin hankkeen loppuraportin ja talouden seurannan. Kustannusvastaavuusprosentti, joka kertoo tuottojen osuuden kokonaiskustannuksista, on arvioitu olevan 27 %.

Yhteisrahoitteinen toiminta

	2009	2008	2007
Tuotot :			
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	528 719		233 050
EU:lta saatu rahoitus			538 298
muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus			251 048
yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot			76 120
Tuotot yhteensä	528 719		1 098 516
Kustannukset :			
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset			
aineet, tarvikkeet ja tavarat	822 978		11 314
henkilöstökustannukset	219 075		609 204
vuokrat	0		259 382
palvelujen ostot	611 435		471 514
muut erilliskustannukset	203 866		155 927
Erilliskustannukset yhteensä	1 857 354		1 507 341
Käyttäjäämä	-1 328 635		-408 825
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskus-			

tannuksista		
tukitoimintojen kustannukset	81 460	557 959
poistot		
korot		
muut yhteiskustannukset		
Osuus yhteensä	81 460	557 959
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 938 814	2 065 300
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-1 410 095	-966 784
Tunnusluvut :		
Kustannusvastaavuus-%	27 %	53 %
Tuotot - kustannukset	-1 410 095	-966 784

1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Ulkoministeriön tuottamat julkisoikeudelliset ja liiketaloudelliset suoritteet on esitelty ja arvioitu edellä tässä asiakirjassa.

1.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Tulostavoite 2009

Toteuma 2009

Ulkoasiainhallinnon henkilöstöstrategian 2005 - 2010 mukaisesti tavoitteena on oikein mitoitettu, ammattitaitoinen ja kehittyvä sekä motivoitunut, sitoutunut ja työssään hyvinvoiva henkilöstö.	Ministeriö rekrytoi uusia virkamiehiä Kavaku-haun kautta, mutta tästä huolimatta käytössä olevat resurssit pienenevät. Supistettua henkilöstövahvuutta kohdennettiin strategisten painopisteiden mukaisesti. Lisäksi jatkettiin toimintatapojen uudistamista, jotta henkilöstö voisi vastata kasvaviin haasteisiin.
Periaatteena on tasa-arvon toteutuminen rekrytoinneissa ja tehtävään määrättäessä.	Tasapuolisuus- ja avoimuusperiaatteet olivat keskeisellä sijalla rekrytoinneissa ja tehtävään määräämisissä.
Henkilöstön kehittämiseksi laaditaan osaamisen kehittämisen suunnitelma.	Osaamisen kehittämisen suunnitelma valmistui.

Työhyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota mm. työtyytyväisyysbarometrin tuloksia hyödyntämällä.

Tulostavoite

Toteuma

2008: 3,4 p	2008: 3,2 p
2009: 3,4 p	2009: 3,2 p

Henkilöstötilinpäätöstä kehitettiin ja työhyvinvointiprojekteihin panostettiin entistä enemmän. Henkilöstöyksikköön suunniteltiin perustettavaksi työhyvinvointiryhmä, joka toteutuu vuoden 2010 puolella.

Henkilöstön määrä, rakenne ja henkilöstökulut

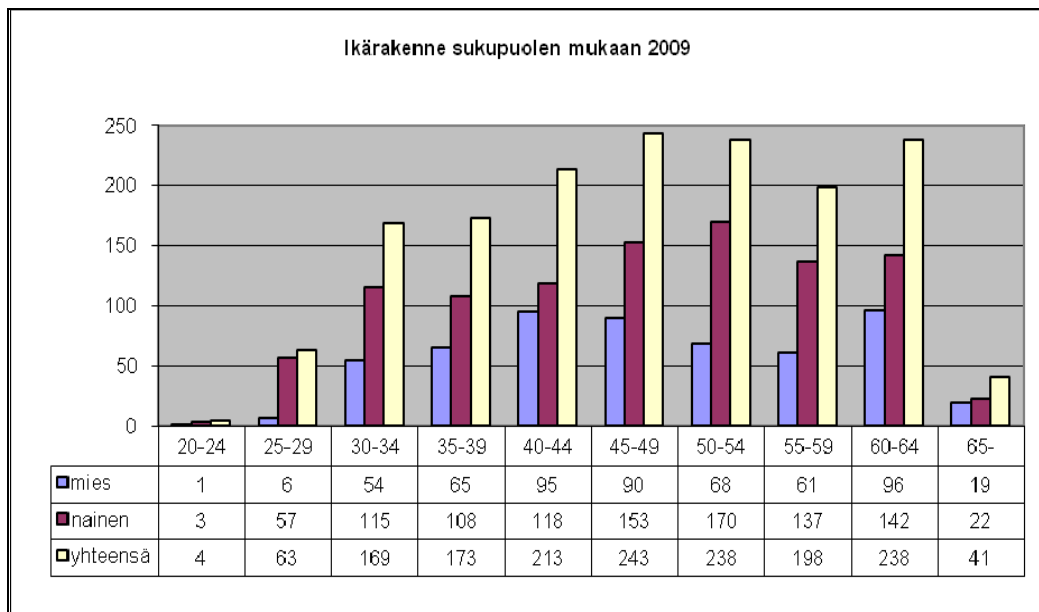
Ulkoministeriö rekrytoi uusia virkamiehiä keskitetyn Kavaku-haun kautta vuonna 2009 ja aloitti uuden hakuprosessin loppuvuonna 2009. Rekrytoinneista huolimatta ministeriön käytössä olevat resurssit pienenevät tuottavuusohjelman vuoksi ja henkilöstön määrä laskee vuoden 2008 lopun luvusta (1607) 1580:een.

Henkilöstömäärä ja -rakenne	2007	2008	2009
-----------------------------	------	------	------

Henkilötyövuodet	1662	1611	1579
Henkilöstön lukumäärä	1665	1607	1580
naisia %	64 %	64 %	65 %
miehiä %	36 %	36 %	35 %
henkilöstön lukum.muutos %	-3,4 %	-3,5 %	-1,7
Vakinaiset	1439	1397	1369
naisia %	64 %	64 %	65 %
miehiä %	36 %	36 %	35 %
Määräaikaiset	225	210	211
naisia %	63 %	62 %	66 %
miehiä %	37 %	38 %	34 %
Kokoaikaiset	1611	1551	1525
naisia %	63 %	63 %	64 %
miehiä %	37 %	37 %	36 %
Osa-aikaiset	54	56	55
naisia %	81 %	80 %	82 %
miehiä %	19 %	20 %	18 %
Keski-ikä	46,9	47,4	47,5
naiset	46,4	47	47,2
miehet	47,8	47,9	48,3
Koulutustaso, indeksiluku	5,9	5,9	5,9
naiset	5,7	5,7	5,8
miehet	6,1	6	6,1

Tietolähde; Tahti

Ulkoasiainhallinnon keski-ikä oli edellisvuotta aavistuksen korkeampi, 47,5 vuotta. Henkilöstön ikärakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoteen 2008 verrattuna.

Henkilöstöryhmä	Ministeriö	Edustusto	Yhteensä	%-osuus
Virkasuhteiset	897	509	1406	51 %
Työsopimussuhteiset	66	7	73	3 %
Erytisasiantuntijat		88	88	3 %
Asemamaasta palkatut		1179	1179	43 %
Harjoittelijat	12		12	0 %
Yhteensä	975	1783	2758	100 %

Henkilöstökulut	2007	2008	2009
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	82	83,8	82,7
Kokonaistyövoimakustannukset meuroa/vuosi	83,3	86	91,2
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	79,5	80,9	80,1
Väillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	55,8	52,5	55

Tietolähde; Tahti

Työhyvinvointi

Työhyvinvointia kuvaavia tunnuslukuja	2007	2008	2009
Työtyytyväisyysindeksi	3,2	3,2	3,2
Tulovaihtuvuus %	6,4	5,8	5,5
Lähtövaihtuvuus %	15,6	6,6	6,1
Työkyyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen, % henkilöstöstä	0,2	0,1	0,4
Sairaspoissaolot, pv/htv	6,1	6,9	6,8
Työterveyshuolto, euroa/htv	551	603	492
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen, €/htv	292	334	502

Tietolähde; Tahti

Osaaminen

Osaaminen	2007	2008	2009
Koulutus ja kehittäminen, euroa/htv	938	881,8	810,3
Koulutus ja kehittäminen, työpäivät/htv	3,4	3,0	2,2
Henkilöstön arvo (meuroa)	861,8	873,8	1 017

Tietolähde; Tahti

1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

1.6.1 Rahoituksen rakenne

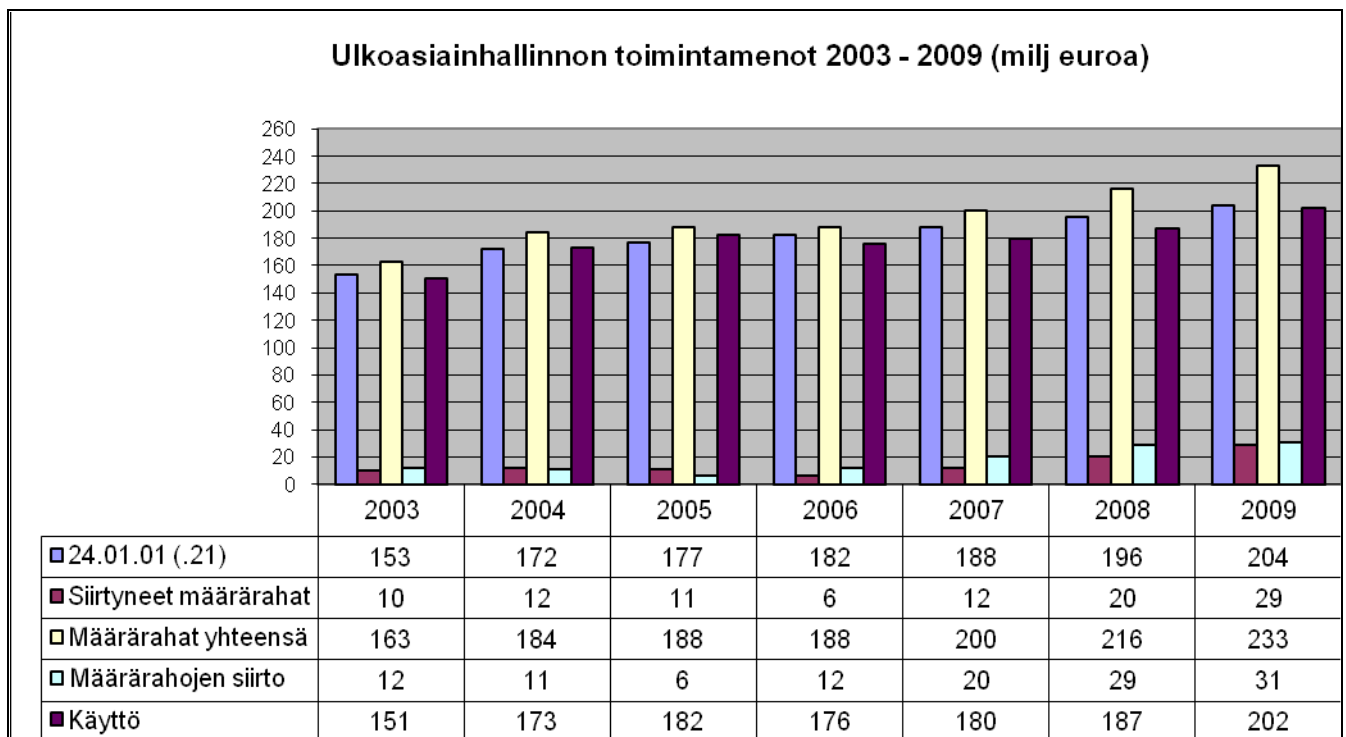
Ulkoasiainhallinnon rahoitus on lähes täysimääräisesti valtion talousarviorahoitusta. Hallinnonalan vuonna 2009 käyttämistä toimintamenoista 14,7 % katettiin maksullisen toiminnan tuotoilla. Maksullisen toiminnan tuotot vähenivät 1,5 milj. eurolla vuodesta 2008 ja olivat yhteensä 30,0 milj. euroa vuonna 2009. Tuottojen väheneminen aiheutui pääasiassa viisumitulojen vähenemisestä.

Ulkoministeriö asetti muiden tilivirastojen käyttöön vastuullaan olevia jakamattomia määrärahoja seuraavasti: lähialueyhteistyömäärärahoja momentilta 24.20.66 asetettiin 16 eri tiliviraston käyttöön yhteensä 6,4 milj. euroa, sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahoja momentilta 24.10.20 puolustusministeriön käyttöön yhteensä 58,5 milj. euroa ja siviilikriisinhallinnan määrärahoja momentilta 24.10.21 sisäasiainministeriön käyttöön yhteensä 15,5 milj. euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Ulkoasiainhallinnon pääluokassa vuoden 2009 varsinaisessa talousarviossa oli määrärahoja yhteensä 1 176,3 milj. euroa. Lisätalousarvioissa hallinnonalalle osoitettiin yhteensä 4,9 milj. euron lisämäärärahat. Aikaisemmilta vuosilta siirtyi yhteensä 249,3 milj. euroa ja vuodelle 2009 kaiken kaikkiaan 332,8 milj. euroa.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2009 olivat 204,2 milj. euroa. Tästä varsinaisessa talousarviossa oli 202,1 milj. euroa ja lisätalousarvioissa yhteensä 2,1 milj. euroa. Mitoituksessa on otettu huomioon kehitysyhteistyöhallinnon vahvistaminen (4,1 milj. euroa). Edelliseltä vuodelta siirtyneitä eriä oli käytettävissä yhteensä 29,6 milj. euroa. Toimintamenojen käyttö vuonna 2009 oli yhteensä 202,4 milj. euroa, jolloin siirtyväksi toimintamenoksi vuodelle 2010 jäi 31,3 milj. euroa.

Hallinnonalan kriisinhallintaan osoitetut määrärahat ovat luvussa 24.10. Sotilaalliseen kriisinhallintaan vuoden 2009 talousarviossa osoitettiin 58,9 milj. euroa. Ministeriölle jääneestä osuudesta 400 000 euroa käytettiin noin 107 500 euroa. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan osoitetusta määrärahasta 18,3 milj. euroa ministeriölle jäi 1,3 milj. euroa, josta käytettiin noin 791 600 euroa.

Lähialueyhteistyömäärärahat vuoden 2009 talousarvion luvussa 24.20 olivat yhteensä 19,5 milj. euroa. Edellisiltä vuosilta siirtyi yhteensä 18,1 milj. euroa. Ulkoministeriö käytti lähialueyhteistyömäärärahoja yhteensä 13,7 milj. euroa. Vuodelle 2010 siirtyi yhteensä 17,0 milj. euroa.

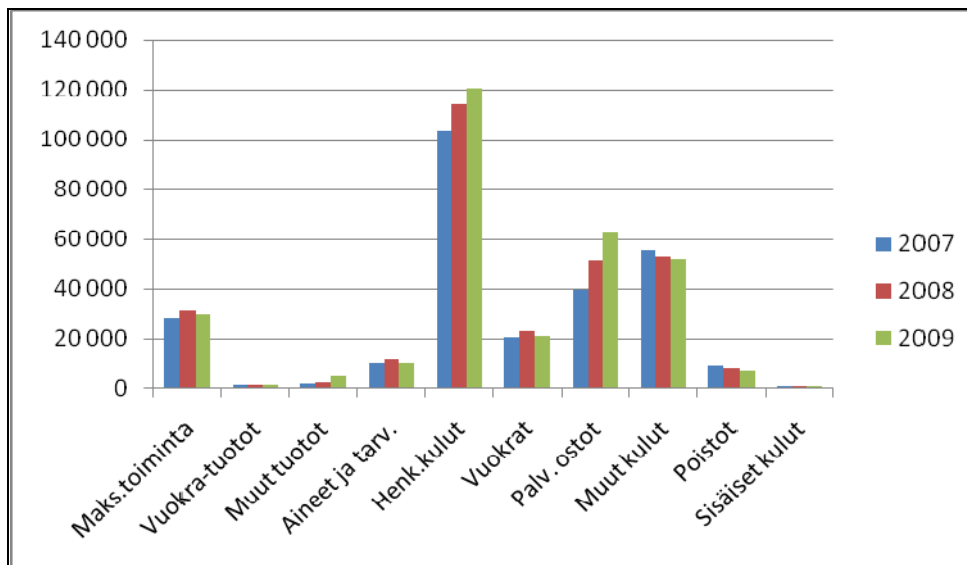
Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetut määrärahat luvussa 24.30 olivat talousarviossa vuonna 2009 yhteensä 731,0 milj. euroa. Vuodelta 2008 määrärahaa siirtyi yhteensä 165,6 milj. euroa. Kehitysyhteistyömäärärahojen käyttö oli yhteensä 670,0 milj. euroa, jolloin määrärahoja siirtyi vuodelle 2010 yhteensä 226,6 milj. euroa.

Hallinnonalan muihin menoihin luvussa 24.90 osoitettiin yhteensä 109,0 milj. euroa, josta varsinaisessa talousarviossa vuonna 2009 108,6 milj. euroa. Muiden menojen suurin erä oli kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet, yhteensä 104,5 milj. euroa. Tästä määrärahasta siirtyi vuodelle 2010 yhteensä 22,7 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot (36,3 miljoonaa euroa) kasvoivat vajaat 3 % verrattuna edellisvuoteen. Maksullinen toiminta tuotti yhteensä 30 miljoonaa euroa, josta julkisoikeudellisten suoritteiden tulokertymä oli yli 99 %. Maksullisen toiminnan tuotoissa oli vähennystä noin puolitoista miljoonaa euroa (4,8 %) verrattuna vuoteen 2008. Maksullista toimintaa ja sen kehitystä on selvitetty tarkemmin toisaalla asiakirjassa. Muut toiminnan tuotot kaksinkertaistuivat verrattuna edelliseen tilikauteen 2,3 miljoonasta eurosta 4,8 miljoonaan euroon. Kasvu johtui yhteistoiminnan kustannusten korvauksista, jotka lisääntyivät vertailukauteen verrattuna vajaat 900 000 euroa (47 %). Yhteisrahoitteen toiminnan tuottoja lisäsivät Euroopan ulkorajarahaston EBF – maksuerät (1,1 miljoonaa euroa). Toiminnan tuotoilla katettiin noin 14 % toiminnan kuluista, mikä vastaa edellisvuoden suhdetta.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 268,4 miljoonaa euroa ja kasvua vuoteen 2008 verrattuna 4,8 %. Henkilöstökulujen osuus toiminnan kuluista oli 45 %. Henkilöstökulut (120,5 miljoonaa euroa) kasvoivat vajaat 6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Palvelujen ostojen kasvu 51,6 miljoonasta eurosta 62,9 miljoonaan euroon (22 %) näkyy kasvuna erityisesti Muut palvelut -ryhmän eri asiantuntija- ja tutkimuspalveluissa. Kohdassa Muut kulut oli matkakuluihin käytetty euromäärä alentunut 13,2 miljoonasta 12 miljoonaan (vajaat 10 %).

Valmistus omaan käyttöön, 6,2 miljoonaa euroa, on aktivoitu taseeseen, josta 5,5 miljoonaa euroa aineettomiin ja 0,7 miljoonaa aineellisiin hyödykkeisiin keskeneräisiin rakennuksiin.

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyvät antolainoihin, ensisijaisesti kehitysluottoihin, ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan liittyvät tuotot ja kulut. Ryhmään kuuluvat myös valuuttojen kurssieroista johtuvat erät.

Satunnaisiin tuottoihin kirjattiin vahinkovakuutus- ja vahingonkorvaukset.

Siirtotalouden kuluja on käsitelty tarkemmin lähialueyhteistyön ja kehitysyhteistyötoiminnan yhteydessä.

1.6.4 Tase

Taseen loppusumma oli 438 761 312 euroa.

Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo kasvoi runsaat viisi miljoonaa euroa. Taseeseen aktivoitu valmistus omaan käyttöön kasvatti aineettomien hyödykkeiden arvoa keskeneräisissä hankinnoissa.

Rakennusten arvo maa-alueineen oli 245 miljoonaa euroa eli 56 % taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden arvo taseessa on lähes ennallaan edellisvuoteen verrattuna ja on 259 miljoonaa euroa.

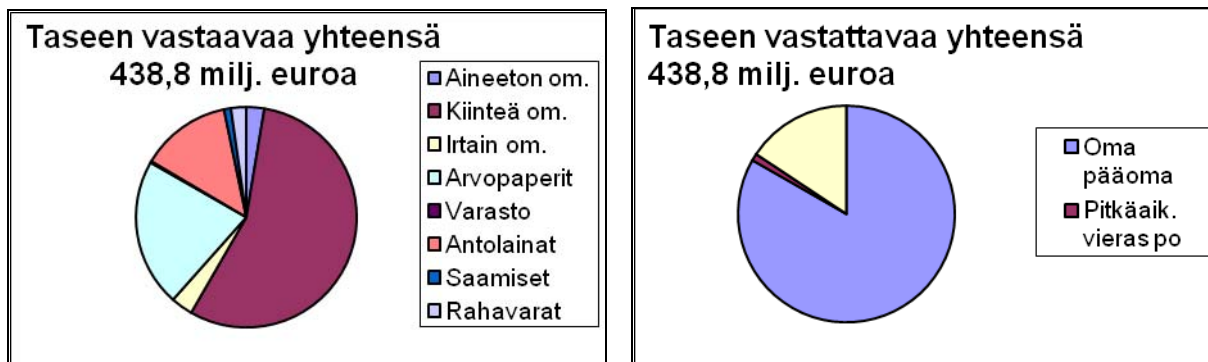
Pankkitilien saldot muodostuivat edustustojen ulkomaisilla pankkitileillä olleista katteista 31.12.2009 sekä käteisvaroista. Käteisvarat kassatileillä vähenivät edellisen tilinpäätöksen lukuihin verrattuna runsaat 217 000 euroa noin 500 000 euroon (30 %).

Tilikauden aikana ministeriön kautta kulkeneet rahavirrat:

Kassamenot 1 044 miljoonaa euroa
(955 miljoonaa euroa vuonna 2008)

Kassatulot 36 miljoonaa euroa
(35 miljoonaa euroa vuonna 2008)

Taseen vastattavissa oman pääoman arvo oli 83 % taseen loppusummasta.

1.7 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Ulkoministeriö on laatinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisen arviointi- ja vahvistuslausumansa osastojen ja eri palvelusektoreiden suorittaman arvioinnin pohjalta. Arviointi tehtiin käyttäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa, jota on jatkokehitetty ulkoasiainhallinnon tehtävien ja toimialueen asettamien vaatimusten mukaisesti. Arvioinneissa on huomioitu myös ulkomaanedustuksen toimipisteet ja niiden toiminta, riskit ja valvonta. Lisäksi lausumassa on otettu huomioon sekä sisäisten että muiden tarkastusten havainnot valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Osastojen arvioinneissa keskeisimmät riskit liittyvät soveltuvan henkilöstön riittävyyteen ja tehtävien hoidon kannalta riittävään ammattitaitoon. Kokonaishenkilömäärä arvioidaan riittäväksi, mutta muuttuneet osaamisvaatimukset ja voimakas sisäinen vaihtuvuus aiheuttaa usein tilanteen, jossa kaikkia keskeisiä tehtäviä ei kyetä täyttämään vaikka samanaikaisesti osaa henkilöstöstä ei kyetä lainkaan sijoittamaan organisaation kannalta tarkoituksenmukaisiin tehtäviin.

Tavoitteiden asetannan ja tehtävien priorisoinnin sekä tavoitteiden toteutumisen seurannan arvioidaan kehittyneen edellisvuosista. Sisäisen tarkastuksen arviot ovat näiltä osin osastoja kriittisempiä

erityisesti priorisoinnin ja tavoitteiden toteutumisen seurannan osalta. Lisäksi riskienhallintaan kaivataan systemaattisuutta ja kokonaisvaltaisuutta. Niin ikään pidetään tärkeänä sen tiiviimpää sitomista tulosohtausprosessin osaksi.

Varainkäyttöön ja taloushallintotehtävien hoitoon liittyviä riskejä arvioitiin olevan erityisesti pienissä työyksiköissä, joissa osaamisen puutteiden ja taloushallinnon vaarallisten työyhdistelmien vaikutukset korostuvat. Taloushallintoon liittyvän riskienhallinnan ja valvontatoimien arvioitiin muutoinkin olevan selkeästi muiden sektoreiden tilannetta heikompi. Näiltä osin myös tarkastushavainnot ovat melko kriittisiä. Merkittävä osa taloushallintoon liittyvistä valvontatoimista jää itse asiassa edelleen sisäisen tarkastuksen pistotarkastusten tai normaalin edustustojen tarkastuskierroksen varaan. Sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella eri muodoissa esiintyvä korruptio on myös merkittävä riski ulkoasiainhallinnon ja edustustojen toiminnalle erityisesti Euroopan ulkopuolella.

Vaativa toimintaympäristö, suuret apuvolyymit ja ulkopuolisten toimijoiden merkittävän suuri osuus asettavat sisäiselle valvonnalle ja riskienhallinnalle kehitysyhteistyössä erityisiä haasteita. Kehitysyhteistyöhön liittyvät keskeisimmät riskit ja sisäisen valvonnan, seurannan ja riskienhallinnan kehittämistarpeet on tiedostettu ja kokonaisvaltaista riskienhallintajärjestelmää kehitetään edelleen.

Ulkoministeriö arvioi sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan olevan hallinnonalallaan kokonaisuutena välttävä. Tämä johtuu osaksi sen sirpalemaisuudesta ja myös siitä, että riskienhallinnan kehittämishankkeet eivät ole edenneet.

Seuraavassa on arviointikehikon luokitusta noudattaen esitetty ulkoasiainhallinnon keskeisimmät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet:

- keskeisissä tehtävissä olevan henkilöstön riittävyys, sopivuus ja osaaminen;
- riskienhallinnan systematisointi tulosohtausprosessin osaksi;
- taloushallintoon ja sen uusiin menettelytapoihin liittyvä riskienhallinta ja sisäinen valvonta; sekä
- kehitysyhteistyöhön liittyvä riskienhallinta ja valvonta.

1.8 HALLINNONALALLA TOTEUTETTUIEN ARVIINTIEN TULOKSET

Vuoden 2009 aikana valmistui yhdeksän laajaa kehitysyhteistyön evaluointia. Ne käsittelivät Keski-Aasian ja Kaukasuksen kehitysyhteistyöohjelmaa, Länsi-Kenian ohjelmaa, Maataloussektorin esiselvitystä, Kehitystutkimusta, Demokratiatukea, Pohjoisen ja Etelän välistä henkilötason kapasiteetin vahvistamista, HIV/AIDS -teemaa, Luonnononnettomuuksien ja ilmaston muutoksen ja köyhyyden välisiä suhteita sekä Meta-analyysiä hajautetun evaluoinnin ja kehitysyhteistyön laadusta hajautetun evaluoinnin raporttien perusteella. Vuoden aikana aloitettiin myös neljä muuta evaluointia, jotka valmistuvat 2010. Lisäksi pantiin liikkeelle kaksi tarjouskilpailua, joista toiseen, Kestävää kehitystä ja köyhyyttä käsittelevään kokonaisuuteen, liittyy uuden paralleelievaluointimenettelyn kautta kolme teemakohtaista evaluointia. Yksi laaja sektorikohtainen esiselvitys lähti myös liikkeelle loppuvuodesta.

Keski-Aasian ja Kaukasuksen kehitysohjelman evaluointi nosti esille uudenlaisen näkemyksen kehitysyhteistyöstä, nk. kehitysyrittäjäisyys. Se korosti Suomen läsnäolon ja ohjelmien tuloksellisuuden välistä positiivista suhdetta. Länsi-Kenian ohjelman evaluointi tarkasteli pitkällä aikavälillä Suomen jo päättyneen ohjelman vaikuttavuutta. Se totesi, että merkittävä osa Suomen avulla toteutetusta kehityksestä oli jatkunut ja käyttöön otetut menettelytavat olivat kehittyneet edelleen paikallisilla voimin. Kehitystutkimusevaluointi totesi, että nykyinen tehtävien jako ministeriön tilaustutkimuksen ja Suomen Akatemian kehitystutkimuksen välillä oli onnistunut. Suomen Akatemian osuutta suositeltiin vähitellen nostettavaksi. Evaluointi suositti myös tutkimustulosten systemaattista käsittelyä. Demokratiatukiohjelmaa pidettiin tarpeellisena, mutta muutoksia suositeltiin niin hallintoon kuin rahoitukseenkin. Opetusministeriön henkilövaihdon keskuksen (CIMO) hallinnoimaa Pohjoisen-Etelä-Etelä ohjelmaa pidettiin onnistuneena. Sekä demokratiatukiohjelman että CIMO:n toteuttaman ohjelman osalta korostettiin kuitenkin tarvetta entistä vahvempaan paikalliseen omistajuuteen. HIV/AIDS –evaluointi suoritettiin meta-analyysinä. Se totesi, että Suomen ei ole tarvetta erikseen

evaluoida omaa HIV/AIDS –rahoitustaan, koska suurin osa siitä menee kansainvälisten kanavien kautta. Suomen tulisi kuitenkin tarkistaa HIV/AIDS –rahoitustaan, mikä on alhainen OECD/DAC –maiden keskiarvoon nähden. Luonnononnettomuuksia, ilmaston muutosta ja köyhyyttä käsitellyt evaluointi lähestyi aihetta toimintaketjun näkökulmasta s.o. ennaltavaroitusjärjestelmien tiedon kulkua luonnonvoimien armoille jääville köyhille ihmisille asti. Suomen todettiin antaneen merkittävän ja vaikuttavan panoksen ennaltavaroitusjärjestelmien ja niihin liittyvän osaamisen alueella.

Kehitysyhteistyön evaluointien meta-analyysin tulokset osoittivat, että aiemmasta vastaavasta analyysistä (1996 ja 2007) kehitystä oli tapahtunut, mm. siinä, että kehityshankkeiden kestävyys oli parantunut, ja joiltain osin myös vaikuttavuus. Meta-analyysi kirjasi kuitenkin merkittävän määrän sellaisia puutteita, joista jo aiemmat analyysit ja valtaosa laajoista evaluoinnista olivat huomauttaneet. Tällaisia toistuvia seikkoja olivat mm. se, että virkamiehet eivät systemaattisesti toimita arkistoon materiaalia. Lisäksi on tuotu esiin ulkoministeriön henkilöresurssiongelmien suhteessa kehitysavun volyyymiin. Meta-analyysi totesi myös, aiemman vastaavan analyysin tapaan, että kehitysyhteistyön hajautetussa evaluoinnissa on merkittävää kapasiteetin ja osaamisen puutetta ja toisti sen, että keskitetyn kehitysyhteistyön evaluoinnin roolia vahvistettaisiin tukemaan hajautettua evaluointitoimintaa. Tarpeen on myös koota yhteen evaluointitieto sekä hajautetusta että keskitetystä evaluoinnista, jotta evaluointien anti, todetut hyvät käytännöt ja aiemmasta opittu saadaan integroitua kehitysyhteistyön suunnitteluun ja koko organisaation käyttöön.

Syyskuussa 2008 käyttöön otettu keskitetyn evaluoinnin evaluaatiotulosten käsittelymenettely, joka sisältää muun muassa johdon kirjallisen päätöksen evaluaatiosuosituksen toteuttamiseksi, on vakiinnutettu hyväksytyksi käytännöksi. Tulosten toteutusta seurataan vuosiraporttien pohjalta. Lisäksi ministeriö on kehittänyt evaluaatiotoimintaa kansainvälisten (EU, OECD/DAC) kehitysyhteistyön evaluoinnille laadittujen periaatteiden, laatuksiteereiden ja standardien mukaan. Vuoden aikana kehitettiin myös uudenlainen evaluointimalli, nk. parellelievaluointi, jonka tarkoituksena on vähentää evaluointitoimeksiantojen aiheuttamaa työtä kohderyhmätasolla, vähentää käyntejä kumppanimaissa ja karsia evaluointien päällekkäisyyttä sekä parantaa evaluointien välistä koherenssia.

1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Vuonna 2009 tuli ilmi 17 ulkoasiainhallintoon kohdistunutta rikosta, muuta väärinkäytöstä tai sellaiseksi katsottavaa laiminlyöntiä taikka epäilyä edellä mainituista. Tapauksista yhdessä on ollut osallisena ulkoasiainhallinnon palkattuun henkilökuntaan kuuluva henkilö, yksitoista tapausta liittyy ulkoasiainhallinnon hoitamaan kahdenväliseen kehitysyhteistyöhön ja viidessä tapauksessa on kyse ulkopuolisesta tai tuntemattomaksi jääneestä tekijästä.

Näistä on aiheutunut arviolta pienehköt suoranaiset rahalliset vahingot ulkoasiainhallinnon varoihin tai omaisuuteen. Lisäksi kehitysyhteistyövaroihin kohdistuneiden väärinkäytösten seurauksena on yhteensä noin 215 000 euroa takaisinperinnässä.

Edellä mainittujen tapausten vuoksi on tehty poliisille tai muulle toimivaltaiselle tutkintaviranomaiselle yhteensä yksitoista ilmoitusta rikoksesta (kaikki ko. asemamaassa). Muiden tapauksen osalta on käytetty erilaisia hallinnollisia menettelyjä. Tämän lisäksi jatkettiin joidenkin edellisen vuoden toimintakertomuksessa kirjattujen tapausten käsittelyä.

Ulkoasiainministeriö

	HTV	%-os	Henkilöstökustan- nukset (€)	Muut välittömät kustannukset (€)	Välittömät kust. yhteensä (€)	Välilliset kus- tannukset (€)	Pääoma- kust (€)	Kustannukset yhteensä (€)	%-os
		11,4							11,3
0 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	111,2	%	7 693 357	1 852 751	9 546 108	4 297 802	22 869	13 866 779	%
1 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet	70,0	7,2 %	4 953 225	816 355	5 769 580	2 705 451	14 396	8 489 427	6,9 %
		13,9							14,3
2 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	135,2	%	9 350 572	2 918 434	12 269 006	5 225 385	27 805	17 522 196	%
3 EU-politiikka ja EU-suhteet	23,3	2,4 %	1 724 154	404 361	2 128 516	900 529	4 792	3 033 837	2,5 %
4 Kansalaispalvelut	48,5	5,0 %	2 595 204	164 267	2 759 471	1 874 491	9 974	4 643 936	3,8 %
5 Muut kv. oikeudelliset tehtävät	26,1	2,7 %	1 851 976	303 037	2 155 013	1 008 747	5 368	3 169 128	2,6 %
6 Valtioiden ja kv:n järj. edustautuminen Suomessa	15,1	1,6 %	1 010 445	84 841	1 095 285	583 604	3 105	1 681 994	1,4 %
7 Julkisuusdiplomatia	41,9	4,3 %	2 117 034	1 091 267	3 208 301	1 619 406	8 617	4 836 324	3,9 %
8 Toimeksiannot muilta hallinnonaloilta									
Sisältötehtävät yhteensä	471,3	48,5 %	31 295 966	7 635 313	38 931 279	18 215 415	96 926	57 243 620	46,6 %
		51,5							53,4
9* Johtaminen, hallinto- ja muut tukitehtävät	501,4	%	26 378 715	19 610 151	45 988 865	19 378 759	103 116	65 470 740	%
901 Johtaminen	23,4	2,4 %	1 902 853	101 379	2 004 232	904 394	4 812	2 913 438	2,4 %
902 Johtamisen kehittäminen ja tukeminen	19,4	2,0 %	1 318 377	50 690	1 369 067	749 796	3 990	2 122 853	1,7 %
903 Toiminnan ja talouden suunnittelu	14,1	1,4 %	1 052 282	29 274	1 081 556	544 955	2 900	1 629 411	1,3 %
904 Henkilöstöhallintopalvelut	56,3	5,8 %	3 213 348	1 314 926	4 528 275	2 175 956	11 578	6 715 809	5,5 %
905 Taloushallintopalvelut	41,0	4,2 %	1 912 080	16 897	1 928 977	1 584 621	8 432	3 522 030	2,9 %
906 Asiakirjahallinto ja tietopalvelu	71,4	7,3 %	3 187 406	23 155	3 210 561	2 759 560	14 684	5 984 805	4,9 %
									14,5
907 Tietotekniikka	27,1	2,8 %	1 549 002	15 198 654	16 747 656	1 047 396	5 573	17 800 625	%
908 Virastopalvelut	70,3	7,2 %	2 928 026	1 736 631	4 664 656	2 717 046	14 458	7 396 160	6,0 %
909 Kiinteistöpalvelut	15,5	1,6 %	838 151	388 100	1 226 252	599 064	3 188	1 828 504	1,5 %
910 Sisäinen viestintä	30,5	3,1 %	1 320 628		1 320 628	1 178 804	6 272	2 505 704	2,0 %
911 Ulkoinen viestintä	48,0	4,9 %	2 622 569	331 234	2 953 803	1 855 166	9 871	4 818 840	3,9 %
912 Sisäinen tarkastus	15,9	1,6 %	1 073 006	134 605	1 207 611	614 524	3 270	1 825 405	1,5 %
913 Turvallisuus ja vartiointi	16,6	1,7 %	845 244	130 378	975 623	641 578	3 414	1 620 615	1,3 %
915 Muut hallinto- ja tukitehtävät	51,9	5,3 %	2 615 742	154 227	2 769 970	2 005 899	10 674	4 786 543	3,9 %
916 Toimeksiannot muilta hallinnonaloilta									
UM yhteensä	972,6		57 674 681	27 245 464	84 920 145	37 594 174	200 042	122 714 361	

Ulkomaan edustustot

	HTV	%-os	Henkilöstökustannukset (€)	Muut välittömät kustannukset (€)	Välittömät kust. yhteensä (€)	Välilliset kustannukset (€)	Pääomakust. (€)	Kustannukset yhteensä (€)	%-os
0 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	71,4	4,1 %	6 880 052	774 078	7 654 130	4 755 936	457 464	12 867 530	8,2 %
1 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet	35,3	2,0 %	2 862 422	289 141	3 151 563	1 835 689	226 169	5 213 421	3,3 %
2 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	106,8	6,1 %	7 036 641	685 179	7 721 820	4 508 191	684 274	12 914 285	8,2 %
3 EU-politiikka ja EU-suhteet	26,7	1,5 %	2 512 061	288 924	2 800 985	1 775 740	171 068	4 747 793	3,0 %
4 Kansalaispalvelut	321,3		13 284 970	1 854 970	15 139 940	6 776 551	2 058 588	23 975 079	15,3 %
5 Muut kv.oikeudelliset tehtävät	2,8	0,2 %	280 676	803 244	1 083 920	188 925	17 940	1 290 785	0,8 %
7 Julkisuusdiplomatia	62,4	3,6 %	3 845 878	589 652	4 435 529	1 841 468	399 800	6 676 797	4,3 %
8 Toimeksiannot muilta hallinnonaloilta	74,4	4,3 %	7 372 891	806 820	8 179 711	4 957 655	476 685	13 614 051	8,7 %
Sisältötehtävät yhteensä	701,1	40,1 %	44 075 591	6 092 008	50 167 599	26 640 155	4 491 988	81 299 742	51,8 %
		59,9 %							48,2 %
*Johtaminen, hallinto- ja muut tukitehtävät	1 045,9	%	34 809 887	12 707 657	47 517 544	21 547 007	6 701 783	75 766 334	%
901 Johtaminen	14,0	0,8 %	1 860 514	0	1 860 514	934 461	89 699	2 884 674	1,8 %
902 Johtamisen kehittäminen ja tukeminen	7,6	0,4 %	933 595	0	933 595	443 528	48 694	1 425 817	0,9 %
903 Toiminnan ja talouden suunnittelu	15,6	0,9 %	1 736 624	0	1 736 624	1 041 051	99 950	2 877 625	1,8 %
904 Henkilöstöhallintopalvelut	17,9	1,0 %	1 622 158	1 330 068	2 952 226	1 191 884	114 686	4 258 796	2,7 %
905 Taloushallintopalvelut	81,5	4,7 %	4 576 088	0	4 576 088	4 873 433	522 175	9 971 696	6,3 %
906 Asiakirjahallinto ja tietopalvelu	38,2	2,2 %	2 388 538	0	2 388 538	2 261 457	244 750	4 894 745	3,1 %
907 Tietotekniikka	18,8	1,1 %	759 056	2 746 487	3 505 544	1 025 247	120 453	4 651 244	3,0 %
908 Virastopalvelut	195,1		4 870 462	1 404 437	6 274 899	2 377 364	1 250 017	9 902 280	11,2 %
909 Kiinteistöpalvelut	120,8	6,9 %	1 854 294	6 134 946	7 989 239	1 693 390	773 973	10 456 602	6,3 %
913 Turvallisuus ja vartiointi	49,8	2,8 %	143 695	694 348	838 044	340 223	319 071	1 497 338	1,0 %
914 Talouden hoito	177,2		3 699 193	350 161	4 049 354	1 685 900	1 135 331	6 870 585	10,1 %
915 Muut hallinto- ja tukitehtävät	309,5		10 365 670	47 210	10 412 880	3 679 069	1 982 984	16 074 933	17,7 %
UE-yhteensä	1 746,9	%	78 885 478	18 799 665	97 685 143	48 187 162	11 193 771	157 066 076	%

Ulkosasiainhallinto yhteensä

	HTV	%-os	Henkilöstökustannukset (€)	Muut välittömät kustannukset (€)	Välittömät kust. yhteensä (€)	Välilliset kustannukset (€)	Pääomakust. (€)	Kustannukset yhteensä (€)	%-os
0 Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	182,6	6,7 %	14 573 409	2 626 829	17 200 238	9 053 738	480 333	26 734 309	9,6 %
1 Kauppapolitiikka ja kaupallistaloudelliset suhteet	105,2	3,9 %	7 815 647	1 105 496	8 921 143	4 541 140	240 565	13 702 848	4,9 %
2 Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö	242,0	8,9 %	16 387 212	3 603 613	19 990 826	9 733 576	712 079	30 436 481	10,9 %
3 EU-politiikka ja EU-suhteet	49,9	1,8 %	4 236 216	693 285	4 929 501	2 676 269	175 860	7 781 630	2,8 %
4 Kansalaispalvelut	369,8	13,6 %	15 880 174	2 019 237	17 899 411	8 651 042	2 068 562	28 619 015	10,2 %
5 Muut kv. oikeudelliset tehtävät	29,0	%	2 132 652	1 106 281	3 238 933	1 197 672	23 308	4 459 913	1,6 %
6 Valtioiden ja kv:n järj. edustautuminen Suomessa	15,1	1,1 %	1 010 445	84 841	1 095 285	583 604	3 105	1 681 994	0,6 %
7 Julkisuusdiplomatia	104,3	3,8 %	5 962 911	1 680 919	7 643 830	3 460 874	408 417	11 513 121	4,1 %
8 Toimeksiannot muilta hallinnonaloilta	74,4	2,7 %	7 372 891	806 820	8 179 711	4 957 655	476 685	13 614 051	4,9 %
Sisältötehtävät yhteensä	1 172,3	43,1 %	75 371 557	13 727 321	89 098 878	44 855 570	4 588 914	138 543 362	49,5 %
		56,9 %							50,5 %
9* Johtaminen, hallinto- ja muut tukitehtävät	1 547,2	%	61 188 602	32 317 808	93 506 410	40 925 766	6 804 899	141 237 075	%
901 Johtaminen	37,4	1,4 %	3 763 367	101 379	3 864 746	1 838 855	94 511	5 798 112	2,1 %
902 Johtamisen kehittäminen ja tukeminen	26,9	1,0 %	2 251 972	50 690	2 302 662	1 193 324	52 684	3 548 670	1,3 %
903 Toiminnan ja talouden suunnittelu	29,7	1,1 %	2 788 906	29 274	2 818 180	1 586 006	102 850	4 507 036	1,6 %
904 Henkilöstöhallintopalvelut	74,2	2,7 %	4 835 506	2 644 994	7 480 501	3 367 840	126 264	10 974 605	3,9 %
905 Taloushallintopalvelut	122,5	4,5 %	6 488 168	16 897	6 505 065	6 458 054	530 607	13 493 726	4,8 %
906 Asiakirjahallinto ja tietopalvelu	109,6	4,0 %	5 575 943	23 155	5 599 098	5 021 017	259 434	10 879 549	3,9 %
907 Tietotekniikka	45,9	1,7 %	2 308 059	17 945 141	20 253 200	2 072 643	126 026	22 451 869	8,0 %
908 Virastopalvelut	265,3	9,8 %	7 798 488	3 141 067	10 939 555	5 094 410	1 264 475	17 298 440	6,2 %
909 Kiinteistöpalvelut	136,3	5,0 %	2 692 445	6 523 046	9 215 491	2 292 454	777 161	12 285 106	4,4 %
910 Sisäinen viestintä	30,5	1,1 %	1 320 628	0	1 320 628	1 178 804	6 272	2 505 704	0,9 %
911 Ulkoinen viestintä	48,0	1,8 %	2 622 569	331 234	2 953 803	1 855 166	9 871	4 818 840	1,7 %
912 Sisäinen tarkastus	15,9	0,6 %	1 073 006	134 605	1 207 611	614 524	3 270	1 825 405	0,7 %
913 Turvallisuus ja vartiointi	66,4	2,4 %	988 940	824 727	1 813 666	981 801	322 485	3 117 952	1,1 %
914 Talouden hoito	177,2	6,5 %	3 699 193	350 161	4 049 354	1 685 900	1 135 331	6 870 585	2,5 %
915 Muut hallinto- ja tukitehtävät	361,4	13,3 %	12 981 412	201 437	13 182 849	5 684 968	1 993 658	20 861 475	7,5 %
UH yhteensä	2 719,6		136 560 159	46 045 129	182 605 287	85 781 336	11 393 813	279 780 436	

Huom! Henkilöstökustannuksiin on sisällytetty henkilötietojärjestelmässä olevat 451001 ja 451002 UE-korvaukset (16 023 408 euroa). HTV-määrät on laskettu toimintamenojen pohjalta

Toimintakertomuksen liitteet

Toimintakertomusliite 1; Edustustoverkko

Suomen edustustoverkko 2009 on esitetty oheisessa kartassa.

Toimintakertomusliite 2; Edustustojen nettokäyttö 2007 – 2009, pl. alv

Toteuma arvoina		2009	2008	2007
ALI	3055 Abu Dhabi	467 914	327 715	535 738
	3514 Abuja	1 302 525	755 398	725 182
	3185 Addis Abeba	2 011 894	1 673 130	1 022 022
	3025 Alger/Tunis	2 042 986	1 403 075	862 953
	3250 Bagdad	49 348	74 893	53 150
	3700 Damaskus	1 117 956	982 016	1 309 558
	3705 Dar es Salaam	2 140 358	2 181 615	1 332 832
	3785 Kairo	2 195 297	1 461 853	910 236
	3630 Lusaka	2 105 592	2 093 545	1 164 672
	3490 Maputo	1 766 769	1 668 656	1 309 920
	3340 Nairobi	3 247 140	2 619 542	1 327 291
	3180 Pretoria	2 389 026	2 514 606	856 351
	3181 Pretoria/Kapkaupunki	64 272	68 774	68 269
	3460 Rabat	512 345	480 822	395 519
	3640 Riad	1 080 201	1 070 509	842 669
	3255 Teheran	1 410 114	835 343	752 977
	3280 Tel Aviv	1 125 769	1 097 713	1 078 725
	3281 Tel Aviv/Ramallah	886 880	830 289	542 274
	3495 Windhoek	1 706 867	2 046 829	413 671
	ALI yhteensä	27 623 252	24 186 322	15 504 009
ASA	3715 Bangkok	793 142	557 403	579 906
	3120 Brasilia	1 493 559	1 465 045	1 008 058
	3060 Buenos Aires	866 113	1 463 359	683 222
	3071 Canberra	934 367	992 084	869 696
	3770 Caracas	751 833	739 160	661 815
	3775 Hanoi	1 672 261	1 493 720	1 167 048
	3356 Hongkong	889 402	816 670	856 982
	3536 Islamabad	1 092 174	1 201 339	536 199
	3240 Jakarta	1 236 241	1 328 580	953 776
	3537 Kabul	1 174 596	926 829	608 909
	3358 Kanton	564 573	607 049	559 233
	3500 Katmandu	1 188 896	965 109	683 132
	3445 Kuala Lumpur	736 859	720 263	597 688
	3550 Lima	1 284 691	1 046 935	869 510
	3035 Los Angeles	919 312	927 939	1 110 656
	3505 Managua	1 659 681	1 330 275	1 056 404
	3195 Manila	578 943	582 707	577 430
	3475 Mexico	1 128 006	1 070 613	792 510
	3245 New Delhi	1 712 018	1 619 014	1 385 971
	3031 New York PKL	1 991 421	1 709 229	1 948 220
	3330 Ottawa	1 053 850	1 068 860	1 166 004
	3355 Peking	4 947 547	3 725 907	2 395 664
	3145 Santiago de Chile	725 877	694 300	689 798

	3357 Shanghai	940 860	504 715	496 181
	3655 Singapore	617 688	572 623	628 520
	3369 Soul	895 811	964 174	974 395
	3070 Sydney	151 230	40 127	150 645
	3300 Tokio	2 619 293	2 305 429	1 787 710
	3030 Washington	4 012 513	3 796 435	4 232 312
	ASA yhteensä	38 632 758	35 235 893	30 027 592
Eurooppa	3745 Ankara	1 178 160	1 250 288	1 183 743
	3372 Ateena	1 035 192	1 005 725	986 587
	3320 Beograd	1 120 535	840 864	646 696
	3625 Berliini	3 000 285	3 019 000	3 398 571
	3695 Bern	1 017 498	924 875	785 810
	3656 Bratislava	724 238	684 197	577 470
	3095 Bryssel sl	1 119 335	1 127 425	1 169 690
	3755 Budapest	904 641	1 036 571	1 101 564
	3590 Bukarest	954 737	964 685	864 787
	3260 Dublin	758 319	809 933	787 239
	3601 Göteborg	359 120	368 780	383 920
	3015 Haag	1 103 697	1 142 599	1 081 673
	3621 Hampuri	772 828	733 213	740 286
	3710 Kööpenhamina	1 249 396	1 100 659	1 227 756
	3176 Las Palmas	244 256	277 617	258 816
	3555 Lissabon	775 362	757 410	1 156 199
	3658 Ljubljana	726 912	689 898	679 157
	3270 Lontoo	2 792 789	3 270 219	3 336 469
	3420 Luxemburg	562 884	497 312	468 795
	3175 Madrid	1 727 333	1 585 609	1 552 514
	3385 Nikosia	568 560	684 681	688 838
	3520 Oslo	1 096 219	1 131 872	1 055 241
	3580 Pariisi sl	3 032 664	3 009 717	2 700 654
	3725 Praha	865 467	880 032	752 669
	3321 Pristina	1 110 673	596 044	232 931
	3265 Reykjavik	360 471	423 148	569 186
	3391 Riika	811 030	739 210	721 176
	3285 Rooma	1 667 318	1 614 645	1 706 308
	3130 Sofia	824 803	796 224	757 738
	3766 Tallinna	1 732 494	1 756 252	1 660 738
	3600 Tukholma	2 294 355	2 201 854	2 421 975
	3560 Varsova	1 232 183	1 001 304	939 547
	3290 Wien sl	1 744 964	1 650 553	1 605 376
	3416 Viina	1 380 713	753 295	539 398
	3373 Zagreb	1 009 758	870 022	838 165
	Eurooppa yhteensä	41 859 186	40 195 734	39 577 680
ITÄ	3335 Astana	500 917	0	0
	3751 Kiova	1 138 791	961 388	725 560
	3670 Moskova	2 275 996	1 593 122	380 375
	3673 Murmansk	-73 131	-52 464	-20 733

	3672 Petroskoi	91 513	-342 950	-1 148 956
	3671 Pietari	-8 957 821	-8 173 307	-5 736 270
	ITÄ yhteensä	-5 023 736	-6 014 211	-5 800 024
Multi	3096 Bryssel EU	10 272 405	10 143 357	10 214 821
	3097 Bryssel NATO	1 264 815	1 132 982	1 163 662
	3697 Geneve CD	0	0	0
	3696 Geneve PE	3 564 820	3 839 213	3 991 789
	3032 New York YKE	4 988 706	4 493 428	4 402 817
	3581 Pariisi OECD	2 505 963	2 536 222	2 520 349
	3582 Pariisi UNESCO	253 572	262 818	190 456
	3583 Strasbourg	926 988	950 043	931 798
	3291 Wien ETYJ	1 582 900	2 318 509	1 738 311
		Multi yhteensä	25 360 170	25 676 573
EDUSTUSTOT YHTEENSÄ		128 451 629	119 280 310	104 463 260

Toimintakertomusliite 3; Ministeriön yksiköiden nettokäyttö 2007 – 2009, pl. alv

Toteuma arvoina		2009	2008	2007
MINISTERIÖN JOHTO	2001 Ulkoasiainministeri (UMI)	1 287 494	1 700 830	999 272
	2002 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri (UKKMI)	590 841	653 586	543 052
	2004 Valtiosihteeri (VSI, 31.8.2008 asti myös AVS:t)	441 992	1 208 307	1 338 525
	2005 Poliittinen alivaltiosihteeri (AVS-POL)	285 778	100 034	0
	2006 Kauppapoliittinen alivaltiosihteeri (AVS-KPO)	285 918	101 151	0
	2007 Kehityspoliittinen alivaltiosihteeri (AVS-KEO)	2 031 004	132 677	0
	2008 Palvelualueiden alivaltiosihteeri (AVS-PAL)	251 365	59 746	0
	2010 Talousyksikkö (TAS-10)	1 035 453	537 593	0
	2030 Sisäisen tarkastuksen ja arvioinnin yksikkö (STY-00)	1 689 571	1 261 554	652 133
	2035 Suunnittelu- ja tutkimusyksikkö (STU-00)	1 182 688	1 060 076	1 125 793
	2056 Kiertävä suurlähettiläs Afganistan ja Pakistan (KSL-06)	0	212	90 607
	Ministeriön johto yhteensä	9 082 103	7 296 139	5 190 065
	AFRIKAN JA LÄHI-IDÄN OSASTO	2440 Osaston johto (ALI-01, ALI-02)	463 933	485 332
2441 Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan yksikkö (ALI-10)		8 823 042	7 344 954	10 245 007
2442 Itä- ja Länsi-Afrikan yksikkö (ALI-20)		60 066 766	37 988 558	41 029 857
2443 Eteläisen Afrikan yksikkö (ALI-30)		59 649 905	44 108 985	44 684 085
2444 Kiertävä suurlähettiläs Algeria (ALI-11)		170 184	119 507	0
Osasto yhteensä		129 173 831	89 989 391	96 492 748
AMERIKAN JA AASIAN OSASTO	2430 Osaston johto (ASA-01, ASA-02, ASA-04)	676 089	1 841 674	1 414 313
	2431 Aasian ja Oseanian yksikkö (ASA-10)	54 161 806	45 416 666	50 341 640
	2432 Pohjois-Amerikan yksikkö (ASA-20)	506 354	452 242	397 194
	2433 Latinalaisen Amerikan ja Karibian yksikkö (ASA-30)	16 338 229	18 802 424	21 901 308
	2434 ASEM6	0	0	28 522
	Osasto yhteensä	71 682 477	66 513 005	74 082 976
EUROOPPA-OSASTO	2410 Osaston johto (EUR-01, EUR-02)	424 208	487 465	388 192
	2411 Pohjois-Euroopan yksikkö (EUR-10, EUR-11 = PYS, PYMI)	19 367 686	11 480 391	400 276
	2412 Yleisten EU-asioiden ja yhteensovittamisen yksikkö (EUR-20)	438 759	504 515	369 961
	2413 Keski-, Länsi- ja Etelä-Euroopan yksikkö (EUR-30)	474 114	442 510	494 249
	2414 EU:n laajentumisen ja Länsi-Balkanin yksikkö (EUR-40)	5 779 384	8 310 488	468 966
	2415 Länsi-Balkanin yksikkö (EUR-15)*	0	2 171 826	6 222 357
	2416 Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö (EUR-16)*	0	16 739 344	23 402 909
	2417 Kiertävä suurlähettiläs Länsi-Balkan (EUR-41)	292 434	266 455	114 164
	Osasto yhteensä	26 776 585	40 254 769	31 746 911
	GLOBALIASIOIDEN OSASTO*	2450 Osaston johto (GLO-01, GLO-02)	0	536 387
2451 Yleisten globaaliasioiden yksikkö (GLO-51)		0	31 667 797	42 639 254
2452 Taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen yksikkö (GLO-52)		0	76 728 713	78 791 525
2453 Kehitysrahoituslaitosten yksikkö (GLO-53)		0	54 048 003	78 183 460

	2454 Kansainvälisen ympäristöpolitiikan yksikkö (GLO-54)	0	8 463 364	39 033 254
	2455 Ihmisoikeuspolitiikan yksikkö (GLO-55)	0	0	0
	2456 Humanitaarisen avun yksikkö (GLO-56)	0	54 640 467	73 171 045
	Osasto yhteensä	0	226 084 731	312 500 206
HALLINTOPALVELUT	2501 Osaston johto (HAL-01)	182 023	287 400	294 247
	2509 Hallintoyksikkö (HAL-09)*	0	702 587	834 262
	2510 Henkilöstöyksikkö (HAL-10)	7 073 184	5 014 350	4 217 999
	2512 Palvelussuhdeyksikkö (HAL-12, HAL-13, HAL-25)*	0	1 044 768	978 070
	2520 Talouspalveluyksikkö (HAL-20, HAL-22)*	0	600 539	657 381
	2530 Kiinteistöyksikkö (HAL-30)	9 994 206	9 623 720	9 547 157
	2540 Tietohallintoyksikkö (HAL-40)	20 796 703	16 538 072	15 265 363
	2550 Virastopalveluyksikkö (HAL-50)	3 690 006	4 469 173	4 775 060
	2570 Turvallisuusyksikkö (HAL-70)	1 785 700	894 151	1 074 578
	Osasto yhteensä	43 521 821	39 174 761	37 644 116
ITÄOSASTO	2420 Osaston johto (ITÄ-01, ITÄ-02)	366 929	324 587	318 746
	2422 Venäjän yksikkö (ITÄ-10)	669 241	589 783	558 300
	2423 Itä-Euroopan ja Keski-Aasian yksikkö (ITÄ-20)	9 838 363	6 263 958	5 260 731
	2424 Alueellisen yhteistyön yksikkö (ITÄ-30)	14 391 659	6 443 742	8 475 372
	2425 Pohjoisen ulottuvuuden yksikkö (ITÄ-25)*	0	467 301	1 183 987
	2426 Kiertävä suurlähettiläs Keski-Aasia (ITÄ-21)	129 527	213 015	162 115
	2427 Kiertävä suurlähettiläs Etelä-Kaukasia (ITÄ-22)	411 833	272 932	164 404
	Osasto yhteensä	25 807 551	14 301 117	15 797 136
KANSALAI SPALVELUT	2650 Kansalaispalvelupäällikkö (KPA-01)	125 087	20 492	0
	2651 Konsuliasioiden yksikkö (KPA-10)	1 117 060	386 895	0
	2652 Passi- ja viisumiyksikkö (KPA-20)	940 311	527 587	0
	Palvelualue yhteensä	2 182 457	934 974	0
KAUPPAPOLIITTINEN OSASTO	2201 Osaston johto ja johdon avustaminen (KPO-01, KPO-02, KPO-03)	649 342	599 862	609 513
	2206 OECD-, investointisuoja- ja erityisten taloussuhdeasioiden yksikkö (KPO-06)*	0	2 232 029	2 462 880
	2210 EY:n yhteisen kauppapolitiikan ja taloudellisten ulkosuhteiden yksikkö (KPO-10)	9 269 378	3 339 467	1 297 930
	2220 Markkinoillepääsyasioiden yksikkö (KPO-20)	1 528 008	953 599	828 470
	2230 Vientivalvonta-asioiden yksikkö (KPO-30)	376 928	367 806	365 324
	Osasto yhteensä	11 823 657	7 492 762	5 564 116
KEHITYSPOLIITTINEN OSASTO	2301 Osaston johto (KEO-01, KEO-02)	765 972	696 519	568 727
	2308 Evaluoinnin ja sisäisen tarkastuksen yksikkö (KEO-08)*	0	800 306	1 436 795
	2310 Yleisen kehityspolitiikan ja suunnittelun yksikkö (KEO-10)	50 383 705	85 821 602	60 761 029
	2320 Toimialapolitiikan yksikkö (KEO-20)	6 187 086	9 167 716	6 198 048
	2330 Kansalaisjärjestöyksikkö (KEO-30)	86 581 461	73 326 804	64 888 170
	2340 YK:n kehityskysymysten yksikkö (KEO-40)	96 688 684	6 232 814	0
	2350 Kehitysrahoituslaitosten yksikkö (KEO-50)	125 867 904	47 873 438	0
	2360 Kansainvälisen ympäristöpolitiikan yksikkö (KEO-60)	30 248 557	13 900 145	0
	2370 Humanitaarisen avun yksikkö (KEO-70)	79 682 587	16 625 261	0

	Osasto yhteensä	476 405 955	254 444 605	133 852 770
OIKEUSPALVELU	2601 Osaston johto (OIK-01, OIK-02, OIK-09)	245 812	312 474	314 727
	2605 Yleisen EU-oikeuden yksikkö (OIK-05)	0	0	11 501
	2610 Kansainvälisen oikeuden yksikkö (OIK-10)	1 999 882	1 624 359	2 109 472
	2620 EU- ja valtiosopimusoiden yksikkö (OIK-20)	699 302	658 087	628 705
	2630 EU-tuomioistuinasiat (OIK-30)	576 254	576 030	512 730
	2632 Konsuliasioden yksikkö (OIK-32)*	0	727 571	934 102
	2633 Passi- ja viisumiyksikkö (OIK-33)*	0	944 431	1 300 038
	2640 Ihmisoikeustuomioistuin- ja -sopimusasioiden yksikkö (OIK-40)	485 560	470 022	442 256
	Palvelualue yhteensä	4 006 810	5 312 974	6 253 531
POLIITTINEN OSASTO	2101 Osaston johto (POL-01, POL-02, POL-09)	390 356	447 575	482 496
	2104 Turvallisuuspolitiikan yksikkö (POL-04)*	0	2 301 256	2 098 827
	2108 Siviilikriisinhallinnan yksikkö (POL-08)*	0	4 513 024	4 901 055
	2110 Turvallisuuspolitiikan ja kriisinhallinnan yksikkö (POL-10)	7 730 349	2 384 550	0
	2120 Asevalvonnan yksikkö (POL-20)	3 482 145	3 215 492	3 216 504
	2130 EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yksikkö (POL-30)	503 574	434 645	396 580
	2140 Ihmisoikeuspolitiikan yksikkö (POL-40)	8 738 986	8 785 071	8 465 601
	2150 YK- ja yleisten globaaliasioiden yksikkö (POL-50)	37 840 875	9 760 344	0
	2160 Etyj-puheenjohtajuussihteeristö (POL-ETYJ)	-239 761	7 515 315	596 986
	2155 POL TN-kampanjaryhmä	149 420	0	0
	Osasto yhteensä	58 595 944	39 357 272	20 158 049
PROTOKOLLAPALVELUT	2801 Protokollapalvelut (PRO-00)	1 294 232	1 260 677	1 216 954
	Palvelualue yhteensä	1 294 232	1 260 677	1 216 954
VIESTINTÄ- JA KULTTUURIOSASTO	2701 Osaston johto (VKO-01, VKO-02, VKO-03, VKO-09)	890 682	1 291 252	1 120 755
	2707 Verkkoviestintäyksikkö (VKO-07)*	0	412 462	721 022
	2708 Kehityspoliittisen viestinnän yksikkö (VKO-08)*	0	2 839 832	3 742 935
	2710 Julkisuusdiplomatiian yksikkö (VKO-10)	3 187 599	907 751	0
	2711 Mediatyksikkö (VKO-11)*	0	495 883	741 366
	2712 Tiedotusyksikkö (VKO-12)*	0	567 041	765 787
	2720 Viestintäyksikkö (VKO-20)	3 960 298	1 483 889	0
	2721 Kulttuuriyksikkö (VKO-21)*	0	493 972	721 959
	2722 Julkaisu- ja Suomipromootioyksikkö (VKO-22)*	0	719 823	1 138 360
	2730 Eurooppa-tiedotuksen ja kansalaisviestinnän yksikkö (VKO-30)	2 498 752	2 188 113	2 181 150
Osasto yhteensä	10 537 331	11 400 016	11 133 333	
YKSIKÖT YHTEENSÄ	998 704 033	921 982 642	856 980 509	

* Osaston/yksikön toiminta lakannut 1.9.2008.

Syyskuun 2008 alusta voimaan astuneen organisaatiouudistuksen johdosta vuosien 2007 ja 2008 luvut eivät ole täysin vertailukelpoiset.

2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2007	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2009	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 153,33	37 936	37 936,00	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	1 153,33	37 936	37 936,00	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	6 329 948,27	5 451 665	6 590 683,97	1 139 019,27	121
12.24.99. UM:n hallinnonalan tulot	3 378 600,48	4 018 000	5 157 019,27	1 139 019,27	128
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	2 944 679,85	1 433 665	1 433 664,70	0,00	100
12.39.50. Nettotulot osakemyynnistä	6 667,94	0	0,00	0,00	0
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	24 164,39	22 390	22 390,01	0,00	100
13.01.05. Korot muista lainoista	24 164,39	22 390	22 390,01	0,00	100
15. Lainat	345 459,05	378 340	378 339,50	0,00	100
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	345 459,05	378 340	378 339,50	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	6 700 725,04	5 890 330,21	7 029 349,48	1 139 019,27	119

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2008	Talousarvio 2009 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2009 määrärahojen		Tilinpäätös 2009	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2009	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2009	Käyttö vuonna 2009 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 048 902 310,43	1 100 417 828	846 954 939,65	246 374 413,24	1 093 233 352,89	7 084 475,32	249 319 102,86	1 310 965 931,07	976 157 014,26	332 772 796,84
24.01.01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	196 271 000,00	204 118 000	172 840 272,58	31 277 727,42	204 118 000,00	0,00	29 569 167,90	233 687 167,90	202 409 440,48	31 277 727,42
24.01.29. UM:n hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	12 527 105,80	16 994 000	12 519 837,41		12 519 837,41	4 474 162,59				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	8 090 651,20	8 257 000	7 990 191,86		7 990 191,86	266 808,14				
24.01.29.2. Kehitysyhteistyön arvonlisäveromenot	4 424 313,90	8 223 000	4 499 801,03		4 499 801,03	3 723 198,97				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	12 140,70	514 000	29 844,52		29 844,52	484 155,48				
24.01.74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3v)	6 000 000,00	6 000 000	1 876 485,94	4 123 514,06	6 000 000,00	0,00	5 055 608,48	11 055 608,48	6 928 218,40	4 127 390,08
24.01.74.2. Peruskorjaushankkeet Kiinteistöjen ja huoneistojen hankkiminen	0,00						3 358,60	3 358,60	3 358,60	0,00
24.01.76. (siirtomääräraha 3v)	30 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	30 000 000,00	30 000 000,00	0,00	30 000 000,00

24.10.20 (24.99.21.)	Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	17 258,09	400 000	107 476,22		107 476,22	292 523,78				
24.10.20.09 (24.99.21.09)	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin (arviomääräraha)	17 258,09	400 000	107 476,22		107 476,22	292 523,78				
24.10.21. (24.99.22)	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	662 696,35	2 757 000	791 619,08		791 619,08	1 965 380,92				
24.10.21.1. (24.99.22.1.)	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	662 696,35	1 257 000	791 619,08		791 619,08	465 380,92				
24.10.21.2. (24.99.22.2.)	Varalla uusiin siviilikriisinhallinta- projekteihin tai käynnissä olevien siviilikriisinhallintaprojektien lisämenoihin	0,00	1 500 000	0,00		0,00	1 500 000,00				
24.20.66.	Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3v)	12 744 196,00	13 215 828	3 485 980,49	9 729 847,72	13 215 828,21	0,00	17 452 771,57	30 668 599,78	13 566 596,39	16 983 853,67
24.30.66.	Varsinainen kehitys yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	667 850 000,00	732 909 000	554 882 272,10	178 026 727,90	732 909 000,00	0,00	165 587 616,79	898 496 616,79	671 269 172,27	226 559 612,19
24.30.66.1.	Monenkeskinen kehitys yhteistyö	186 769 000,00	197 500 000	185 299 573,12	12 200 426,88	197 500 000,00	0,00	15 493 916,85	212 993 916,85	198 671 100,05	14 276 123,76
24.30.66.2	Maa- ja aluekohtainen kehitys yhteistyö	231 884 000,00	261 922 000	157 827 906,05	104 094 093,95	261 922 000,00	0,00	93 917 043,21	355 839 043,21	223 728 683,09	131 759 315,39
24.30.66.3.	Euroopan kehitysrahasto	54 000 000,00	54 000 000	42 429 492,07	11 570 507,93	54 000 000,00	0,00	0,00	54 000 000,00	42 429 492,07	11 570 507,93
24.30.66.4.	Maittain kohdentamaton kehitys yhteistyö	34 113 000,00	43 350 000	15 988 721,34	27 361 278,66	43 350 000,00	0,00	23 984 086,95	67 334 086,95	28 794 019,68	38 540 067,02
24.30.66.5.	Humanitaarinen apu	64 984 000,00	67 000 000	66 993 685,30	6 314,70	67 000 000,00	0,00	6 002 457,20	73 002 457,20	72 996 140,08	6 317,12
24.30.66.6.	Kehitys yhteistyön suunnittelu ja tuki- toiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	7 740 000,00	9 437 000	2 321 619,64	7 115 380,36	9 437 000,00	0,00	7 899 008,93	17 336 008,93	8 049 556,20	9 067 312,91
24.30.66.7.	Kehitys yhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 000 000,00	2 000 000	460 561,52	1 539 438,48	2 000 000,00	0,00	1 505 874,30	3 505 874,30	1 796 291,84	1 688 155,61
24.30.66.8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitys yhteis- työlle, Kehitys yhteistyön palvelu- keskukselle (KEPA) ja kehitys yhteistyö- tiedotukselle	76 360 000,00	83 700 000	75 744 149,77	7 955 850,23	83 700 000,00	0,00	15 539 209,32	99 239 209,32	86 060 316,13	13 149 365,55
24.30.66.9.	Korkotuki	11 000 000,00	14 000 000	7 816 563,29	6 183 436,71	14 000 000,00	0,00	1 246 020,03	15 246 020,03	8 743 573,13	6 502 446,90
24.30.88.	Finnfundin pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	14 999 950,00	15 000 000	14 999 950,00	0,00	14 999 950,00	50,00				
24.90.01.	Euroopan parlamentin jäsenten palkkaukset (arviomääräraha)	1 064 259,84	584 000	578 875,06		578 875,06	5 124,94				
24.99.20.	Tilapäinen edustus kansainvälisissä neuvotteluissa (arviomääräraha)	375 740,89	0	0,00		0,00	0,00				
24.90.23. (24.9923.)	Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2v)	7 278 000,00	373 000	-229 455,27	0,00	-229 455,27	602 455,27	700 579,52	1 073 579,52	7 123,41	0,00
24.99.50.	Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 601 374,00	1 980 000	1 976 000,00		1 880 000,00	0,00				
24.90.50.1.	Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	515 000,00	615 000	611 000		515 000,00	0,00				
24.90.50.01.1.	Eurooppalainen Suomi ry	219 000,00	249 000	249 000,00		249 000,00	0,00				
24.90.50.01.2.	Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskus ry	51 000,00	51 000	51 000,00		51 000,00	0,00				
24.90.50.01.3.	Muiden kansalaisjärjestöjen Eurooppa- tiedotus	245 000,00	215 000	215 000,00		215 000,00	0,00				
24.90.50.01.4.	Euroopan parlamentin vaalitiedotus		100 000	96 000,00		96 000,00	4 000,00				

24.90.50.02.	Suomen YK-liitto ry	315 000,00	315 000	315 000,00		315 000,00	0,00					
24.90.50.03.	Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	110 000,00	110 000	110 000,00		110 000,00	0,00					
24.90.50.04.	Saamelaisneuvosto Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin toimintaa tukevat järjestöt	47 000,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00					
24.90.50.05.		0,00	45 000	45 000,00		45 000,00	0,00					
24.90.50.06.	SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	60 000,00	60 000	60 000,00		60 000,00	0,00					
24.90.50.07.	KATU ry	0,00	70 000	70 000,00		70 000,00	0,00					
24.90.50.08.	CMI ry	300 000,00	535 000	535 000,00		535 000,00	0,00					
24.90.50.09.	Suomen Atlantti-seura		130 000	130 000,00		130 000,00	0,00					
24.90.50.10.	Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat yhteisöt	254 374,00	50 000	50 000,00		50 000,00	0,00					
24.90.51.	Hädänalaisten auttaminen (arviomääräraha)	26 919,86	39 000	34 922,05		34 922,05	4 077,95					
24.90.66.	Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2v)	96 833 809,60	104 531 000	81 814 403,86	22 716 596,14	104 531 000,00	0,00	0,00	104 531 000,00	81 814 403,86	22 716 596,14	
24.90.67.	Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3v)	650 000,00	500 000	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00	950 000,00	1 450 000,00	158 700,85	1 107 617,34	
24.90.95.	Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	0,00	1 017 000	1 276 300,13		1 276 300,13	-259 300,13					
25. Oikeusministeriön hallinnonala		66 208,41	90 447	86 744,70		86 744,70	3 702,79					
25.01.29.	Oikeusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	0,00	447	447,49		447,49	0,00					
25.50.20.	Vaalimenot (arviomääräraha)	66 208,41	90 000	86 297,21		86 297,21	3 702,79					
25.50.20.2.	Europarlamenttivaalit	0,00	90 000	86 297,21		86 297,21	3 702,79					
25.50.20.4.	Kunnallisvaalit	66 208,41	0	0,00		0,00	0,00					
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		898 347,67	743 600,00	416 639,10	326 960,90	743 600,00	0,00	271 185,87	1 014 785,87	687 824,97	326 960,90	
28.01.29.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	4 647,67	0	0,00		0,00	0,00					
28.40.20	Työhyvinvoinnin edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	30 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	6 666,24	6 666,24	6 666,24	0,00	
28.60.01.	EU:n kansallisten asiantuntijoiden palkkaukset (siirtomääräraha 2 v)	239 600,00	217 300	208 204,42	9 095,58	217 300,00	0,00	0,00	217 300,00	208 204,42	9 095,58	
28.60.20.	EU:n osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	624 100,00	526 300	208 434,68	317 865,32	526 300,00	0,00	264 519,63	790 819,63	472 954,31	317 865,32	
28.60.20.24.	Ulkoasiainministeriön hallinnonala	624 100,00	526 300	208 434,68	317 865,32	526 300,00	0,00	264 519,63	790 819,63	472 954,31	317 865,32	
29. Opetusministeriön hallinnonala		72 600,00	72 900	59 783,96	13 116,04	72 900,00	0,00	14 135,09	87 035,09	73 919,05	13 116,04	
29.01.01.	Opetusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	72 600,00	72 900	59 783,96	13 116,04	72 900,00	0,00	14 135,09	87 035,09	73 919,05	13 116,04	
29.01.01.1.	Toimintamenot	72 600,00	72 900	59 783,96	13 116,04	72 900,00	0,00	14 135,09	87 035,09	73 919,05	13 116,04	
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		40 600,00	63 100	63 100,00	0,00	63 100,00	0,00	0,00	63 100,00	63 100,00	0,00	

ULKOASIAINMINISTERIÖ
TILINPÄÄTÖS 2009

30.01.01	Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)			0,00		0,00					
		40 600,00	63 100	63 100,00		63 100,00		0,00	63 100,00	63 100,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala		1 131 825,10	8 230 171,37	7 996 742,68	0,00	7 996 742,68	233 428,69	0,00	0,00	0,00	0,00
32.10.01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.01.01.1.	Toimintamenot	19 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51.	Työ- ja elinkeinoministeriö/Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	13 959,46	27 999	27 999,43		27 999,43	0,00				
32.30.51.2.	Työllistäminen valtionhallintoon	13 959,46	27 999	27 999,43		27 999,43	0,00				
32.30.51.2.1.	Palkkaukset	13 959,46	27 999	27 999,43		27 999,43	0,00				
32.60.43.	Työ- ja elinkeinoministeriö/Kiotoon mekanismit (arviomääräraha)	1 098 865,64	8 202 172	7 968 743,25		7 968 743,25	233 428,69				
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		0,00	230 000	125 910,55	104 089,45	230 000,00	0,00	0,00	230 000,00	125 910,55	104 089,45
33.01.01	Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	0,00	230 000	125 910,55	104 089,45	230 000,00	0,00	0,00	230 000,00	125 910,55	104 089,45
33.01.01.1	Toimintamenot	0,00	230 000	125 910,55	104 089,45	230 000,00	0,00	0,00	230 000,00	125 910,55	104 089,45
Määrärahatilit yhteensä		1 051 111 891,61	1 109 848 047	855 703 860,64	246 818 579,63	1 102 426 440,27	7 321 606,80	249 604 423,82	1 312 360 852,03	977 107 768,83	333 216 963,23

Talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2009 valtuudet						Talousarvio -menot 2009	Määräraha -tarve 2010	Määräraha -tarve 2011	Määräraha -tarve 2012	Määräraha -tarve myöhemmin	Määräraha -tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2009 TA:ssa						
24.20.66. Lähialueyhteistyö	5 928	3 000	0	3 000	2 901	99	0	969	2 876	1 040	129	129	5 143
Aikaisempien vuosien valtuudet	5 928							969	566	449	129	129	2 242
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet		3 000		3 000	2 901	99			2 310	591			2 901
24.30.50 Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	0	268 188	0	268 188	0	268 188	0						
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet		268 188	0	268 188	0	268 188							
24.30.66. Varsinainen kehitysyhteistyö	4 637 218	581 348	0	581 348	538 200	43 148	0	466 410	612 085	515 344	351 668	679 369	2 624 876
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	4 637 218	0	0	0	0	0	0	466 410	479 752	346 137	213 643	580 734	2 086 676
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	165 113							7 785	10 701	10 677	11 291	62 814	103 268
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet, josta		581 348	0	581 348	538 200	43 148	0		132 333	169 207	138 025	98 635	538 200
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		28 000	0	28 000	26 860	1 140	0		1 783	2 882	3 427	18 768	26 860
24.90.67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot	637	500	0	500	0	500	0	47	421	39	0	0	507
Aikaisempien vuosien valtuudet	637							47	421	39			507
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet		500		500	0	500							0
Yhteensä	4 643 783	853 036	0	853 036	541 101	311 935	0	467 426	615 382	516 423	351 797	679 498	2 630 526
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	4 643 783							467 426	480 739	346 625	213 772	580 863	2 089 425
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	165 113							7 785	10 701	10 677	11 291	62 814	103 268
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2009 käytettävissä olleet valtuudet		853 036	0	853 036	541 101	311 935	0		134 643	169 798	138 025	98 635	541 101
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		28 000	0	28 000	26 860	1 140	0		1 783	2 882	3 427	18 768	26 860

VALTUUDET, NIIDEN KÄYTTÖ JA KÄYTÖSTÄ AIHEUTUVAT MENOT VUONNA 2009

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)

	Valtuus- laji	Määrä	Käytetty	Jäljellä	Valtuuksien käytöstä aiheutuvat menot								
					Aikaisempina vuosina	2009	2010	2011	2012	2013-	Yhteensä		
24.20.66. Lähialueyhteistyö													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	0350803	Lähialueyhteistyö	KYH	15 000	1 819	13 181	1 674	35	34	10		1 753	
	0450803	Lähialueyhteistyö	KYH	10 000	1 706	8 294	734	111	129	129	129	1 361	
	0750803	Lähialueyhteistyö	KYH	4 500	387	4 113	364	23				387	
	0850803	Lähialueyhteistyö	KYH	3 500	2 016	1 484		801	403	309		1 513	
		Yhteensä		33 000	5 928	27 072	2 772	969	566	449	129	129	5 014
Käytettävissä olevat valtuudet													
	0950803	Lähialueyhteistyö	KYH	3 000	2 901	99			2 310	591		2 901	
		Yhteensä		3 000	2 901	99			2 310	591		2 901	
24.20.66.		Yhteensä		36 000	8 829	27 171	2 772	969	2 876	1 039	129	129	7 915
24.30.50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle													
Käytettävissä olevat valtuudet													
	0950801	FINNFUND	KYH	168 188		168 188							
	0950802	FINNFUND	KYH	100 000		100 000							
24.30.50.		Yhteensä		268 188		268 188							
24.30.66.1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	0050801	Monenkeskinen	KYH	288 442	283 440	5 003	133 431	47 748	64 276	28 502	8 381	282 338	
	0250901	Monenkeskinen	KYH	185 000	174 032	10 968	165 903	4 102	2 020			172 025	
	0450901	Monenkeskinen	KYH	166 000	166 000		103 000				63 000	166 000	
	0550901	Monenkeskinen	KYH	214 100	214 073	27	118 569	44 514	23 784	18 781	7 725	213 373	
	0650901	Monenkeskinen	KYH	207 200	205 400	1 800	54 618	69 391	26 890	6 600	6 609	200 600	
	0750901	Monenkeskinen	KYH	338 250	338 250		7 180	30 110	41 130	54 170	56 470	338 250	
	0850901	Monenkeskinen	KYH	162 400	152 997	9 403		18 500	40 200	61 700	9 750	151 747	
		Yhteensä		1 561 392	1 534 192	27 201	582 701	214 366	198 299	169 753	88 935	270 278	1 524 332
Käytettävissä olevat valtuudet													
	0950901	Monenkeskinen	KYH	83 050	80 502	2 548			29 400	35 702	8 300	7 100	80 502
		Yhteensä		83 050	80 502	2 548			29 400	35 702	8 300	7 100	80 502
24.30.66.1.		Yhteensä		1 644 442	1 614 694	29 749	582 701	214 366	227 699	205 455	97 235	277 378	1 604 834
24.30.66.2. Maa-ja aluekohtainen kehitysyhteistyö													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	9850802	Maa-ja aluekohtainen	KYH	134 550	89 260	45 290	86 287	19				86 306	

	9950802	Maa- ja aluekohtainen	KYH	87 458	78 651	8 806	77 865	79				77 944	
	0050802	Maa- ja aluekohtainen	KYH	87 458	55 771	31 687	51 750	1				51 751	
	0150902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	106 295	82 853	23 442	80 183	16				80 199	
	0250902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	136 500	110 647	25 853	105 003	439	487			105 928	
	0350902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	132 100	123 760	8 340	111 914	9 453	1 498			122 865	
	0450902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	164 000	164 000		131 685	8 913	5 696			146 294	
	0550902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	304 800	231 061	73 739	151 486	25 744	19 068	4 500		200 799	
	0650902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	228 950	189 607	39 343	98 091	48 580	26 530	7 395	2 665	183 260	
	0750902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	210 800	172 963	37 837	14 102	46 008	69 840	32 764	9 000	1 200	172 913
	0850902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	336 185	197 960	138 225		21 274	77 445	50 299	35 428	13 514	197 960
		Yhteensä		1 929 096	1 496 533	432 563	908 366	160 526	200 563	94 958	47 093	14 714	1 426 220
Käytettävissä olevat valtuudet													
	0950902	Maa- ja aluekohtainen	KYH	351 403	320 303	31 100			69 434	88 520	90 281	72 067	320 303
		Yhteensä		351 403	320 303	31 100			69 434	88 520	90 281	72 067	320 303
24.30.66.2.		Yhteensä		2 280 499	1 816 835	463 663	908 366	160 526	269 997	183 479	137 374	86 781	1 746 523
24.30.66.3. Euroopan kehitysrahasto													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	0650903	Euroopan kehitysrahasto	KYH	350 375	333 425	16 949				38 498	62 000	232 927	333 425
		Yhteensä		350 375	333 425	16 949				38 498	62 000	232 927	333 425
24.30.66.3.		Yhteensä		350 375	333 425	16 949				38 498	62 000	232 927	333 425
24.30.66.4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	0250904	Maittain kohdentamaton	KYH	40 558	38 436	2 122	34 774	95					34 868
	0650904	Maittain kohdentamaton	KYH	15 100	15 100		9 026	2 918	757	665			13 366
	0750904	Maittain kohdentamaton	KYH	10 500	10 500		818	1 251	4 332	1 400	2 100		9 900
	0850904	Maittain kohdentamaton	KYH	16 600	14 900	1 700		444	7 456	5 500	1 500		14 900
		Yhteensä		82 758	78 936	3 822	44 617	4 707	12 545	7 565	3 600		73 034
Käytettävissä olevat valtuudet													
	0950904	Maittain kohdentamaton	KYH	9 800	9 800				700	6 700	1 700	700	9 800
		Yhteensä		9 800	9 800				700	6 700	1 700	700	9 800
24.30.66.4.		Yhteensä		92 558	88 736	3 822	44 617	4 707	13 245	14 265	5 300	700	82 834
24.30.66.6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot													
Ei-käytettävissä olevat valtuudet													
	0150906	Suunnittelu ja tukitoiminnot	KYH	6 728	5 130	1 598	5 189	73					5 262
	0250906	Suunnittelu ja tukitoiminnot	KYH	3 027	3 027		2 862	99	66				3 027
	0450906	Suunnittelu ja tukitoiminnot	KYH	4 500	4 500		4 111	275	94				4 481
	0650906	Suunnittelu ja tukitoiminnot	KYH	1 500	1 500		82	769	629				1 480
	0850906	Suunnittelu ja tukitoiminnot	KYH	4 100	4 100				2 250	1 125	725		4 100

ULKOASIAINMINISTERIÖ
TILINPÄÄTÖS 2009

Käytettävissä olevat valtuudet		581 348	538 200	43 148			132 333	169 207	138 025	98 635	538 200
24.30.66. Kehitysyhteistyö		5 218 566	4 482 744	735 822	1 756 959	466 410	612 085	515 343	351 668	679 369	4 381 834

24.90.67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot

Ei-käytettävissä olevat valtuudet

0550803	Ilmastopimus	KYH	3 000	637	2 363	130	47	421	39		637
	Yhteensä		3 000	637	2 363	130	47	421	39		637

Käytettävissä olevat valtuudet

0950804	Ilmastopimus	KYH	500		500						
	Yhteensä		500		500						

24.90.67	Yhteensä		3 500	637	2 863	130	47	421	39		637
-----------------	-----------------	--	--------------	------------	--------------	------------	-----------	------------	-----------	--	------------

Kaikki	yhteensä		5 526 254	4 492 210	1 034 044	1 759 861	467 426	615 383	516 421	351 797	679 498	4 390 386
---------------	-----------------	--	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

	Ei käytettävissä		4 673 218	3 951 109	722 109	1 759 861	467 426	480 739	346 624	213 772	580 863	3 849 285
--	-------------------------	--	------------------	------------------	----------------	------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

	Käytettävissä		853 036	541 101	311 935			134 643	169 797	138 025	98 635	541 101
--	----------------------	--	----------------	----------------	----------------	--	--	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------

	Valtuudet yhteensä		5 526 254	4 492 210	1 034 044	1 759 861	467 426	615 383	516 421	351 797	679 498	4 390 386
--	---------------------------	--	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

2 630 525

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2009 - 31.12.2009		1.1.2008 - 31.12.2008	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	30 019 995,39		31 533 918,98	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 555 977,83		1 528 552,23	
Muut toiminnan tuotot	<u>4 771 881,18</u>	36 347 854,40	<u>2 310 714,92</u>	35 373 186,13
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	10 369 645,74		11 556 055,52	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-23 204,03		557 644,83	
Henkilöstökulut	120 536 750,04		113 819 208,64	
Vuokrat	21 067 085,05		23 113 306,05	
Palvelujen ostot	62 939 509,36		51 562 532,69	
Muut kulut	51 904 044,61		52 864 266,92	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-6 208 040,76		-5 939 833,37	
Poistot	6 923 501,32		7 854 626,18	
Sisäiset kulut	<u>877 332,74</u>	<u>268 386 624,07</u>	<u>802 789,71</u>	<u>256 190 597,17</u>
JÄÄMÄ I		-232 038 769,67		-220 817 411,04
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	-1 199 231,43		440 631,41	
Rahoituskulut	<u>-13 116,23</u>	-1 212 347,66	<u>-1 355 844,62</u>	-915 213,21
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	143 284,58		37 541,62	
Satunnaiset kulut	<u>-14 627,12</u>	128 657,46	<u>-164,50</u>	37 377,12
JÄÄMÄ II		-233 122 459,87		-221 695 247,13
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Kulut				
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	90 791 811,52		79 852 871,02	
Kotitalouksille	107 351,78		97 900,23	
Euroopan unionille	42 429 492,07		53 942 584,86	
Ulkomaille	620 578 934,31		573 171 270,49	
Kulujen palautukset	<u>-3 057 538,45</u>	750 850 051,23	<u>-1 896 904,69</u>	705 167 721,91
JÄÄMÄ III		-983 972 511,10		-926 862 969,04
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	39 909,52		2 848,62	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-9 185 224,67</u>	-9 145 315,15	<u>-9 192 911,42</u>	-9 190 062,80
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>-993 117 826,25</u>		<u>-936 053 031,84</u>

4. TASE

ULKOASIAINMINISTERIÖN TASE

Tilinpäätös 2009

VASTAAVAA	31.12.2009		31.12.2008	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	180 205,07		362 236,18	
Muut pitkävaikutteiset menot	2 806 398,45		3 001 033,61	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>8 496 815,61</u>	11 483 419,13	<u>3 111 395,86</u>	6 474 665,65
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennusmaa- ja vesialueet	95 462 818,08		95 462 818,08	
Rakennukset	149 006 843,35		150 935 573,88	
Koneet ja laitteet	3 429 786,20		3 375 213,68	
Kalusteet	149 918,34		380 052,15	
Muut aineelliset hyödykkeet	879 841,06		858 707,15	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>9 722 452,14</u>	258 651 659,17	<u>6 384 462,71</u>	257 396 827,65
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Käyttöomaisuusarvopaperit	95 200 115,35	95 200 115,35	80 200 165,35	80 200 165,35
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä				
		<u>365 335 193,65</u>	<u>344 071 658,65</u>	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Valmiit tuotteet/Tavarat	1 059 077,83	1 059 077,83	1 035 873,80	1 035 873,80
Pitkäaikaiset saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset	58 086 796,87	58 086 796,87	58 564 441,25	58 564 441,25
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 678 142,59		1 689 666,96	
Ennakkomaksut	<u>2 732 969,14</u>	4 411 111,73	<u>2 303 617,26</u>	3 993 284,22
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat				
Kassatilit	511 248,68		728 675,80	
Muut pankkitilit	9 212 883,83		8 050 305,11	
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>145 000,00</u>	<u>9 869 132,51</u>	<u>35 000,00</u>	<u>8 813 980,91</u>
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		73 426 118,94		72 407 580,18

VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>438 761 312,59</u>		<u>416 479 238,83</u>
VASTATTAVAA	31.12.2009		31.12.2008	
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	396 279 798,62		396 279 798,62	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-45 851 159,35		-29 442 724,49	
	1 008 044			
Pääoman siirrot	015,27		919 644 596,98	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-993 117 826,25</u>	365 354 828,29	<u>-936 053 031,84</u>	350 428 639,27
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>4 620 857,38</u>	4 620 857,38	<u>4 620 857,38</u>	4 620 857,38
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	6 474,48		0,00	
Ostovelat	44 883 291,22		38 115 470,93	
Tilivirastojen väliset tilitykset	2 182 606,98		2 244 964,65	
Edelleen tilitettävät erät	2 548 770,13		2 869 651,31	
Siirtovelat	17 685 475,31		14 710 946,00	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 479 008,80</u>	68 785 626,92	<u>3 488 709,29</u>	61 429 742,18
Vieras pääoman yhteensä		<u>73 406 484,30</u>		<u>66 050 599,56</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>438 761 312,59</u>		<u>416 479 238,83</u>

5. LIITETIEDOT

Tilinpäätöslaskelmien liitteet on esitetty asiakirjan laajuuden vuoksi erillisinä liitteinä.

Liite 1	Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
Liite 1a	Tilikurssit 31.12.2009
Liite 2	Nettoutetut tulot ja menot
Liite 3	Arviomäärärahojen ylitykset
Liite 4	Peruutetut siirretyt määrärahat
Liite 5	Henkilöstökulujen erittely
Liite 6	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
Liite 7	Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
Liite 8	Rahoitustuotot ja kulut
Liite 9	Talousarvionaloudesta annetut lainat
Liite 10	Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
Liite 11	Taseen rahoituserät ja velat
Liite 12	Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut vastuut
Liite 12a	Suurimmat vuokrasopimukset 31.12.2009
Liite 13-14	Taseeseen sisältyvät ja sisällyttömät rahastoidut varat
Liite 15	Velan muutokset
Liite 16	Velan maturiteettijakauma ja duraatio
Liite 17	Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 12. maaliskuuta 2010.

Alexander Stubb
Ulkoasiainministeri

Paavo Väyrynen
Ulkomaankauppa- ja
kehitysministeri

Jan Vapaavuori
Pohjoismainen
yhteistyöministeri

Pertti Torstila
Valtiosihteeri